

TOHOLAMMIN KUNTA

TILINPÄÄTÖS 2024

Kunnanhallitus 31.3.2025 §

Tarkastuslautakunta XX.X.2025

Kunnanvaltuusto XX.X.2025

1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET	5
2 TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT	6
2.1 Tilinpäätös	6
2.2 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat.....	6
3 TOIMINTAKERTOMUS.....	7
3.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset	7
3.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	7
3.2.1 Kunnanjohtajan katsaus vuodesta 2024.....	7
Talous.....	7
3.2.2 Kunnan organisaatio	10
3.2.3 Henkilöstö	12
3.2.4 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	13
3.2.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	20
3.2.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista	21
3.2.7. Ympäristöasiat	21
3.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä	21
3.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	23
3.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	23
3.4.2 Toiminnan rahoitus.....	25
3.5 Rahoitusasema ja sen muutokset.....	26
3.6 Kokonaistulot ja –menot	28
3.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous	28
3.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	28
Toholammin Energialla uutena tytäryhtiönä Energisoiva Oy. Sitä ei ole yhdistelty Toholammin kunta konserniin, koska Toholammin Energia Oy:llä ei ole tehty konsernitilinpäätöstä.	29
3.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus	29
3.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat.....	29
3.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	29
3.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	29
3.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	30
3.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	33

3.8.1 Asiaa koskeva sääntely.....	33
3.8.2 Tilikauden tuloksen käsittely.....	33
3.8.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	33
4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	34
4.1 Seurantaa koskeva sääntely.....	34
4.2 Tavoitteiden toteutuminen	34
4.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	34
4.3.1 Käyttötalouden toteutuminen.....	34
4.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	67
4.3.3 Investointien toteutuminen	68
4.3.4 Rahoitusosan toteutuminen.....	69
4.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	70
5 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT.....	71
5.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet.....	71
5.2 Tuloslaskelma	71
5.3 Rahoituslaskelma	72
5.4 Tase	73
5.5 Konsernilaskelmat	74
6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	77
6.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	77
6.1.1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät	77
6.2. Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot.....	77
6.2.1 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus	77
6.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	78
6.3.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet	78
6.4 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot.....	79
6.4.1 Toimintatuotot	79
6.4.2 Verotulojen erittely	79
6.4.3 Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely.....	79
6.4.4 Palvelujen ostojen erittely.....	79

6.4.5 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä	79
6.4.6 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot	80
6.4.7 Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	80
6.4.8 Osinkotuottojen erittely.....	81
6.5 Tasetta koskevat liitetiedot	81
6.5.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	81
6.5.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	84
6.6 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	85
6.6.1 Vuokravastuut	85
6.6.2 Muut vastuusitoumukset	85
6.6.3 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt.....	85
6.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot	86
6.7.1 Henkilöstön lukumäärä.....	86
6.7.2 Taseeseen aktivoidut henkilöstömenot.....	86
6.7.3 Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tilitetyt luottamushenkilömaksut	87
6.7.4 Tilintarkastuspalkkiot.....	87
7 ERIYTETTYT TILINPÄÄTÖKSET	88
7.1 Tytäryhtiöiden tilinpäätökset	88

1 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET

Kunnan tilinpäätöksen laatimisessa noudatetaan kuntalain sekä soveltuvin osin kirjanpitolain- ja asetuksen säännöksiä (KuntaL 113 §). Kuntalaki on kirjanpitolakiin nähden erityislain asemassa. Siltä osin kuin mainittujen lakien säännökset poikkeavat toisistaan noudatetaan kuntalakia (KPL 8:5 §). Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaosto (KuntaL 112 §). Myös konsernitilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan soveltuvin osin kirjanpitolakia (KuntaL 112 §).

Kunnan tilinpäätöksen sisältö määritellään kuntalaissa. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus (KuntaL 113 §). Lisäksi kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös. Kunnan konsernitilinpäätöksen laatimista ohjeistetaan tarkemmin kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamassa yleisohjeessa kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

Tilinpäätöslaskelmat laaditaan kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden mukaisiin kaavoihin. Liitetietojen antamisessa noudatetaan kuntajaoston antamaa yleisohjetta.

Tilinpäätöstä laadittaessa ja tilinavausta tehtäessä on noudatettava ns. yleisiä tilinpäätösperiaatteita (KPL 3:3 §). Säännös sisältää kuusi eri tilinpäätösperiaatetta ja yhden tilinavausperiaatteen.

- Oletus toiminnan jatkuvuudesta
- Johdonmukaisuus menettelytavoissa tilikaudesta toiseen
- Sisältöpainotteisuus
- Varovaisuuden periaate
- Tasejatkuvuuden periaate
- Suoriteperusteisuus
- Erillisarvostusta koskeva periaate

Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös siihen liittyvine asiakirjoinaan ja allekirjoituksineen tilintarkastajan tarkastettavaksi. Tilinpäätöksen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet ja kunnanjohtaja. Tilintarkastajan on viimeistään toukokuun loppuun mennessä tarkastettava päätyneen tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös ja luovutettava tarkastuslautakunnalle valtuustolle osoitettu tilintarkastuskertomus. Kertomukseen sisältyy lausunto siitä, voidaanko tilinpäätös hyväksyä ja tilivelvollisille myöntää vastuuvapaus (KuntaL 123 §, 125 §).

Jos tilintarkastuskertomus sisältää muistutuksen, tarkastuslautakunta hankkii asianomaisten selitykset sekä kunnanhallituksen lausunnon. Tarkastuslautakunta antaa arvionsa tehdyistä muistutuksista, siihen annetuista selityksistä ja kunnanhallituksen lausunnosta (KuntaL 125 §). Kunnanhallitus saattaa tilinpäätöksen tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen valtuuston käsiteltäväksi viimeistään tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä (KuntaL 113 §).

2 TILINPÄÄTÖSASIAKIRJAT

2.1 Tilinpäätös

Kunnan tilinpäätös sisältää toimintakertomuksen, tilinpäätöslaskelmat, liitetiedot, luettelot ja selvitykset sekä allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkinnät. Kunnan tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase sekä konsernitase, konsernituloslaskelma ja konsernirahoituslaskelma. Konsernitase laaditaan, jos kunnalla on määräämisvalta toisessa kirjanpitovelvollisessa.

2.2 Tilinpäätöstä varmentavat asiakirjat

Tilinpäätöstä varmentavia asiakirjoja ovat tase-erittelyt ja liitetietojen erittelyt (KPL 3:13 §). Ne säilytetään paperitulosteena.

3 TOIMINTAKERTOMUS

3.1 Toimintakertomusta koskevat säännökset

Toimintakertomuksen antamisesta vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja (KuntaL 68§). Toimintakertomuksessa annetaan tiedot kunnan toiminnan kehittymisestä koskevista tärkeistä seikoista (KPL 3:1§). Kunnan toimintakertomuksen erityisenä tehtävänä on selvittää valtuuston talousarviossa hyväksymien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista (KuntaL 68§). Talousarvion toteutumisvertailu on siten olennainen osa toimintakertomusta. Kunnanhallituksen on lisäksi toimintakertomuksessa tai sen antamisen yhteydessä tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelyä sekä talouden tasapainottamista koskeviksi toimenpiteiksi.

3.2 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

3.2.1 Kunnanjohtajan katsaus vuodesta 2024

Talous

Toholammin kunnan tulos on 442 139 euroa ylijäämäinen (budjetoitu ylijäämä 0). Vuosikate on talousarviossa 947 133 euroa ja toteutunut vuosikate on 1 703 561 euroa eli vuosikate on 756 428 euroa positiivisempi ja talousarviota parempi.

Toimintatuotot ylittivät 1 374 978 euroa ja toimintakulut alittuivat 636 479 euroa verrattuna budjetoituun. Toimintakate alittui 636 479 euroa. Verotuloja kertyi 85 020 euroa enemmän kuin mitä talousarvioon oli varauduttu. Valtionosuudet toteutuivat 38 680 euroa talousarviota pienempänä.

Talousarviota muutettiin tilikaudella niin, että hallinto osaston kuluihin tehtiin 81 600 euron lisäys sekä tuloja pienennettiin 80 097 eurolla. Tekniselle osastolle tehtiin 327 885 euron vähennys kuluihin ja myös vähennettiin tuloja 288 000 euroa. Sivistysosastolle tehtiin vähennystä kuluihin 114 000 eurolla sekä lisättiin sivistyksen tuottoja 15 282 eurolla. Lisäksi tuloslaskelma osaan ja poistoihin tehtiin pieniä muutoksia.

Elinkeinoelämä

Elintarviketeollisuuden kehitystyö Härkänevalla on mahdollistanut nykyisten työpaikkojen olemassaolon ja antaneet edellytyksiä myös uusien työpaikkojen syntymiselle. Varastologistiikan keskittyminen Härkänevalle on vaikuttanut liikennemäärien kasvuun. Lisäksi työpaikkaliikenne kaivostoiminnan rakentamisen käynnistyessä on lisääntynyt alueella. Muutokset tuovat tarpeen kehittää liikenneväylien kuntoa ja ylläpitoa alueella. Kehityksestä ja elinkeinoelämän tarpeiden muutoksista on viestitty ELY keskukselle ja informoitu Väylävirastoa.

Yrityksiltä on tullut yhteydenottoja ja tiedusteluita sijoittua teollisuusalueelle. Valmistelua jatketaan yhteistyössä yritysten kanssa.

Biokaasu-yritystoiminnan kehityksessä on hyödynnetty teollisuuden sekä alkutuotannon sivutuotteita. Biokaasutuotanto on jatkunut Härkänevalla ja biokaasujakeluasema on ollut toiminnassa keväästä 2023 alkaen.

Liikenneyhteyksien parantaminen Seinäjoki – Oulu välillä, tie numero 63, osalta jatkuu. Evijärvi – Kaustinen välille on saatu lisämääräraha suunnittelulle, joka on edellytys hankkeen toteuttamiselle. Tämän vaikeimman tieosuuden korjaaminen on välttämätöntä. Hanketta on edistetty alueen kuntien yhteistyöllä ja Väylävirasto tunnistaa huoltovarmuuden merkityksen aluetaloudelle. Hankkeen toteuttaminen

mahdollistaa uusien yritysten sijoittumista alueelle. Liikennemäärien kasvu mahdollisuuden lisätä biopolttoaineiden jakeluliiketoimintaa kunnassamme. Toholammin kuntakeskukseen on valmisteilla biokaasujakeluasema, joka voi hyödyntää omalla paikkakunnalla tuotettua biokaasua.

Tuulivoimaluvat on myönnetty 65 tuulivoimalalle ja luvat ovat lainmukaiset. Uusien perustettujen yritysten määrä vuonna 2024 oli 7 yritystä. Lopettaneita yrityksiä 2024 oli yhteensä 11, joista kolmen toiminta päättyi konkurssin seurauksena. Konkurssiprosessit ovat edellä mainituissa tapauksissa kestäneet useampia vuosia ja konkurssipesän toiminta on lakannut vasta 2024.

Pohjanmaan ja Keski-Suomen ELY-keskukset, Pirityiset ry ja Business Finland tekivät Toholammin yrityksille myönteisiä tukipäätöksiä vuoden 2024 loppuun mennessä yhteensä noin 1,02 miljoonalla eurolla, mikä on noin 365 euroa asukasta kohti laskettuna. Tämä oli vuonna 2024 eniten asukasta kohti laskettuna koko Keski-Pohjanmaalla. Koko Keski-Pohjanmaalla myönnettyt yritystuet asukasta kohti olivat 2024 keskimäärin noin 222 euroa. Luku ei sisällä maatalouden tukia.

Työllisyyden edistäminen

Vuoden aikana on kyetty useampi henkilö poluttamaan kunnalle palkkatukityöhön. Kuntakokeilun osalta ei enää tullut uusia avauksia. Pääpaino toiminnassa oli lakisääteisen viranomaistehtävän hoitamisessa jatkuvien järjestelmä- ja lakiuudistuksien keskellä.

Toholammin kunnassa on panostettu työllisyydenhoitoon edellisvuosien tapaan. Artesaaniopiston tiloihin muuttaneet lähituotemyymälä ja nuorten työpaja ovat jatkaneet toimintaa yhteisen Inspis-pajan nimellä valmentaen ja ohjaten työnhakijoita kohti työelämää ja koulutusta.

Toholampi on mukana myös valtakunnallisessa työllisyyden edistämisen kuntakokeilussa, osana maakunnallista Kokkolan seudun työllisyyden kuntakokeilua. Kaustisen seutukunta on hoitanut jäsenkuntiansa puolesta kuntakokeilun lakisääteisiä tehtäviä. Seutukunnan alueella kuntakokeilun tavoitteena on ollut tuoda TE-palvelut paikallistasolle ja mahdollistaa asiakkaiden asiointi kotikunnassaan. Kuntakokeilut alkoivat maaliskuussa 2021 ja kuntakokeilulakia jatkettiin vuoden 2024 loppuun.

Työllistymisen tukemisen prosesseja on kehitetty yhteistyössä Kaustisen seutukunnan työllisyyspalveluiden, etsivän nuorisotyön, nuorten työpajatoiminnan ja verkostomaisen yhteistyön avulla. Yhdessä kuntakokeilun kanssa on polutettu useampi henkilö kunnalle palkkatuetuun työhön.

Seutukunnan työelämäohjaajan resurssi on osoittautunut tärkeäksi työllistymistä tukevaksi paikalliseksi palveluksi. Erityisesti työelämäohjaaja on tehnyt myös paikallisten työnantajien kanssa yhteistyötä työllisyyden edistämiseksi. Lisäksi Toholammin nuorten työpajaverkosto on keskittynyt jakamaan tietoa eri viranomaisten ja toimijoiden kesken ja kehittämään palveluita yhä yhteensopivammaksi huomioiden paikalliset tarpeet.

TE-palvelut siirtyvät pysyvästi kuntien vastuulle vuoden 2025 alusta. Keski-Pohjanmaan kaupunkien ja kuntien muodostama työllisyysalue vahvistettiin valtioneuvoston päätöksellä 22.2.2024. Toholammin kunta esitti sopimukseen aiemmissa neuvotteluissa lisäliitettä, jossa olisi sovittu siitä, että viranomaistehtäviä ja -palveluja voi tuottaa työllisyysalueen kunta ja osa siirtävästä henkilöstöstä voi siirtyä muun työllisyysalueen kunnan työntekijöiksi erikseen sopien. Sopimusta ei kuitenkaan hyväksytty. Työllisyyden ja yrittäjyyden ministerityöryhmä esitti, että Toholampi liitetään kuuluvaksi Keski-Pohjanmaan työllisyysalueeseen. Valtioneuvosto vahvisti esityksen. Kokkolan kaupunki toimii tulevan työllisyysalueen vastuukuntana ja ainoana lakisääteisten työvoimaviranomaistehtävien ja -palvelujen tuottajana vuoden 2025 alusta alkaen.

Edelleen vuonna 2024 kuntakokeilun asiakkaat ovat voineet asioida TE-palveluita hoitavan virkailijan kanssa kotikunnassa Toholammilla. Lisäksi Toholammilla on mahdollistettu ajanvaraukseton asiointi

kerran kuukaudessa. Kaikilla Toholammin kunnassa tehdyillä työllisyyttä edistävillä toimenpiteillä tavoitellaan paikallisen palvelun parantamista, työnhakijoiden parempaa ohjautumista työhön sekä pitkällä tähtäimellä myös työttömyyden aiheuttamien kustannusten alentamista.

Viestintä

Toholammin kunnan viestinnän tavoitteena on viestiä selkokielellisesti ja ajantasaisesti kunnan palveluista, päätöksistä ja ajankohtaisista asioista sekä tapahtumista. Viestinnän kohderyhminä ovat kunnan asukkaat sekä muut kunnan toimijat, sidosryhmät ja paikkakunnalla vierailevat. Viestinnällä pyritään pitämään yllä positiivista ja avointa kuntaimagoa sekä vahvistamaan kunnan tunnettuutta. Tavoitteena on se, että asukkaat viihtyvät ja pysyvät kunnassa sekä se, että Toholampi houkuttelisi myös uusia asukkaita kuten esimerkiksi paluumuuttajia. Esittelemällä kunnan laadukkaita palveluita sekä sujuvan arjen mahdollisuuksia positiivisella otteella näihin tavoitteisiin päästään.

Toholammin kunnalla on viikoittainen ilmoituspalsta Lestijoki-lehdessä. Siinä kerrotaan ajankohtaisista kunnan järjestämistä tapahtumista. Paperinen Tohotuli-kuntatiedote jaetaan joka kotiin neljä kertaa vuodessa ja tiedote on saatavilla myös sähköisenä kunnan verkkosivuilla. Ilmoitustilaa on kuntatiedotteessa käytettävissä myös paikallisille yleishyödyllisille yhdistyksille ja järjestöille. Toholammin kunta tiedottaa säännöllisesti myös paikallismediaa kunnan päätöksistä ja tapahtumista.

Sähköisen viestinnän tärkein kanava on kunnan verkkosivut, jonne päivitetään kunnan ajankohtaisimmat asiat. Lisäksi päivittäisviestintää toteutetaan myös sosiaalisen median kautta. Toholammin kunnan käytössä sosiaalisen median kanavista ovat Instagram, Facebook, LinkedIn sekä oma Youtube-kanava.

Tiedonhallinta

Tiedonhallintamalli on ollut hyväksyttyinä vuoden alusta ja samoin on ollut käytössä päivitetty tiedonohjaussuunnitelma. Sähköisen arkistoinnin käyttöönottoon varattiin määrärahat vuoden 2024 talousarvioon. Kunnan paperisen arkiston järjestämiseen ja läpikäymiseen on ollut käytössä lisäresurssi tammi-helmikuussa vuonna 2024.

Sähköisen arkistoinnin käyttöönotto siirtyy vuodelle 2025, käyttöönottoa valmistavia toimia (ml. tarvittavat lisenssihankinnat) tehtiin vuonna 2024.

Riskienhallinta

Vuosikello on ollut osana toiminnanohjausta ja kehityskeskustelut ovat eri osastoilla sen mukaisesti toteutettu.

Kunta omistaa kaksi teollisuushallia. Hallit on vuokrattuna yrityksille ja osa tiloista toimii palokunnan väistötilana sekä kunnan omassa varikkokäytössä. Tällä menettelyllä on osaltaan hallittu kunnan riskejä.

Kiinteistökartoitus on käynnistetty kiinteistöverotuksen tarkistamiseksi ja tätä tullaan kilpailutuksen toteuttamisen jälkeen jatkamaan koko kunnan alueella.

Kunnanjohtaja on osallistunut konserniyhtiöiden hallintoon ja kokouksiin. Tällä menettelyllä on haluttu varmistaa kunnan strategisen ohjauksen vaikutus ja toteutuminen myös konsernihallinnossa.

Toholammin kuntastrategia vuosille 2022–2026 hyväksyttiin valtuustossa vuonna 2021. Valtuustokauden puolivälissä suoritettiin kuntastrategian väliarviointi. Kunnan strategian toteutumista tarkasteltiin kuntalais-tilaisuuksissa eri kylillä vuoden 2023 elokuussa. Kuntastrategiaan ei väliarvioinnin perusteella ollut

tarpeellista tehdä muutoksia. Ainoastaan kuntastrategian strategiset linjaukset kohtaan tehtiin päivitys (kv 13.11.2023). Kuntastrategian laadinta käynnistetään uuden valtuustokauden alussa vuonna 2025.

Biolaakso – tulevaisuus Toholammilla on otettu käyttöön ja huomioidaan päätöksiä tehtäessä.

Osallistuva budjetointi on ollut käytössä talousarvion laadinnassa ensimmäisen kerran vuodelle 2024.

Jukka Hillukkala
kunnanjohtaja

3.2.2 Kunnan organisaatio

Toholammin kunta on perustettu vuonna 1865 ja se sijaitsee Lestijoen keskijuoksulla, Keski-Pohjanmaalla. Naapurikaupunki lännessä on Kannus ja naapurikuntia ovat idässä Lestijärvi, pohjoisessa Sievi ja etelässä Kokkola. Toholammin kunta kuuluu maakunnallisesti Keski-Pohjanmaahan. Seudullisesti kunta kuuluu vuonna 1993 perustettuun Kaustisen seutukuntaan yhdessä Kaustisen, Vetelin, Lestijärven ja Halsuan kuntien kanssa.

Toholammin kunta

Perustamisvuosi	1865
Pinta-ala	626,36 km ²
Vesipinta-ala	6,54 km ²
Maapinta-ala	619,82 km ²
Peltopinta-ala	n 7956 ha
Metsäpinta-ala	n. 11931 ha
Kaavoitettu alue	265,66 ha
Väestötiheys	4,6 as./km ²

3.2.2.1 Luottamushenkilöorganisaatio 2024

Kunnanvaltuusto 19 valtuutettua	pj. Raija Potila I vpj. Saukko Jarno II vpj. Ali-Haapala Virpi 2021–2023 III vpj. Rimpioja Jukka 2023–2025
Tarkastuslautakunta 4 jäsentä	pj. Olkkola Mika vpj. Hylkilä Marja
Kunnanhallitus 7 jäsentä	pj. Suomala Ville vpj. Lintilä Pasi
Keskusvaalilautakunta 5 jäsentä	pj. Keskitalo Helena vpj. Korhonen Matti
Rakennus- ja ympäristölautakunta 7 jäsentä	pj. Tuikka Jarmo vpj. Isosaari-Pollari Sari
Sivistyslautakunta 7 jäsentä	pj. Korhonen Matti vpj. Saukko Jarno

KUNNANVALTUUSTO

Kunnan ylintä päätösvaltaa käyttää valtuusto. Valtuusto valitaan neljäksi vuodeksi kerrallaan neljän vuoden välein järjestettävillä kuntavaaleilla.

Valtuuston toimikausi 1.8.2021 - 31.5.2025

Toholammin kunnanvaltuuston voimasuhteet 2021–2025

Kesk.	13
SDP	2
Kok.	2
PS	1
KD	1
Yhteensä	19

KUNNANHALLITUS

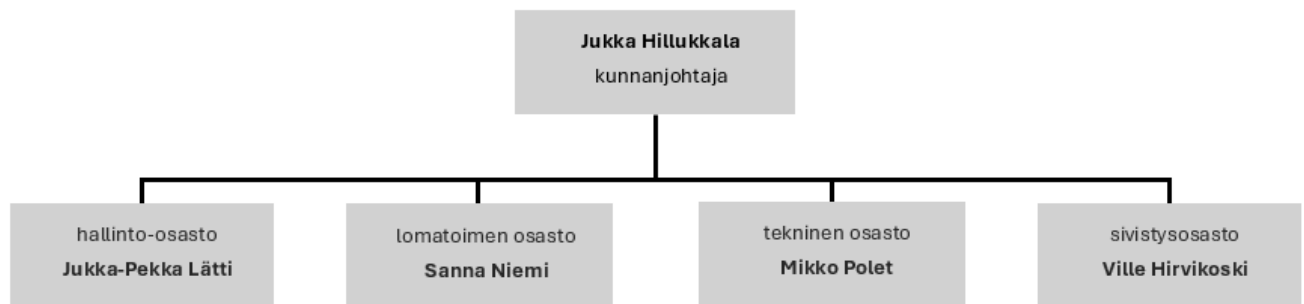
Kunnanhallitus johtaa kunnan hallintoa ja taloutta, valmistelee kunnanvaltuustossa käsiteltävät asiat ja huolehtii kunnanvaltuuston päätösten toimeenpanosta. Sen tehtäviin kuuluu myös kunnan etujen valvominen, kunnan edustaminen ja lausuntojen antaminen kunnan puolesta.

Kunnanhallituksen toimikausi on kaksi vuotta. Kunnanhallituksen esittelijänä toimii kunnanjohtaja ja hänen ollessaan estyneenä tai esteellisenä hallintojohtaja.

Tilivelvollisia ovat luottamushenkilöistä kunnanhallituksen ja lautakuntien puheenjohtajat ja jäsenet.

Viranhaltijoista tilivelvollisia ovat kunnanjohtaja, osastopäälliköt ja tulosalueiden esimiehet sekä lautakuntien esittelijät. Eri projektien projektivastaavat ovat tilivelvollisia kunnan hallinnoimien projektien osalta.

3.2.2.2 Viranhaltijaorganisaatio

3.2.3 Henkilöstö

Toholammin kunnan palveluksessa oli vuoden 2024 lopussa 585 työntekijää. Palkat ja palkkiot vuonna 2024 olivat 113 312 euroa pienemmät kuin edellisenä vuonna. Henkilöstömääriä vertailtaessa vuosien välillä tulee huomioida, että lukumäärän tarkasteluajankohta on 31.12, joka vuonna 2023 oli viikonpäivänä sunnuntai ja vuonna 2024 tiistai.

Vuosi	2023	2024	muutos %
Palkat ja palkkio	19 407 786	19 294 474	-0,59 %
Henkilöstö	557	585	4,79 %

2023 luvuissa mukana Viemäriiikelaytos.

Kunnassa on laadittu erillinen henkilöstöraportti tilikaudelta 2024.

3.2.4 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

TYÖTTÖMYYS

Suomen työttömyysaste vuoden 2024 lopussa oli 12,0 % mikä oli 0,8 %-yksikköä enemmän kuin vuotta aiemmin. Toholammin kunnan työttömyysaste vuoden 2024 lopussa oli 8,7 % mikä oli 1,1 % enemmän kuin vuotta aiemmin. Toholammin työttömyysaste oli vuonna 2024 alimmillaan toukokuussa, jolloin se oli 6,2 %. Pohjanmaan ELY-keskusalueen työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli joulukuussa 2024 Manner-Suomen alhaisin (7,6 %). Ilmoitettujen työttömyyslukujen tietolähteenä on työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilasto.

KOROT

EKP:n ohjauskorko laski vuoden aikana ollen tammikuussa 4,50 % ja joulukuussa 3,15 %. Ohjauskorko laski niin ikään tasaisesti läpi vuoden.

Euribor-korot	1/2024	12/2024
1 kk	3,868	2,890
3 kk	3,925	2,825
12 kk	3,605	2,436

Peruskorko 1.1.–30.6.2024: 4,25 % ja 1.7.-31.12.2024: 3,75 %

Viivästyskorko 1.1.-30.6.2024 12,50 % ja 1.7.– 31.12.2024: 12,50 %

KUNTATALOUDEN KEHITYS

Kuntatalouden tila heikkeni vuonna 2024, mutta vähemmän kuin pelättiin. Näyttääkin siltä, että kunnat ovat onnistuneet sopeutustoimissaan. Tiedot käyvät ilmi kuntatalouden tilaa arvioivasta Kuntaliiton tilinpäätösanalyysistä vuodelta 2024.

Kuntien tilinpäätökset olivat vahvempia kuin mitä vuosi sitten talousarvioiden perusteella ennakoitiin. Menokasvu oli vuonna 2024 odotettua maltillisempaa. Toimintakate eli kunnan nettotoimintakulut kasvoivat 1,8 prosenttia ja peräti 130 kunnassa ne pienentyivät vuoteen 2023 verrattuna. Kuntatalouden rahavirta jäi positiivisesta tuloksesta huolimatta alijäämäiseksi: toiminnan ja investointien rahaviralla mitattuna kuntatalous oli -470 miljoonaa euroa alijäämäinen.

Kuntien investoinnit pysyivät korkealla tasolla ollen 4,8 miljardia euroa vuonna 2024. Rahavirta oli negatiivinen, koska käyttötulot eivät riittäneet kaikkien investointien rahoittamiseen. Kunnat velkaantuivat lisää 720 miljoonalla eurolla. Lainakanta kääntyi väli vuosien jälkeen kasvuun.

Kuntaliiton arvioiden mukaan talouden tilan heikkenemistä selittää verotulojen aleneminen 500 miljoonalla eurolla muun muassa sote-uudistukseen liittyneiden verohäntien poistumisen takia. Kuntien tuloihin ja menoihin välittyivät myös heikko suhdannekehitys, valtionosuuksien pieneneminen 250 miljoonalla eurolla sekä kasvaneet korkokustannukset. Kuluja laski myös kuntien työttömyysvakuutusmaksujen aleneminen. Lisäksi kuntien menot työttömyysturvan rahoittamiseen pienenivät vielä, vaikka pitkäaikaistyöttömyys nousi vuoden lopussa merkittävästi.

Kuntien yhteenlaskettu tulos oli 1 100 miljoonaa euroa vuonna 2024. Tulos oli positiivinen 203 kunnassa ja negatiivinen 80 kunnassa. Heikoimman tuloksen kuntajoukkoon sijoittuu useita isoja ja keskisuuria kaupunkeja. Asukaskohtaisissa tarkasteluissa heikoimpaan ääripäähän nousee sen sijaan pienempiä kuntia. Mittavat investointipaineet sekä kustannuskehityksen hallinta haastavat tulevinakin vuosina

kuntatalouden näkymiä. Rakenteellisesta alijäämästä on vaikea päästä eroon. Kuntien talous on entistä riippuvaisempi myös yleisestä talous-, työllisyys- ja verotulokehityksestä. Myös kuntakonsernien talouden merkitys korostuu.

Lähde: Suomen Kuntaliitto ry

OMAN TALOUSALUEEN KEHITYS

Kaustisen seutukunnan palvelutarpeen arviointi 2016–2025 (Toholammin kunta):

Toholammin palvelutarpeen kannalta haasteet ovat edelleen samat kuin edellisenä vuonna: palvelurakenteen muutostarpeessa ja työikäisen väestön merkittävästä vähenemisestä väestöennusteiden mukaan.

Keskeiset johtopäätökset palvelutarpeen muutoksista vuoteen 2025 mennessä

- 1) Väestön ikääntymisen seurauksena vanhusväestölle suunnattujen palvelujen tarve kasvaa.
- 2) Lasten päivähoidon osalta palvelutarpeen ennakoidaan vähenevän lapsimäärän vähentyessä, ellei kunnallisen päivähoidon piirissä olevien lasten osuus tuntuvasti nouse nykyisestä
- 3) Perusopetuksen palvelutarve vähenee oppilasmäärien vähenemisen seurauksena
- 4) Väestömäärän väheneminen vaikuttaa sekä kunnan tulopohjaan että muihinkin kuin edellä mainittuihin palveluihin.

Toiminta toimintasuunnitelman mukaisissa Kaustisen seutukunnan painopisteissä:

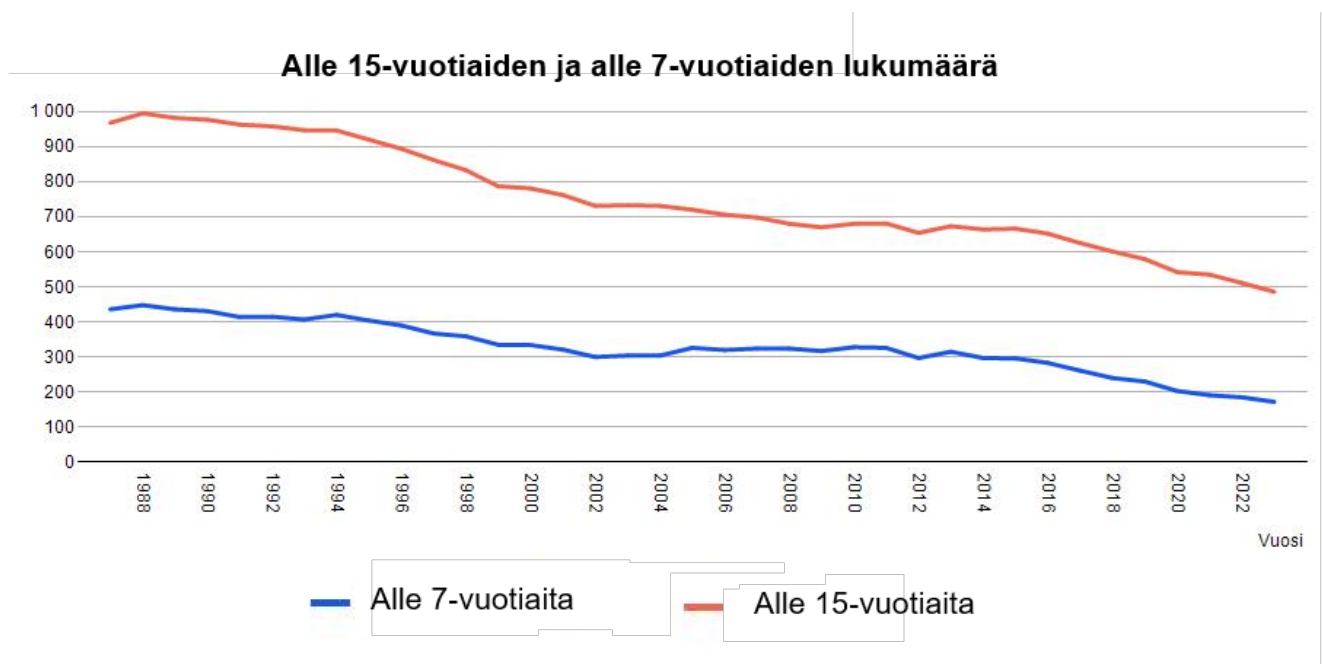
- Elinkeinorakenteita uudistava ja kasvua mahdollistava kehittäminen uhkien ja mahdollisuuksien pohjalta
 - a. Toteutettu yrityspalvelun ja aluekehityspalvelun toiminnalla*
- Suurhankkeiden käynnistymisen edistäminen ja hyödyntäminen alueen elinkeinoelämän kasvuksi
 - a. Toteutettu KASE Kasvuohjelma -hankkeen ja yrityspalvelun toiminnalla*
- Bio- ja kiertotalouden kehittymisen, luonnonvarojen vastuullisen jalostamisen sekä uusiutuvan energian tuottamisen kasvun edistäminen
 - a. Toteutettu HIILEKAS ja KASE ESSi -hankkeilla; suunniteltu, haettu ja mahdollistettu aktiivisesti uutta täydentävää hanketoimintaa*
- Yritysten tukeminen kasvu- ja muutostilanteissa, yrittäjyyden edistäminen ja yritysverkostojen aktivoiminen
 - a. Toteutettu yrityspalvelun ja KASE Kasvuohjelma -hankkeen toiminnalla*
- Tutkimus-, kehitys ja innovaatiotoiminnan lisääminen
 - a. Toteutettu käynnissä olevien hankkeiden selvitysten avulla ostopalveluin, suunnittelemalla uutta hanketoimintaa sekä osallistumalla Centrian hankkeisiin*
- Työllisyyden kasvun ja yritysten työvoiman saamisen edistäminen
 - a. Toteutettu työllisyyspalvelun ja yrityspalvelun toiminnalla*
- Tietoliikenneyhteyksien kehittäminen ja digitalisaation älykäs hyödyntäminen osana infrastruktuuria

a. Toteutettu KASE Smart Countryside (Kuidut käyttöön) ja Kuntadigi 2 -hankkeilla

- Saavutettavuuden kehittäminen toimivalla tieverkostolla
 - a. Toteutettu edunvalvonnan toimenpiteillä (lausunnot, vaikuttajatapaamiset, työryhmiin osallistuminen)*
- Uusien avausten löytäminen ja digitalisaation hyödyntäminen kuntien yhteistoiminnassa
 - a. Toteutettu Kuntadigi 2 -hankkeen toiminnassa.*
- Alueiden eriarvoisuuden vähentäminen tasa-arvoa ja palveluiden saavutettavuutta kehittämällä digitalisaation keinoin
 - a. Toteutettu Kuntadigi 2 -hankkeen toiminnassa.*
- Hyvinvoinnin sekä seudun veto- ja pitovoiman parantaminen erityisesti kulttuurin, harrastusmahdollisuuksien, luonnon ja matkailun avulla
 - *Toteutettu Retkeilyreitit, MUKAAN ja KAIKUMA -hankkeiden toiminnalla*

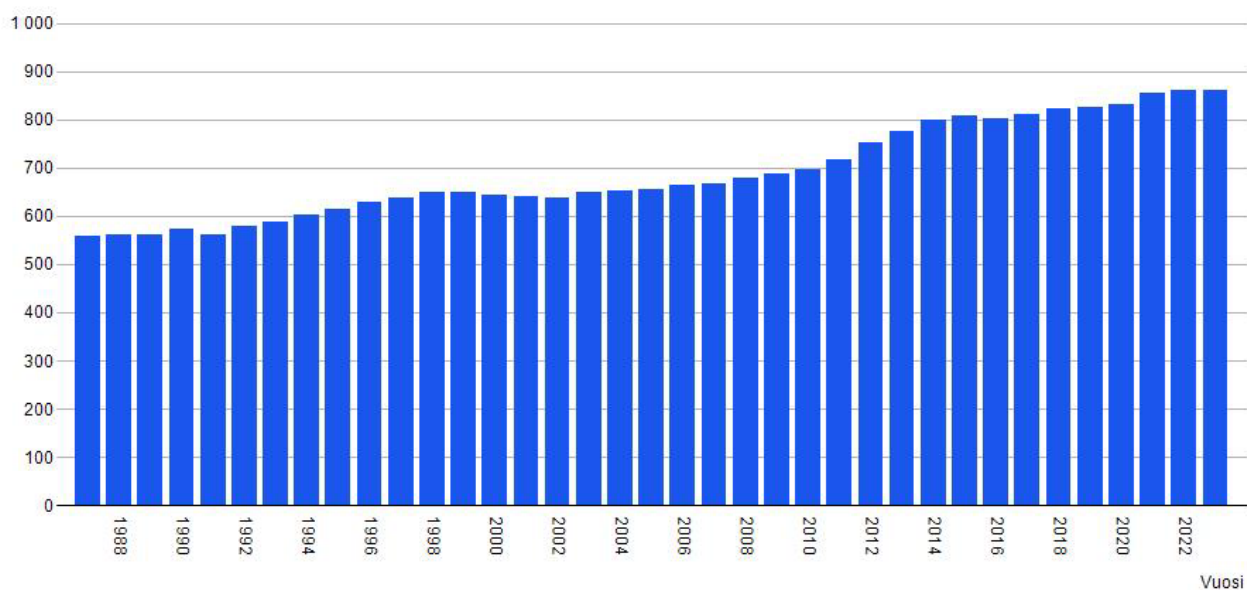
Väestö ja elinolot

Toholammin kunnan väestökehitys

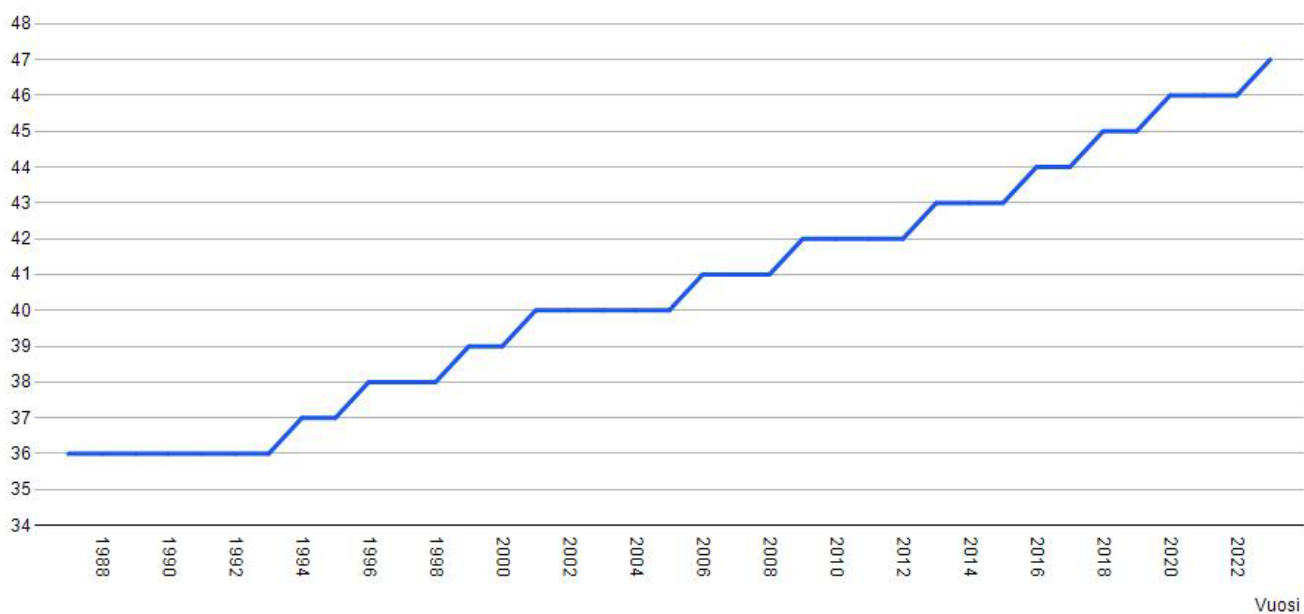

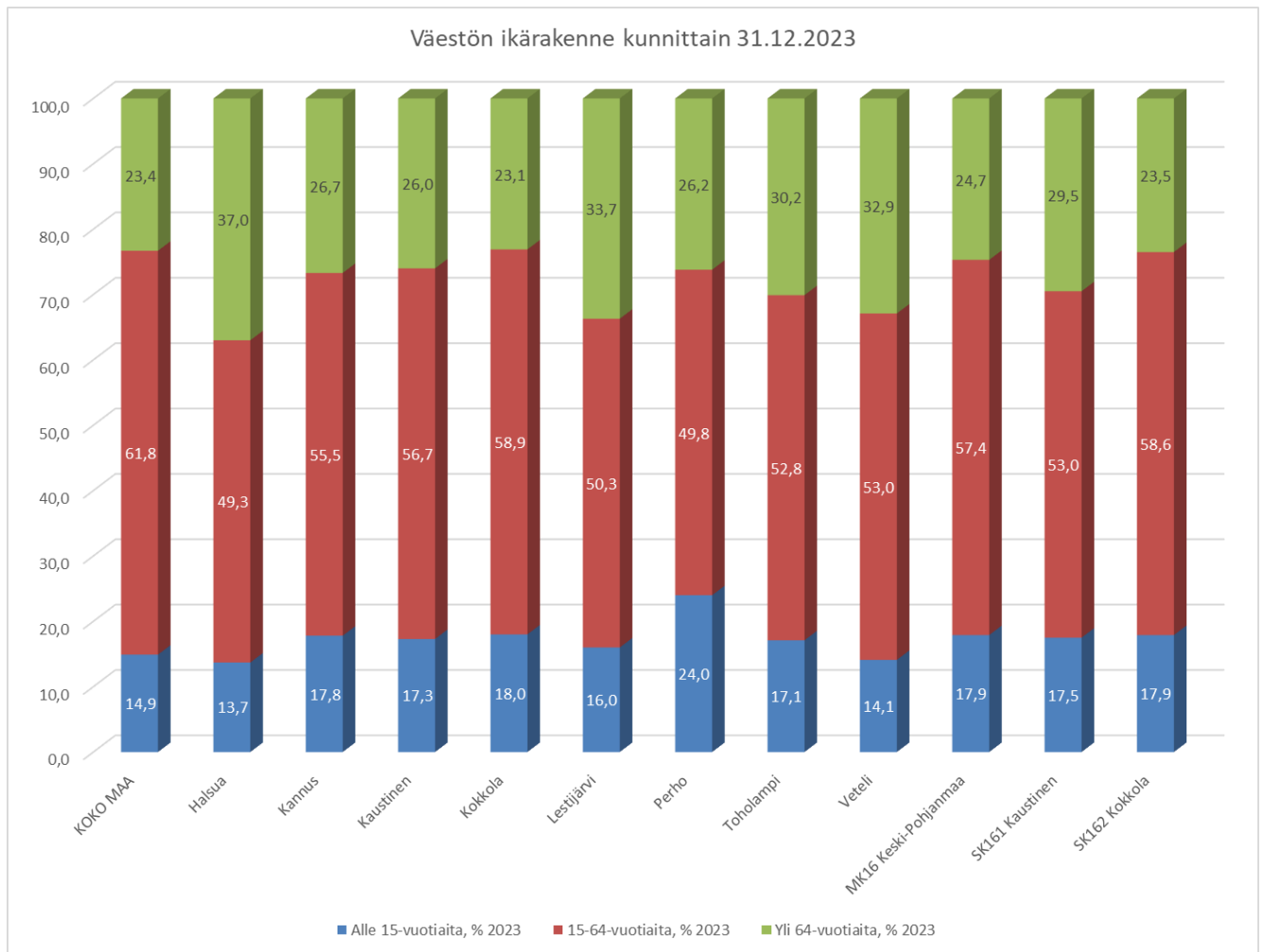
Lähde: Tilastokeskus

Alueaikasarjat muuttujina Vuosi. Toholampi, Yli 64-vuotiaita.

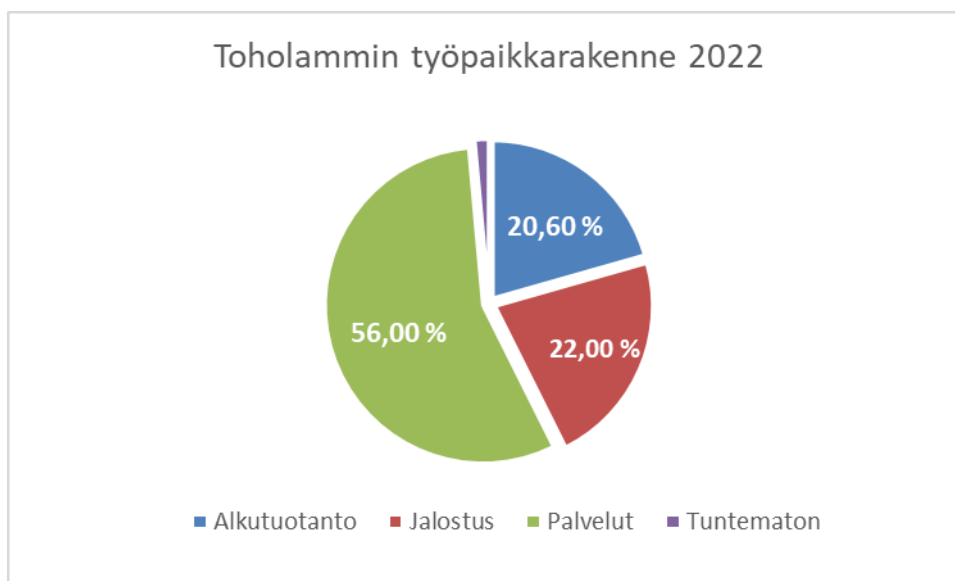

Alueaikasarjat muuttujina Vuosi. Toholampi, Väestön keski-ikä.

Toholammin kunnan työpaikkarakenne elinkeinoittain jakaantuu seuraavasti: alkutuotanto 20,6 %, Palvelut 56,0 %, Jalostus 22,0 %.

Alueella työssäkäyvät (työpaikat) muuttujina Työpaikan alue, Toimiala, Sukupuoli, Tiedot ja Vuosi											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Muutos 2015-23	
Toholampi A Maatalous, metsätalous ja kalatalous (01-03) (Taso 1)	279	255	234	224	214	215	209	202	189	-90	
B Kaivostoiminta ja louhinta (05-09) (Taso 1)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
C Teollisuus (10-33) (Taso 1)	165	178	175	183	175	157	162	160	175	10	
D Sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta (34-35) (Taso 1)	4	3	4	4	3	3	3	4	4	0	
E Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muut (36-39) (Taso 1)	22	21	16	16	21	17	19	20	4	-18	
F Rakentaminen (41-43) (Taso 1)	55	44	47	49	57	52	50	50	48	-7	
G Tukku- ja vähittäiskauppa; moottoriajoneuvojen ja moottorikäyttöisten koneiden ja laitteiden kauppa (45-47) (Taso 1)	71	72	65	63	55	53	58	61	51	-20	
H Kuljetus ja varastointi (49-53) (Taso 1)	99	102	96	105	82	115	102	95	98	-1	
I Majoitus- ja ravitsemistoiminta (55-56) (Taso 1)	33	28	30	36	39	33	32	35	28	-5	
J Informaatio ja viestintä (58-63) (Taso 1)	2	2	3	3	3	3	2	2	0	-2	
K Rahoitus- ja vakuutustoiminta (64-66) (Taso 1)	16	16	13	14	11	10	13	10	12	-4	
L Kiinteistöalan toiminta (68) (Taso 1)	3	3	4	4	1	4	0	3	2	-1	
M Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta (69-75) (Taso 1)	15	15	24	28	24	31	26	21	20	5	
N Hallinto- ja tukipalvelutoiminta (77-82) (Taso 1)	32	39	39	32	35	46	49	45	35	3	
O Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus (83-87) (Taso 1)	37	41	25	30	31	41	19	21	21	-16	
P Koulutus (85) (Taso 1)	69	64	73	69	70	66	66	70	75	6	
Q Terveys- ja sosiaalipalvelut (86-88) (Taso 1)	147	134	118	122	129	154	137	132	158	11	
R Taiteet, viihde ja virkistys (90-93) (Taso 1)	8	3	5	3	1	2	6	5	7	-1	
S Muu palvelutoiminta (94-96) (Taso 1)	52	49	46	45	40	35	35	27	27	-25	
T Kotitalouksien toiminta työnantajina; kotitalouksien erityiset palvelut (97-99) (Taso 1)	1	1	3	11	3	6	5	4	4	3	
U Kansainvälisten organisaatioiden ja toimielinten toiminta (99) (Taso 1)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
X Tunteaton (Taso 1)	15	14	20	14	21	15	17	14	14	-1	
	1125	1084	1040	1055	1015	1058	1010	981	972	-153	

Työpaikkaomavaraisuusaste											
Lähde: Tilastokeskus											
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Keski-Pohjanmaa	100,4	100,7	100,6	100,4	100,9	100,3	100,9	101,1	101,5	100,8	101,3
Kaustisen seutukunta	93,3	93,6	92,7	91,5	92,1	89,6	90,1	89,5	91,7	90,2	89,6
Halsua	91,1	94,0	98,3	95,6	93,8	93,1	91,7	93,4	86,8	85,9	87,3
Kaustinen	97,1	97,7	97,3	92,9	91,1	88,6	89,1	85,9	86,1	86,1	86,9
Lestijärvi	101,0	103,7	102,4	96,8	104,7	105,9	107,0	101,6	98,8	100,4	100,8
Perho	97,4	96,5	96,6	96,6	96,5	92,4	94,5	97,1	98,2	96,1	96,6
Toholampi	93,2	93,0	91,4	93,0	93,5	88,7	91,4	91,4	99,0	94,6	90,3
Veteli	84,0	83,8	80,7	82,0	86,0	84,9	83,1	84,0	88,8	87,4	86,0
Kokkolan seutukunta	102,6	102,8	102,9	102,9	103,4	103,3	103,8	104,1	104,1	103,5	104,2
Kannus	100,7	97,7	98,7	99,9	99,0	94,8	93,2	95,8	91,2	91,8	92,8
Kokkola	102,8	103,4	103,4	103,3	103,9	104,3	105,0	105,0	105,5	104,8	105,5

*Viimeisimmät saatavilla olevat tilastotiedot.

TYÖTTÖMYYSASTE

Toholammin kunnan työttömyysaste vuonna 2024 oli keskimäärin 7,4 %. Korkeimmillaan työttömyysaste oli joulukuussa: 8,7 %, matalimmillaan toukokuussa: 6,2 %. Työttömiä oli kuukausittain keskimäärin 85 henkeä.

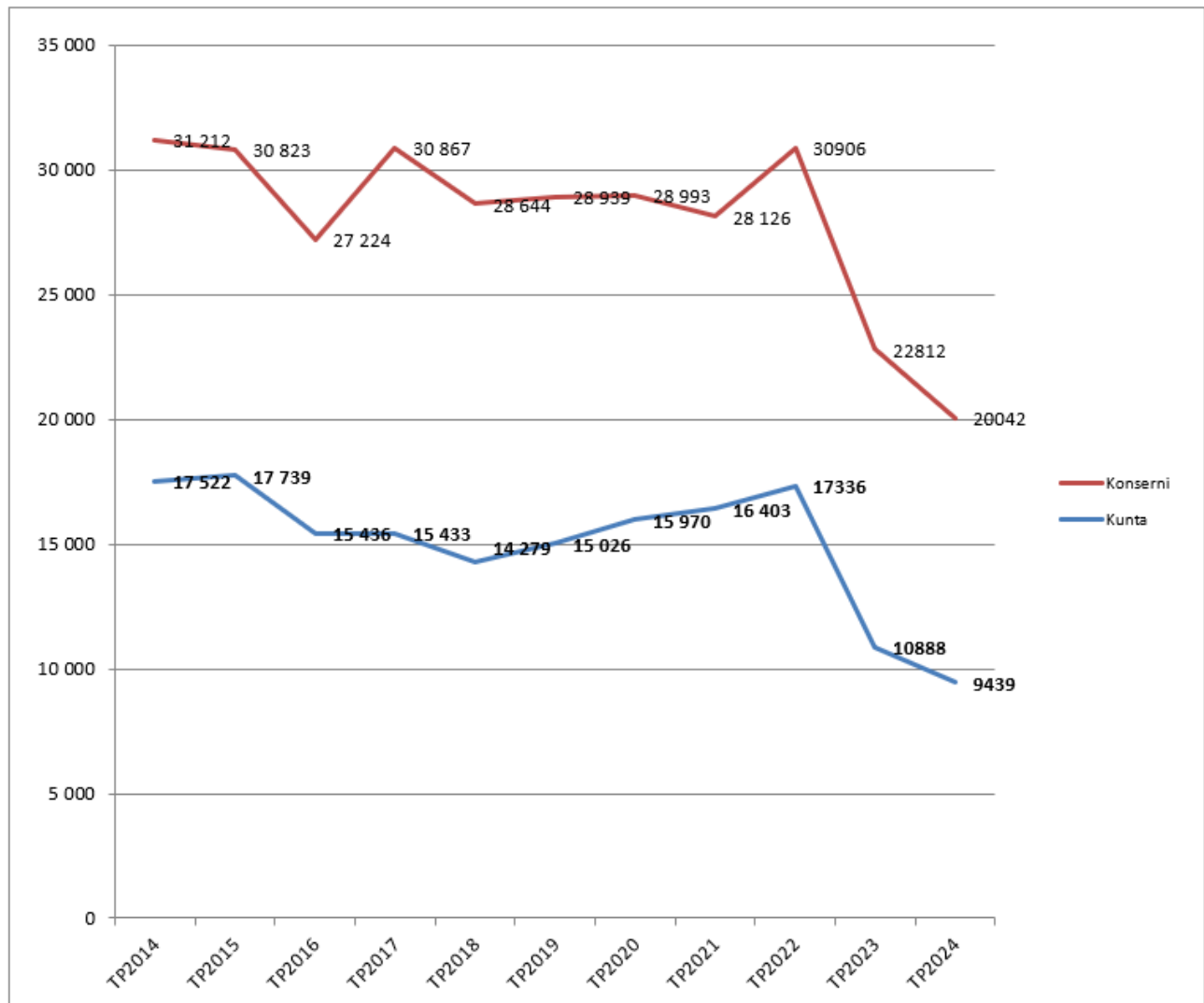
VEROTUS

Tuloveroprosentti 9,50 %

Kiinteistöveroprosentit 2024

- yleinen veroprosentti	1,00 %
- vakituiset asuinrakennukset	0,65 %
- muiden asuinrakennusten veroprosentti	1,10 %
- rakentamattomien rakennuspaikkojen veroprosentti	2,90 %
- yleishyödyllisen yhdistyksen kiinteistöveroprosentti	0,00 %
- voimalaitosten veroprosentti	3,10 %
- maapohjan kiinteistöveroprosentti	1,30 %

LAINAMÄÄRÄ 1000 €

Toholammin kunnan lainakanta oli vuoden 2024 lopussa n. 1,4 miljoonaa euroa pienempi kuin vuoden 2023 lopussa. Vuonna 2024 se oli 9,4 miljoonaa euroa. Vuonna 2024 lainoja oli kunnalla 3 372 euroa / asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 45,1 %

Vuonna 2023 lainoja oli kunnalla 3 820 € / asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 47,6 %.

Kuntakonsernin lainakanta on vuoden 2024 lopussa (20 milj. euroa) 2,8 milj. edellistä vuotta vähemmän.

Vuonna 2024 lainoja oli kuntakonsernilla 7 160 € / asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 71 %.

Vuonna 2023 lainoja oli koko kuntakonsernilla 8 004 € / asukas ja suhteellinen velkaantuneisuus 78 %.

3.2.5 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Toholammin kunnan maksuvalmiuden rahoitus on hoidettu sekä lyhytaikaisilla kuntatodistuksilla että pitkäaikaisilla kiinteäkorkoisilla lainoilla. Kunnan kassan tilanne oli koko vuoden erinomainen ja käyttötalous ei lyhytaikaista lainoitusta tarvittu juurikaan vuoden 2024 aikana. Tähän on vaikuttanut mm. sotepalvelujen siirtyminen hyvinvointialueella sekä lomituspalvelun laajentuminen. Lainojen korkotaso pysy

korkeammalla tasolla ja nousi alkuvuoden, mutta nousu rauhoittui loppu vuotta kohden.

Kunnan Viemäriiikelaytoksen toiminta lakkasi vuoden 2023 päättyessä, ja vuoden 2024 alusta toiminnassa aloitti uutena konsernin tytäryhtiönä Toholammin Viemäri Oy. Yhtiön talouden ja toiminnan kehitystä seurattiin läpi vuoden tarkasti ja tulevia muutostarpeita ennakoiden.

Syksyllä 2024 käynnistettiin kunnan siivous- ja ruokahuoltopalveluja koskeva kilpailutus sekä yhteistointaneuvottelut asianomaisen henkilöstön kanssa. Kilpailutuksen tuloksena kunnanhallitus päätti valita ateria- ja puhtauspalvelujen tuottajaksi Fodbar Oy:n ajalle 3.3.2025 - 28.2.2030 ja että henkilöstö siirtyy uudelle toimijalle vanhoina työntekijöinä liikkeenluovutuksella. Henkilöstövaikutuksia irtisanomisista ei näin ollen koitunut.

Vuoden aikana valmisteltiin tiiviisti TE-uudistuksen voimaantuloa vuoden 2025 alusta: alueellisena työvoimaviranomaisena aloitti Keski-Pohjanmaan työllisyyslautakunta, minkä ohella kunnan omassa toiminnassa valmistauduttiin seudullisen yhteistoiminnan jatkoon. Hallintosääntöpäivityksessä huomioitiin kunnanhallituksen vastuu työllisyydenhoidon palvelujen järjestämisessä 1.1.2025 lukien.

3.2.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä sekä muista toiminnan kehittymiseen vaikuttavista seikoista

Riskienhallinnan järjestäminen

Riskien hallintaa on kuvattu Konsernivalvontaohjeessa, tietoturvapoliitikassa ja turvallisuussuunnitelmassa. Kunnan riskien arviointia ja hallintaa suoritetaan johtoryhmän toimesta.

Kunnan vakuutukset on kilpailutettu vuonna 2024 Novum Oy:n vakuutusmeklarin toimesta. Vakuuttaminen on toteutettu riittävällä tavalla vahinkoriskien rajaamiseksi.

3.2.7. Ympäristöasiat

Suljettujen kaatopaikka-alueiden tilaa on säännöllisesti tarkkailtu. Pinta- ja pohjavesinäytteitä on otettu. Jätehuolto-yhtiö Vestia Oy:n Toholammin lajittelupiha on automatisoitu osana jätehuoltopalvelujen kehittämistä. Uudistuksen vaatimaan investointiin on kunnalta osoitettu omavelkainen takaus enintään 645.000 euron suuruiseen lainaan Kuntarahioitus Oy:ltä vuonna 2024.

3.3. Selonteko kunnan sisäisen valvonnan järjestämisestä

Selonteon taustaa

Arvioinnin ja valvonnan suorittaminen

Selvityksen perusteena on Toholammin kunnan sisäisen valvonnan ohjeistus. Riskien hallintaa sekä muihin toiminnan ja toimintaympäristön muutoksiin liittyviä asioita on käsitelty konsernivalvontaohjeessa, tietoturvapoliitikassa ja turvallisuussuunnitelmassa. Osavuosisikatsaukset ja tilinpäätöskertomus kuvaavat osaltaan sisäisen valvonnan järjestämistä.

Talousarvion ja -suunnitelman mukaisten taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista arvioidaan kuukausittain johtoryhmässä sekä raportoidaan hallitukselle. Raportoinnin yhteydessä selvitetään toimintaympäristön muutoksia, ja niiden vaikutuksia kunnan toimintaan.

Osastopäälliköt ovat raportoineet osavuosisikatsauksessa toiminnan ja talouden kehityksestä ja oleellista poikkeamisista tavoitteeseen ja edellisen vuoden tilanteeseen nähden. Toiminnan tarkastelu on

toteutettu kunnanjohtajan ja osastopäälliköiden välisillä tilannekatsauksilla ja vapaamuotoisilla kehittämiskeskusteluilla.

Sisäisen valvonnan ohje ja konserniohje ovat voimassa ja käytössä.

Sisäisen tarkastuksen organisointi 2024

Sisäinen tarkastus on osittain ulkoistettu. Vuonna 2024 kunnan tilintarkastusyhteisönä jatkoi Oy SK-Reviisorit Ab (KV 27.6.2022 § 8). Tarkastuksessa todennetaan voimassa olevat sisäisen valvonnan ohjeet. Sisäisen valvonnan asianmukaisuutta valvotaan jatkuvasti muun tarkastuksen yhteydessä sekä erikseen valituilla painopistealueilla.

Työpaikkahäirinnän ohjeistus on voimassa myös kunnan tytäryhtiöissä.

Viranhaltijat ovat omalta osaltaan suorittaneet sisäisen valvonnan ohjeen mukaisesti tarkastusta ja valvontaa ja raportoineet siitä esimiehilleen.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Lautakuntien alaisten viranhaltijoiden päätökset tuotiin lautakunnille tiedoksi lautakuntien kokouksissa. Lautakuntien ja kunnanhallituksen alaisten viranhaltijoiden päätökset tuotiin kunnanhallitukselle tiedoksi kunnanhallituksen kokouksissa. Päätökset mainittiin esityslistalla ja päätösluettelot toimitettiin esityslistan mukana.

Päätösten valmistelussa pyrittiin erityiseen tarkkuuteen lakien ja säännösten noudattamisessa ja tarvittaessa jo valmisteluvaiheessa käytettiin lakimiesten ja tilintarkastajan asiantuntemusta. Hallintosääntö määrittelee aukottomasti päätösvallan ja sitä noudatettiin toiminnassa. Hallintosääntö päivitettiin joulukuussa 2024 muun muassa 1.1.2025 voimaan tulleista lainsäädäntömuutoksista koituneiden muutos- ja korjaustarpeiden vuoksi.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Omaisuuksien hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole toteutunut menetyksiä eikä niissä ole jouduttu korvaus- tai muihin oikeudellisiin vastuisiin.

Kalustotilien pääkirjat toimivat kalustoluetteloina.

Sopimustoiminta

Voimassa olevilla sopimuksilla ei ole ollut kunnalle negatiivisia seurauksia. Sopimusten noudattaminen ja niiden vanhentumisajan seuraaminen kuuluu kunkin hallintokunnan vastuulliselle viranhaltijalle.

Sopimusten järjestelmällisestä seuraamisesta ja vastuuhenkilön nimeämisestä on syytä edelleen muistuttaa hallintokuntia. Dynasty 10-asianhallintajärjestelmän käyttöönoton jälkeen sopimukset on tallennettu järjestelmään, josta myös lähtee määritellylle vastuuhenkilölle muistutus sopimuksen päättymisen lähestyessä. Tämä auttaa sopimusten järjestelmällisessä seuraamisessa uusien ja päivitettyjen sopimusten osalta.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta on kirjaus kunnan hallintosäännössä (83§). Sisäiseen tarkastukseen ei ole osoitettu erillisiä omia päätoimisia resursseja eikä palveluja hankita ulkopuolelta.

3.4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

3.4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelmalla ja siitä laskettavilla tunnusluvuilla. Tunnusluvut on laskettu kunnan **ulkoisesta** tuloslaskelmasta, josta kunnan **sisäiset erät on eliminoitu**.

TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

Tuloslaskelmassa selvitetään tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyys tilikaudelle jaksotettuihin menoihin, jotka laskelmassa on esitetty määrättyssä etuoikeusjärjestyksessä. Tulorahoituksen riittävyys arvioidaan toiminta-, käyttö- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla. Tuloslaskelman toimintakate ilmoittaa, kuinka paljon toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Tuloslaskelmassa 2023 on mukana Viemäriiikelaite.

TULOSLASKELMA (sis. Viemäriiikelaite 2023)		1000 euroa	
		01.01.-31.12.2024	01.01.-31.12.2023
Toimintatuotot		24 011,5	24 842,5
Toimintakulut		-33 078,6	-34 219,5
Toimintakate		-9 067,1	-9 377,0
Verotulot		5 870,0	5 637,3
Valtionosuudet		5 118,9	5 134,3
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot		69,7	104,8
Muut rahoitustuotot		63,4	82,0
Korkokulut		-342,2	-445,9
Muut rahoituskulut		-9,2	-21,2
Vuosikate		1 703,6	1 114,4
Poistot ja arvonalentumiset		-1 261,4	-1 270,5
Tilikauden tulos		442,1	-156,2
Satunnaiset tuotot ja kulut			1 325,3
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)		442,1	1 169,2
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT			
Toimintatuotot/Toimintakulut,%		72,59 %	72,60 %
Vuosikate/Poistot,%		135,05 %	100,02 %
Vuosikate, euroa/asukas		608,63	391,01
Asukasmäärä		2799	2850

Toholammin kunnan toimintakate tilinpäätöksessä 2024 on -9 067 071 euroa.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulujen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Toimintakate on erilainen eri kunnissa ja siihen vaikuttavat mm. kunnan oman toiminnan määrä (lukio).

Tilikauden aikana tehtiin lisätalousarvio.

Toimintatuottoja kertyi 831 010 euroa vähemmän kuin vuonna 2023 ja toimintakuluja 1 140 911 euroa vähemmän kuin vuonna 2023. Henkilöstömenoja oli 617 750 euroa vähemmän kuin vuonna 2023.

Palvelujen ostot pysyivät samansuuruisena edelliseen vuoteen verrattuna. Luvut eivät ole täysin vertailukelpoisia, koska 2023 vuode luvuissa on mukana Viemäriiikelaitos.

Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku, joka arvioi rahoituksen riittävyyttä. Perusolettamus on, että terveessä taloudessa sen on katettava poistot. Vuoden 2024 vuosikate on positiivinen.

Toholammin kunnan vuosikate on 1 703 561 euroa, mikä on 609 euroa/asukas.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöksessä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään.

Toholammin kunnan tilikauden tulos on ylijäämäinen 442 139 €.

Toimintatuottojen %-osuus toimintakuluista on 72,59 %. Tunnusluku osoittaa kuinka paljon toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla. Jos tilannetta tarkastellaan toisin päin 27,41 % toiminnasta rahoitetaan verorahoituksella.

Vuosikate prosentteina poistoista kuvaa tulorahoituksen riittävyyttä. Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan tulorahoituksen olevan riittävä. Luku on **135 %**. **Vuosikate euroa/asukas** on 609. Keskimääräistä kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei ole voitu asettaa, koska mm. kunnan koko, taajama-aste, tekniset verkostot ja toimintojen organisointi sekä kuntien erilaiset veroprosentit vaikuttavat vuosikatetavoitteen asettamiseen kunnassa.

3.4.2 Toiminnan rahoitus

Toiminnan rahoitusta tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä saatavien tunnuslukujen avulla.

RAHOITUSLASKELMA (sis. Viemäriiikelaite 2023) 1000 euroa

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	1 703,6	1 114,4
Satunnaiset erät	0,0	1 325,3
Tulorahoituksen korjauserät	0,0	0,0
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-281,9	-667,6
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,0	0,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2,0	2 032,6
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 423,7	3 804,8
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-100,0	-2 978,0
Antolainasaamisten vähennykset	69,4	433,0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,0	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-449,1	-448,0
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 000,0	-6 000,0
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset	877,0	4 182,8
Rahoituksen rahavirta	-602,7	-4 810,2
Rahavarojen muutos	821,0	-1 005,5
Kassavarat 31.12.	1 222,6	401,6
Kassavarat 1.1.	401,6	1 407,1
RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, th€	10 706	5 274
Investointien tulorahoitus, %	604,28	166,9
Lainanhoitokate todellinen	1,14	0,23
Lainanhoitokate laskennallinen	1,34	0,86
Kassan riittävyys, pv	13,65	4,01
Asukasmäärä	2 799	2 850

Toiminnan ja investointien rahavirta ilmaisee kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen luku ilmaisee, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirran 5 vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvuonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi. Kunnan tunnusluku on 10 706.

Investointien tulorahoitus-% kertoo, kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta kertoo prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai toimintapääomalla. Toholammin kunnan investointien tulorahoitusprosentti on 604,28 %.

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tunnusluvun laskennassa on käytetty laskennallisia lyhennyksiä, jossa ei ole mukana kertalyhenteiset lainat sekä todellisia lyhennyksiä. Kunnan tunnusluku laskennallisilla lyhennyksillä on 1,34. Todellisilla lyhennyksillä lainanhoitokate on 1,14. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

Kassan riittävyys kuvaa kunnan maksuvalmiutta. Tunnusluku 13,65 ilmaisee, monenko päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan kassavaroilla.

Tuloslaskelmaan merkittyjen tulojen tulisi kattaa tuloslaskelmaan merkityt menot. Rahoitusnäkökulmasta arvioiden vuosikatetta suhteutetaan investointeihin ja lainanlyhennyksiin. Tulorahoituksen riittävyydestä voidaan tehdä johtopäätöksiä, onko kunnan talous tasapainossa vai ei. Tilikauden vuosikate on positiivinen ja tulos positiivinen, ja vuosikate riittää kattamaan investoinnit sekä lainojen lyhennykset. Valtakunnallisen arviointitavan mukaan kohdistuu luokkuun 1.

1 Ylijäämäinen tai vahva talous Vuosikate riittää sekä korvausinvestointeihin että toteutettujen investointien rahoittamiseen otettujen lainojen takaisinmaksuun.	2. Tasapainossa oleva talous Vuosikate riittää suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen. Sumupoistojen tulisi vastata vuotuisia korvausinvestointeja.
3. Heikko talous Vuosikate on positiivinen, tilikauden tulos negatiivinen	4. Kriisitalous Vuosikate on negatiivinen.

3.5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Taseen tunnusluvut ovat hieman parantuneet edellisestä vuodesta. Lainamäärä on pienentynyt 1,4 miljoonaa euroa. Kassassa on rahaa 0,8 miljoonaa euroa enemmän kuin edellisenä vuonna.

Seuraavassa on Toholammin kunnan tase tuhansina euroina vuosilta 2023–2024 sekä taseen tunnusluvut. Tase sisältää viemäriliikelaitoksen 2023 vuonna.

TASE 31.12.2024

VASTAAVAA	2024 1 000 €	2023 1 000 €	VASTATTAVAA	2024 1 000 €	2023 1 000 €
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	9 093,4	9 093,4
Aineettomat oikeudet			Arvonkorotusrahasto		
Muut pitkävaikutteiset mei	0,0	0,0	Muut omat rahastot		
Ennakkomaksut			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 335,9	4 166,7
Aineettomat hyödykkeet yht.	0,0	0,0	Tilikauden yli-/alijäämä	442,1	1 169,2
Aineelliset hyödykkeet				14 871,4	14 429,3
Maa- ja vesialueet	1 851,7	1 853,7	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Rakennukset	14 188,9	15 069,1	Valtion toimeksiannot		
Kiinteät rakenteet ja laitte	2 310,0	2 505,4	Lahjoitusrahastojen pääomat	35,5	37,9
Koneet ja kalusto	56,8	87,4	Toimeksiantojen pääomat yht.	35,5	37,9
Muut aineelliset hyödykkeet	15,4	15,4	VIERAS PÄÄOMA		
Ennakkomaksut ja kesken-			Pitkäaikainen		
eräiset hankinnat	272,5	145,8	Joukkovelkakirjalainat		
Aineelliset hyödykkeet yht.	18 695,2	19 676,7	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 989,8	9 438,9
Sijoitukset			Muut velat/Liittymismaksut ja muut ve	0,0	0,0
Osakkeet ja osuudet	6 172,0	6 172,0	Pitkäaikainen vieras pääoma yht.	8 989,8	9 438,9
Muut lainasaamiset	3 296,1	3 265,5	Lyhytaikainen		
Sijoitukset yht	9 468,1	9 437,5	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	449,1	1 449,1
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Saadut ennakot	144,4	132,5
Valtion toimeksiannot			Ostovelat	719,7	882,2
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet			Muut velat/Liittymismaksut ja muut ve	552,8	620,3
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT.			Siirtovelat	5 064,9	4 570,9
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lyhytaikainen vieras pääoma yht.	6 930,9	7 655,1
Saamiset			(vieras pääoma)	15 920,7	17 094,0
Lyhytaikaiset saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	30 827,6	31 561,2
Myyntisaamiset	606,3	668,4			
Lainasaamiset	200,0	140,0			
Muut saamiset	598,4	1 202,8			
Siirtosaamiset	37,0	34,2			
Lyhytaikaiset saamiset yht.	1 441,7	2 045,4			
Rahat ja pankkisaamiset	1 222,6	401,6			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 827,6	31 561,2			

TASEEN TUNNUSLUVUT:

Omavaraisuusaste, %	48,5 %	45,9 %
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	45,1 %	47,6 %
Velat ja vastuut käyttötuloista, %	46,2 %	48,5 %
Kertynyt yli-/alijäämä 1000€	5 778	5 336
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	2 064	1 872
Lainakanta 31.12. 1000€	9 439	10 888
Lainakanta 31.12. €/as	3 372	3 820
Lainasaamiset, 1000€	3 296	3 265

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää kuntataloudessa 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta. Toholammin kunnan omavaraisuusaste on 48,5 %. Omavaraisuusaste parani edellisestä vuodesta 2,6 %.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Toholammin kunnan käyttötuloista 45,1 % tarvittaisiin velkojen takaisinmaksuun. Tästä voi seurata kuinka hyvin kunta voi maksaa velkansa pelkästään tulorahoituksella. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

Kunnan lainakanta on vähentynyt edelliseen vuoteen verrattuna 13,3 %. Vähennystä 448 euroa/asukas. Lainaa oli vuoden 2024 lopussa 3 372 euroa asukasta kohden.

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

3.6 Kokonaistulot ja –menot

KUNNAN KOKONAISTULOT JA MENOT v. 2024					
TULOT	euroa	%	MENOT	euroa	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	24 011 479,85	68,20	Toimintakulut	33 078 550,45	93,81
Verotulot	5 870 019,77	16,67	- Valmistus omaan käyttöön		
Valtionosuudet	5 118 908,00	14,54	Korkokulut	342 222,60	0,97
Korkotuotot	69 718,71	0,20	Muut rahoituskulut	9 237,83	0,03
Muut rahoitustuotot	63 445,25	0,18	Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot	0,00	0,00			
Tulorahoituksen korjauserät			Tulorahoituksen korjauserät		
- Pakollisen varauksen käyttö		0,00	- toteutumaton investointi menoksi	0,00	0,00
- Käyttöomaisuuden myyntivoitto		0,00	- kuluerä investoinneissa	0,00	
			- käyttöomaisuuden myyntitappiot		0,00
Investoinnit			Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointeihin	0,00	0,00	Käyttöomaisuusinvestoinnit	281 913,99	0,80
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 016,00	0,01			
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	69 389,00	0,20	Antolainasaamisten lisäykset	100 000,00	
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	449 092,00	1,27
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	1 000 000,00	2,84
Oman pääoman lisäykset	0,00	0,00	Oman pääoman vähennykset		
Kokonaistuotot yhteensä	35 204 976,58	100,00	Kokonaismenot yhteensä	35 261 016,87	99,72

3.7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

3.7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistelty	Ei yhdistelty
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt		
KOY Toholammin Vuokratalot	x	
As. Oy Kertulanrivi	x	
Muut yhtiöt		
Toholammin Energia Oy	x	
Toholammin kehitys Oy	x	
Toholammin Viemäri Oy	x	
Kuntayhtymät		
Keski-Pohjanmaan koulutuskuntayhtymä	x	
Keski-Pohjanmaan Liitto ky	x	
Korpelan Voima ky	x	
Osakkuusyhteisöt		
As Oy Kultavieri		x
KASE Kehitysyhtiö Oy	x	
	9	1

Toholammin Energialla uutena tytäryhtiönä Energisoiva Oy. Sitä ei ole yhdistelty Toholammin kunta konserniin, koska Toholammin Energia Oy:llä ei ole tehty konsernitilinpäätöstä.

3.7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Toholammin kunnan konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 17.12.2012. Konserniohje antaa konsernitason toimintaohjeet ja määrittelee konsernitason toimintaperiaatteet sekä täsmentää kunnan ja kunnanhallituksen asemaa konsernin johtajana.

Konserniohje sisältää konsernin johtamiseen, ohjaukseen ja seurantaan liittyviä asioita sekä määrittelee, minkälaista yhteistyötä konsernitason tasolla tehdään esimerkiksi rahoituksessa, sijoitustoiminnassa, riskien hallinnassa ja henkilöstöasioissa.

3.7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Toholammin Viemäriiikelaytös yhtiöitettiin 2023 vuoden lopussa ja aloitti nyt uutena tytäryhtiönä Toholammin kuntakonsernissa. Viemäri Oy:n toiminta on sama kuin Viemäriiikelaytöksen toiminta eli huolehtia asiakkaiden jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä Toholammin kirkonkylällä sekä Sykäräisen toiminta-alueella.

Toholammin Energian alle on perustettu uusi tytäryhtiö Energisoiva Oy, joka huolehtii sähkön tuottamisesta ja myynnistä.

Tytäryhtiöiden toiminnasta on tarkemmat kuvaukset erillistilinpäätöksissä.

3.7.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Todennäköisesti Toholammin kuntakonserni laajenee uudella tytäryhtiöllä kun kunnalla on velvoite yhtiöittää sote-kiinteistöt vuonna 2025.

3.7.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konsernivalvontaa on suoritettu kunnan talouskatsausten yhteydessä. Tytäryhtiöiden toimitusjohtajat ovat kertomassa yhtiöidensä taloudellisesta ja toiminnallisesta tilanteesta osavuositarkastusten, talousarvion ja tilinpäätöksen yhteydessä kunnan hallitukselle ja valtuustolle. Lisäksi he käyvät juoksevia asioita läpi kunnanjohtajan ja viranhaltijoiden kanssa aina kun tarvetta on. Kunnanjohtajalla on läsnäolo- ja puheoikeus kunnan tytäryhteisöjen hallitusten kokouksissa.

3.7.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA (1000 €)	2024	2023
Toimintatuotot	33 653	33 784
Toimintakulut	-40 871	-41 226
Toimintakate	-7 218	-7 442
Verotulot	5 835	5 601
Valtionosuudet	6 625	5 134
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	30	119
Muut rahoitustuotot	75	104
Korkokulut	-590	-769
Muut rahoituskulut	-198	-21
Vuosikate	4 559	2 725
Poistot ja arvonalentumiset	0	
Sumupoistot	-2 660	-2 487
Arvonalentumiset	0	-156
Satunnaiset erät	-1	-1
Tilikauden tulos	1 898	82
Tilinpäätössiirrot	55	-19
Tilikauden ylijäämä	1 954	63
TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut,%	82,34	81,95
Vuosikate/Poistot,%	171,40	109,59
Vuosikate, euro/asukas	1 628,71	956,44
Asukasmäärä	2799	2850

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

TOHOLAMMIN KUNTA

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA (1 000€)

	2024	2023
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 559	2 725
Tulorahoituksen korjauserät	-768	-31
	3 791	2 694
Investointien rahavirta		
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 413	2 044
Rahoitusosuudet investointimenoihin	7	0
Investien taseen luovutukset	227	-576
Pys.vast.hyöd. luovutusmyyntivoitto/-tappio	996	
Investointien rahavirta	-183	-1 467
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 608	1 227
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	158	795
	158	795
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	388	447
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 978	-1 317
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 120	-1 418
	-2 710	-2 287
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-4	23
Vaihto-omaisuuden muutos	-17	-187
Saamisten muutos	942	2 002
Korottomien velkojen muutos	-197	-1 959
	724	-121
Rahoituksen rahavirta	-1 829	-1 613
Rahavarojen muutos	1 779	-386
Kassavarat 31.12.	5 704	3 925
Kassavarat 1.1.	3 925	5 498
Rahavarojen muutos	1 779	-386

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran		
kertymä 5 vuodelta, 1000 €	4 415	895
Investointien tulorahoitus, %	324	133
Lainanhoitokate	2	2
Kassan riittävyys, pv	54	30

Konsernitase ja sen tunnusluvut

KONSERNITASE 31.12.2024 (1000 €)

VASTAAVAA	2024	2023	VASTATTAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT	44 049	45 547	OMA PÄÄOMA	20 508	18 562
Aineettomat hyödykkeet	394	448	Peruspääoma	9 093	9093
Aineelliset hyödykkeet	38 519	39 663	Muut omat rahastot	3 025	3015
Maa- ja vesialueet	2 512	3 761	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	6 436	6391
Rakennukset	23 037	23 709	Tilikauden yli-/alijäämä	1 954	63
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 073	8 564	VÄHEMMISTÖOSUUDET	131	94
Koneet ja kalusto	2 838	3 051	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	272	208
Muut aineelliset hyödykkeet	1 503	391	Valtion toimeksiannot	220	154
Ennakkomaksut ja kesken-			Lahjoitusrahastojen pääomat	36	38
eräiset hankinnat	556	188	Muut toimeksiantojen pääomat	16	16
Sijoitukset	5 136	5 435	VIERAS PÄÄOMA	32 128	35 000
Osakkeet ja osuudet	4 928	5 068	Pitkäaikainen	22 587	24 302
Muut lainasaamiset	209	367	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	18 460	19781
Muut saamiset	0	0	Lainat julkisyhteisöiltä		279
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	237	169	Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	4 035	4159
Muut toimeksiantojen varat	237	169	Laskennalliset verovelat	92	82
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 752	8 149	Lyhytaikainen	9 541	10 698
Vaihto-omaisuus	341	601	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 582	2590
Aineet ja tarvikkeet	241	235	Lainat julkisyhteisöiltä		161
Keskeneräiset tuotteet		277	Saadut ennakot	280	254
Valmiit tuotteet	60	59	Ostovelat	1 151	1560
Muu vaihto-omaisuus	13	25	Muut velat	1 136	1266
Ennakkomaksut	27	5	Siirtovelat	5 391	4865
Saamiset	2 707	3 623	Laskennalliset verovelat	1	1
Pitkäaikaiset saamiset	4	4	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	53 039	53 864
Myyntisaamiset	4	4			
Lyhytaikaiset saamiset	2 702	3 618			
Myyntisaamiset	1 812	2 187	TASEEN TUNNUSLUVUT:		
Muut saamiset	820	1 318	Omavaraisuusaste, %	39	35
Siirtosaamiset	70	112	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	69	78
Rahat ja pankkisaamiset	5 704	3 925	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000€	8 390	6 454
VASTAAVAA YHTEENSÄ	53 039	53 864	Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	2 998	2 265
			Lainakanta 31.12. 1000€	20 042	22 812
			Lainakanta 31.12. €/as	7 160	8 004
			Lainat ja vuokravastuut 31.12. 1000€	22 832	23 276
			Lainat ja vuokravastuus €/asukas	8 157	8 167
			Lainasaamiset, 1000€	209	367
			Kunnan asukasmäärä	2 799	2 850

Konsernin henkilöstömäärä on seuraava:

Toholammin Energia Oy

Toimitusjohtaja ja kaksi vakituista työntekijää. Lisäksi osa-aikainen siivooja. Päivystykset on hoidettu osittain ostopalveluna.

Kiinteistöosakeyhtiö Toholammin Vuokralat

Isännöintipalvelu ja hallinnointi ostetaan ostopalveluna kunnalta, n. 0,5 henkilötyövuosi. Talonmiespalvelut ostopalveluna.

Toholammin Kehitys Oy

Ei työntekijöitä tilikaudella.

Toholammin Viemäri Oy

Viemäri Oy:llä on yksi vakituinen laitostyöntekijä. Lisäksi ostopalveluina ostetaan Toholammin vesilaitokselta yksi henkilötyövuosi.

3.8 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

3.8.1 Asiaa koskeva sääntely

Kunnanhallituksen on tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on tehtävä selkoa talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella ja taloussuunnitelmakaudella (KuntaL 69 §).

3.8.2 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja.

Tilikauden tulos ennen varaus- ja rahastosiirtoja	442 138,96
Lisätään poistoeron vähennys	0,00
Tilikauden tulos	442 138,96
Edellisten tilikausien ylijäämä taseessa	5 335 891,55
Tilikauden yli-/alijäämä	442 138,96
Ylijäämä yhteensä 31.12.2024	5 778 030,51

3.8.3 Talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kunnassa ei ole laadittu kuntalain edellyttämää talouden tasapainottamisohjelmaa, koska kunnan tase on ylijäämäinen.

4 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

4.1 Seuranta koskeva sääntely

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota (Kuntal65.5 §). Toteutumisvertailussa seurattavia asioita ovat toiminnallisten tavoitteiden, määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen.

4.2 Tavoitteiden toteutuminen

Kuntalain 68 §:n mukaan kunnan tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelmatalousarvio jakaantuu käyttötalousosaan, tuloslaskelmaosaan sekä investointi- ja rahoitusosaan (Kuntal 65.4 §). Samaa rakennetta noudatetaan toimintakertomukseen otettavassa talousarvion toteutumisvertailussa. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä määrärahojen ja tuloarvioiden sitovuustasoksi tilikaudelle vahvistettiin **osasto netto** sis. erät mukaan lukien. Toteutumisvertailussa sitovat luvut ovat harmaalla taustalla

Hyväksyttäessä talousarviota on valtuusto määritellyt toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet osastojen ja vastuuhenkilöiden sitovasti noudatettavaksi. Talousarvion vastuuhenkilöt on Toholammin kunnassa määritely.

4.3 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

4.3.1 Käyttötalouden toteutuminen

HALLINTO-OSASTO

Toimielin: kunnanhallitus

Vastuuhenkilö: hallintojohtaja

Toiminta-ajatus:

Hallinto-osasto vastaa kunnanhallituksen asioiden valmistelusta ja täytäntöönpanosta sekä koko konsernin palvelutoiminnan toimivuudesta. Hallinto-osasto edustaa Toholammin kuntaa työnantajana sekä kehittää ja koordinoi kunnan työnantajapolitiikkaa ja henkilöstöstrategiaa.

Henkilöstöpalvelujen vastuualueen tehtävänä on johtaa ja kehittää henkilöstöhallintoa ja -palveluja. Henkilöstöpalvelut hoitavat omalta osaltaan lainsäädännön työnantajalle asettamia velvoitteita sekä toimii näissä kunnan asiantuntijatahona. Henkilöstöpalvelut edistävät henkilöstön työhyvinvointia koordinoimalla koko kuntaa koskevia johtamisen, henkilöstön ja työyhteisötaitojen kehittämisen palveluita, henkilöstöetuuksia ja työterveyshuollon palveluita.

Taloushallintopalveluiden tehtävänä on johtaa ja valvoa kunnan ja tytäryhtiöiden taloushallintoa, suunnitella ja ohjata kunnan taloutta, huolehtia talousarvion, taloussuunnitelman ja tilinpäätöksen valmistelusta ja laadinnasta. Talouspalvelut huolehtivat kunnan maksuvalmiudesta, rahoituksesta ja konsernirahoituksesta ja viranomaisraportoinnista sekä huolehtii tietohallinto- ja tietoliikennepalveluiden tuottamisesta.

Henkilöstön hyvinvointi on strateginen menestystekijä, henkilöstön hyvinvointi heijastuu organisaation menestymiseen ja tuloksellisuuteen. Hyvinvoinnin edistäminen vaatii ennen kaikkea johdon, esihenkilöiden ja työntekijöiden yhteistyötä. Työntekijän vastuulla on se, että työntekijöillä on terveellinen ja turvallinen työympäristö. Myös työntekijä on vastuussa oman itsensä kehittämisestä sekä työyhteisön toimivuudesta ja työilmapiiristä.

Kunta on jatkanut määrätietoisia toimia työhyvinvoinnin parantamiseksi sekä työtapaturmien ehkäisemiseksi. Henkilöstöä on kannustettu terveelliseen ja liikunnalliseen elämäntapaan erilaisilla toiminnoilla: omaehtoista liikumista on tuettu liikuntalisällä, jota on saanut kerätä omilla liikuntamerkinnöillä enimmillään 15 euroa viikossa, ja työhyvinvointia on tuettu e-Passi-palvelun avulla 120 euroa/vuosi/henkilö. Lisäksi käytössä on GoByBike-polkupyöräetu.

Psykososiaalisen kuormituksen vähentämisen keinoja on kehitetty yhdessä työterveyshuollon kanssa. Työterveyshuollossa painopistettä pyritään siirtämään sairaanhoidosta ennaltaehkäisevään suuntaan. Työterveyspalvelujen päätoteuttajana ja sopimuksen päävastuullisena toimijana on Työplus Oy, mutta Pohjois-Pohjanmaan eteläosien kuntien alueella työterveydenpalveluita tuottavat alihankintana sekä Suomen Terveystalo että Mehiläinen.

Työhyvinvointikysely toteutettiin keväällä koko kuntaorganisaation työntekijöille. Kyselyn tulosten perusteella henkilöstö voi pääsääntöisesti hyvin. Tulokset auttavat myös kohdentamaan toimenpiteitä henkilöstön työhyvinvoinnin edistämiseksi edelleen. Kysely on tarkoitus uusida vuonna 2025.

Kunnan koko henkilöstölle järjestettiin tyky-päivät kesäkuussa Kalajoella ja lokakuussa Kuusiston lii-kunta-alueella. Lisäksi työyksiköissä on järjestetty omaa tyky-toimintaa.

Kunnan ulkoisen ja sisäisen viestinnän kehittämistä jatkettiin vuoden 2024 aikana. Verkkoviestintä ja so-mekanavilla tapahtuva viestintä oli aktiivista. Sisäisen viestinnän kanavavana intraa-kehitettiin ja sen käyttöä aktivoitiin henkilöstön osalta. Intra toimii kunnan pääasiallisena sisäisen viestinnän kanavana ja kaikki henkilöstöä koskeva viestintä julkaistaan ensi sijassa intrassa. Intra toimii myös tietovarastona, johon kootaan henkilöstöä koskevat ohjeistukset ja lomakkeet. Intran tietosisältöjen täydentäminen ja kehittäminen on jatkuva prosessi.

Digitalisaatio muuttaa työn sisältöä ja työn tekemisen työtapoja. Myös osaamistarpeet muuttuvat: asian-tuntijuus ja tiedolla johtaminen korostuvat. Johtaminen uudistuu sekä varsinkin etäjohtaminen ja työkyky-johtaminen tuovat esihenkilöiden johtamistyöhön uusia ulottuvuuksia, mahdollisuuksia ja haasteita. Etä-työ on tullut jäädäkseen osaksi työntekemisen tapoja, ja sen integroiminen työyhteisöön toimivaksi kokonaisuudeksi kehittyi edelleen vuoden 2024 aikana.

Tiedonhallintalain asettamien velvoitteiden täytäntöönpano olivat toiminnan painopisteenä myös vuoden 2024 toiminnassa. Sähköisen arkiston käyttöönottoa valmisteltiin tapahtuvaksi vuonna 2025.

Työllisyyspalvelut

Työllisyyspalvelujen painopisteenä vuosille 2021–2023 oli työllisyyden kuntakokeilu, jossa Kaustisen seutukunta kuntien yhteisenä toimielimenä vastasi kokeilun toteuttamisesta ja resurssoinnista kuntien kanssa. Kokeilun kohderyhmään kuuluiva työttömät työnhakijat, työllistettyinä olevat ja työllistymistä edistävässä palveluissa olevat, joilla ei ollut oikeutta ansiopäivärahaan sekä kaikki alle 30-vuotiaat ja maahanmuuttajat sekä vieraskieliset.

Elinkeinojen kehittäminen

Hallinto-osaston budjettiin sisältyy elinkeinojen kehittämisen määrärahoja. Elinkeinojen kehittämisestä ja yhteiskuntasuhteista vastaa kunnanjohtaja sekä osaltaan myös Toholammin kehitys Oy (joka toimii omana itsenäisenä toimijana omalla budjetillaan). Kunta ostaa yritysneuvonnan Kaustisen seutukunnalta. Vastuuhenkilö kunnanjohtaja.

Härkänevalla on käytössä henkilöautojen kaasutankkausasema. Tämä on käytännössä toteutettu hanke, joka toteuttaa osaltaan Biolaakso – tulevaisuus Toholammilla kunta -strategiaa. Strategia on käytössä ja se huomioidaan päätösten valmistelussa. Elinkeino-ohjelman on myös käytössä Toholammin kunnan yritysten ja Kaustisen seutukunnan hankkeissa. Kunnassa on yrityksiä, joiden liiketoiminta keskittyy kaasuun, aurinkovoimaan ja tuulivoimaan. Sivutuotteena syntyvä lämpöenergia on myös mahdollista hyödyntää tuotteiden valmistuksessa. Selvityksessä on myös tuulivoimalla tuotetun energian tasausenergia-tuotantoa. Alkutuotannon lannoitteiden uudet ratkaisuvaihtoehdot ovat valmistelussa ja kolmen vuoden koetoiminta erilaisten raaka-aineiden hyödyntämiseksi on käynnistetty yritysten toimesta. Toholammille uusia kaavoitushankkeita tuulivoiman, vetyvoiman ja aurinkovoiman rakentamiseksi on vireillä useiden eri yritysten toimesta. Yritykset, alueen oppilaitokset ja kunta suhtautuvat myönteisesti ja aktiivisesti TKI-yhteistyöhön.

TAVOITTEET 2024

Tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Toteutunut 31.12.2024
Henkilöstön työn ja osaamisen kehittäminen	Toteutuneiden koulutuspäivien seuranta. Esihenkilötaidot ja henkilöstöjohtaminen kehitty (liittyy myös työhyvinvoinnin kehittämiseen).	Koulutussuunnitelman päivittäminen ja -suunnitelman toteuttaminen. Koulutuksiin osallistaminen, verkkokoulutusten lisääminen, käytössä FCG:n koulutuspaletti. Koulutukset ja valmennukset esihenkilöille ja johtajille.	FCG:n koulutukset ovat olleet käytössä vuonna 2024. Koulutuksiin osallistumista on mahdollistettu ja kannustettu. KT:n järjestämiin koulutuksiin on kannustettu osallistumaan. Esihenkilö- ja päättäjien digipolut käytössä. Käyttäjien aktiivisuus ollut matalaa toistaiseksi. Yhdessä palveluntuottajan (FCG) kanssa muistutettu palvelusta säännöllisesti. Osallistumisaktiivisuutta seurataan säännöllisesti.
Työhyvinvoinnin kehittäminen	Kehityskeskustelut käyty 100 %:sti. Työterveyshuollon menojen seuranta.	Työterveyshuollon kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen ja kehittäminen. Kehityskeskusteluista saadun palautteen	Yhteistyöpalavereita pidettiin säännöllisesti läpi vuoden.

		hyödyntäminen/jatkotoimenpiteet. Työhyvinvointikyselyn toteuttaminen.	Kehityskeskustelumahdollisuus on tarjottu 100 %:sti. Työhyvinvointikysely toteutettiin keväällä 2024, tulokset on läpikäyty henkilöstön kanssa.
Tasapainoinen kuntatalous	Taseessa ei ole alijäämää. Velkamäärä euroa/asukas	Talouden analyysien laadinta säännöllisesti johtoryhmälle. On varauduttava mahdollisiin sopeuttamistoimenpiteisiin taloustilanteen muuttuessa.	Toteutunut: taloussuunnittelija on osallistunut aktiivisesti johtoryhmän kokouksiin. Osavuositarkastukset on raportoitu toimielimille. Talouden raportointia kehitetty ajantasaisemmaksi: Accuna-järjestelmä on käytössä ja osoittautunut toimivaksi. Valtiokonttorin talousraportointia on kehitetty yhdessä palveluntuottajan kanssa. Kassatilanne ollut hyvä koko vuoden. Syksyllä toteutettiin siivouksen ja ruokahuollon yt-neuvottelut sekä kilpailutus.
Ulkoistetut palvelut palkka- ja taloushallinto	Toiminnan sujuvuus Kuntien Hetapalvelut Oy:n kanssa.	Säännölliset viikkopalaverit sekä kuukausittaiset ohjausryhmät	Viikoittaiset yhteistyöpala- verit taloustiimin kanssa. Lisäksi kerran kuukaudessa kokoontuu talouden ohjausryhmä, johon kuuluu lisäksi kunnanjohtaja ja hallintojohtaja. Uutena käytäntönä aloitettiin Hetapalvelujen edustajien vierailu johtoryhmän kokouksessa: noin kerran kuukaudessa käydään läpi

			ajankohtaisasiat sekä mahdolliset ongelmatilanteet osastoilta.
Työttömyysaste	Pitkäaikaistyöttömien määrä ja osuus, työmarkkinatuen kuntasuus.	Kunnan työpajatoiminnan kehittäminen	Työpajatoiminta on jatkunut Artesaaniopiston tiloissa ja käytäntöjä on kehitetty aktiivisesti.
Kunnan digitalisaatioasteen parantaminen	Palvelujen saatavuuden ja sujuvuuden parantaminen digitalisaation avulla. Henkilöstön digitaalisten taitojen kehittäminen.	Sähköisten lomakkeiden käyttöönotto Järjestelmäkoulutuksia henkilöstölle.	Tilanvarausjärjestelmä käyttö on vakiintunut. Sähköisen arkiston käyttöönottoa on valmisteltu mm. tarvittavin lisenssihankinnoin ja koulutuksin. Dynasty-asianhallintajärjestelmä 10.4 on otettu käyttöön toukokuussa 2024 ja sähköisen arkiston määrittely on aloitettu marraskuussa 2024. Intran sisältöjen aktiivinen tuotanto ja kehittäminen jatkuivat.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Joulukuu 2024 Hallinto-osasto

	TA2024	Muutos	TA+muutos	TOT2024	Poikkeama
Myyntituotot	687 388	-8 424	678 964	611 677	-67 287
Tuet ja avustukset	123 200	-9 000	114 200	108 944	-5 256
Muut toimintatuotot	18 400	-14 900	3 500	14 686	11 186
TOIMINTATUOTOT	828 988	-32 324	796 664	735 308	-61 356
Henkilöstökulut	-700 940	0	-700 940	-647 389	53 551
Palvelujen ostot	-1 078 218	-95 773	-1 173 991	-1 102 588	71 403
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-25 700	0	-25 700	-22 458	3 242
Avustukset	-148 000	-33 600	-181 600	-177 942	3 658
Muut toimintakulut	-100 749	0	-100 749	-104 350	-3 601
TOIMINTAKULUT	-2 053 608	-129 373	-2 182 981	-2 054 727	128 253
TOIMINTAKATE	-1 224 620	-161 697	-1 386 317	-1 319 420	66 897
VUOSIKATE	-1 224 620	-161 697	-1 386 317	-1 319 420	66 897
TILIKAUDEN TULOS	-1 224 620	-161 697	-1 386 317	-1 319 420	66 897
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-1 224 620	-161 697	-1 386 317	-1 319 420	66 897

LOMATOIMEN OSASTO

Toimielin: kunnanhallitus

Vastuuhenkilö: lomituspalvelujohtaja

Toiminta-ajatus:

Lomituspalvelujen tarkoituksena on turvata paikallisyksikön alueella olevien maatalousyritysten toiminta yrittäjien vuosilomien ja sijaisapujen aikana sekä turkistilojen toiminta yrittäjien vuosilomien ja lisävapaiden aikana.

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Toimenpiteet	Toteutunut 31.12.2024
Yhtenäiset toimintatavat	Lomituspalvelujen järjestämiseen liittyvien prosessien yhtenäistäminen ja kehittäminen	Prosessien kuvaaminen, ongelmakohtien tunnistaminen ja kehittäminen Henkilöstön koulutus	Prosesseja on kuvattu, ongelmakohtia tunnistettu ja yhteisiä toimintatapoja kehitetty Lean-menetelmän avulla. Työtä jatketaan. Henkilöstöä on koulutettu
Asiakkaat tekevät hakemukset ja lomituspyynnöt Lomitusnetissä	Vuoden 2025 vuosilomahakemuksista 95 % tulee Lomitusnetin kautta	Asiakkaiden opastus Lomitusnetin käyttöön	Vuosilomahakemuksista tuli sähköisesti 92 %.
Digitaalisuuden lisääminen	Sähköisten järjestelmien käytön lisääminen Henkilöstön digitaitojen kehittyminen	Uusien järjestelmien käyttöönotto Koulutus ja käytön opastus	Koulutusta ja opastusta jatketaan
Työturvallisuuden parantaminen	Tilojen työolosuhdekartoitukset tehtynä vähintään kolmen vuoden välein Tapaturmien määrä	Tilakäyntien lisääminen	Työnjohtokäyntejä tehtiin 229 kpl Työolosuhdekartoituksia tehtiin 321 kpl. Tiloja, joilla olosuhdekartoitus on yli 3 vuotta vanha, jäi 167 kpl. Työtapaturmia 81 kpl

Toimintatapojen yhtenäistämis- ja kehittämistyötä jatkettiin edelleen. Lean-periaatteella tehty prosessikuvaukset saatiin valmiiksi. Hallinto osallistui Melan järjestämiin kuukausittaisiin Teams-palavereihin, joiden avulla toimintaa on yhtenäistetty valtakunnan tasolla.

Vuoden 2024 toiminnassa painotettiin työturvallisuuden parantamista. Työolosuhdekäyntejä on tehty aktiivisesti, jotta saataisiin määräaikaikäykset ajan tasalle. Työsuojeluasiantuntija, työsuojeluvaltuutetut, henkilöstöasiantuntija ja lomitustyönohjaajat ovat jatkaneet riskien arviointityötä. Työturvallisuus huomioitiin myös lomittajien täydennyskoulutuksissa.

Lomittajien ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi järjestettiin koulutuksia eri aiheista (ensiapu, työturvallisuus, työhyvinvointi, alkusammutus, poikima-apu, eläintaudit ja tautisuojaus) keväällä 23 ryhmää ja syksyllä on 19 ryhmää. Maatalousalan ammattitutkinnon ryhmä aloitti keväällä. Hallinto on osallistunut ammatillista osaamista tukevaan koulutukseen mm. palvelusuhdeasioista.

Henkilöstön työkyvyn ylläpitämiseksi tehtiin tiivistä yhteistyötä työterveyshuollon kanssa. Työplus Oy huolehtii Terveystalon ja Mehiläisen kanssa tekemillään kumppanuussopimuksilla, että koko alueella on tasalaatuiset työterveyshuollon palvelut. Työterveysneuvotteluja käytiin useita. Maatalouslomittajien oma Kiila-kuntoutusryhmä aloitti keväällä ja syksyllä haettiin uusi ryhmä. Kunnassa toteutettiin työhyvinvointikysely, joka kohdistettiin myös lomituspäalveluhenkilöstöön. Suurin osa kunnan henkilöstöstä työskentelee lomituspäalveluissa. Jatkossa on tarkoituksen mukaista kiinnittää huomiota siihen, että lomituspäalveluihin kohdennettavan työhyvinvointikyselyn kysymykset on laadittu siten, että tuloksia voidaan hyödyntää.

Maatalouslomittajille järjestettiin 10 alueellista lomittajapalaveria, joissa käytiin läpi toimintatapoja ja keskusteltiin yhteisistä asioista. Koko kunnan henkilöstön tyhy-päivä oli kesäkuussa Kalajoella. Lomittajille järjestettiin syksyllä alueelliset tyhy-iltapäivät ja marras-joulukuussa alueelliset jouluruokailut.

Sidosryhmäyhteistyötä tehtiin järjestämällä yhdessä MTK:n kanssa lomituspäalveluiden keskustelutilaisuus, johon osallistui myös Melan edustaja. Toinen ajankohtauskatsaus pidettiin Teamsin välityksellä. MTK:n keskusliiton johtokunta kävi kesäkiertueellaan vierailulla ja tutustumassa Toholammin lomituspäalveluihin.

Hankittiin E-maileri-uutiskirjepäalvelu, jota voidaan hyödyntää mm. maatalousyrittäjille tiedottamisessa.

Osana Väliä viljelijästä -tukiverkostotoimintaa järjestettiin paikallisyksikön Samassa veneessä -tilaisuus 28.11.2024. Tilaisuuteen oli kutsuttu lomituspäalvelujen käyttäjät, lomittajat, hallinto henkilöstö sekä MTK:n ja Melan edustajia.

Vuosi 2024 oli lomituspäalvelujen 50-vuotisjuhlavuosi. Osa hallinnon henkilöstä osallistui Melan järjestämään valtakunnalliseen lomituspäalveluiden 50-vuotisjuhlaan. Paikallisyksikön oma juhla järjestettiin 1.10.2024 Ylivieskan Akustiikassa.

Henkilöstöä rekrytoitiin sekä hallintoon että lomitustyöhön. Lomittajia palkattiin vakinaisiin työsuhteisiin 16 henkilöä. Ostopalvelulomituksista järjestettiin kilpailutus. Kalajoen toimipisteen lomitustyönohjaajan paikkaa ei kahdesta hausta huolimatta saatu loppuvuodesta täytettyä.

TUNNUSLUVUT

	TP2023	TA2024	TP2024
Toteutuneet maatalousyrittäjien lomituspäivät	80.298	73.500	76.815
Nettopäiväkustannus e/pv	199,05	209	210
Lomaan oikeutetut maatalousyrittäjät	1771	1643	1648
Lomaan oikeutetut turkistuottajat	60	40	37
Toteutuneet turkistarhaajien lomapäivät	vuosiloma 879 pv Lisävapaa 4302 h	vuosiloma 720 pv lisävapaa 2600 h	vuosiloma 477 pv lisävapaa 2250 h

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Joulukuu 2024 Lomatoimen osasto

	TA2024	Muutos	TA+muutos	TOT2024	Poikkeama
Myyntituotot	17 654 012	0	17 654 012	18 494 652	840 640
Maksutuotot	2 418 000	0	2 418 000	2 648 485	230 485
Tuet ja avustukset	117 000	0	117 000	120 038	3 038
Muut toimintatuotot	0	0	0	277 870	277 870
TOIMINTATUOTOT	20 189 012	0	20 189 012	21 541 044	1 352 032
Henkilöstökulut	-16 324 481	0	-16 324 481	-16 448 134	-123 652
Palvelujen ostot	-2 620 961	0	-2 620 961	-2 781 016	-160 055
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-170 500	0	-170 500	-218 595	-48 095
Avustukset	-972 000	0	-972 000	-1 236 023	-264 023
Muut toimintakulut	-101 069	0	-101 069	-383 967	-282 898
TOIMINTAKULUT	-20 189 012	0	-20 189 012	-21 067 735	-878 723
TOIMINTAKATE	0	0	0	473 310	473 309
VUOSIKATE	0	0	0	473 310	473 309
TILIKAUDEN TULOS	0	0	0	473 310	473 309
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	0	0	0	473 310	473 309

TEKNINEN OSASTO

Toimielin: kunnanhallitus, rakennus- ja ympäristölautakunta

Vastuuhenkilö: tekninen johtaja

Toiminta-ajatus:

Tuottaa taloudellisia ja tarkoituksenmukaisia palveluja eri hallintokunnille sekä osittain kuntalaisille, kuten kunnallistekniikan, tilapalvelun, it-palvelujen, ruokahuollon ja siivoustoimen osalta.

Teknisen osaston vastuulla on myös rakennus- ja ympäristölautakunta. Lautakunnan tulosalue jakaantuu rakennustarkastukseen, ympäristönsuojeluun. Lautakunta päättää myös yksityistielain mukaan tielauta-kunnalle kuuluvat asiat. Ympäristöterveydenhuolto ja maaseututoimi hoidetaan ostopalveluna.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Joulukuu 2024 Tekninen osasto

	TA2024	Muutos	TA+muutos	TOT2024	Poikkeama
Myyntituotot	2 002 086	0	2 002 086	1 974 995	-27 091
Maksutuotot	303 000	-288 000	15 000	17 888	2 888
Tuet ja avustukset	0	0	0	0	0
Muut toimintatuotot	3 077 890	0	3 077 890	3 103 679	25 789
TOIMINTATUOTOT	5 382 976	-288 000	5 094 976	5 096 562	1 586
Henkilöstökulut	-1 148 860	0	-1 148 860	-1 079 714	69 146
Palvelujen ostot	-2 360 539	127 885	-2 232 654	-2 167 327	65 327
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 507 937	200 000	-1 307 937	-1 337 014	-29 076
Muut toimintakulut	-203 362	0	-203 362	-193 607	9 755
TOIMINTAKULUT	-5 220 699	327 885	-4 892 814	-4 777 662	115 152
TOIMINTAKATE	162 277	39 885	202 162	318 900	116 738
VUOSIKATE	162 277	39 885	202 162	318 900	116 738
Poistot ja arvonalentumiset	-865 895	0	-865 895	-1 181 402	-315 507
TILIKAUDEN TULOS	-703 617	39 885	-663 732	-862 502	-198 769
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-703 617	39 885	-663 732	-862 502	-198 769

Vuodelle 2024 on tehty kiinteistöjen lisäpoistoja yli 300 tuhannen euron edestä. Lisäpoistot kohdennettiin rakennuksiin, joiden tasearvot eivät ole realistiset jäljellä olevaan käyttöaikaan ja arvioituun jälleenmyyntiarvoon suhteutettuna.

Vuoden 2024 talousarvioon arvioidut tuulivoimapuiston rakennuslupatuotot eivät toteutuneet. Vuonna 2024 tehdyssä lisätalousarviossa tuulivoimatuotot poistettiin ja tehtiin vähennyksiä toimintakuluihin.

Rakennus- ja ympäristövalvonta ja kaavoitus

1.1.2025 voimaan tulleen uuden rakentamislain myötä on päivitetty hallintosääntö ja rakennusvalvonnan taksa. Rakennusjärjestyksen luonnos on ollut lausunnoilla ja nähtävänä.

Rakennusvalvonta on järjestetty ostopalveluna Ylivieskan kaupungilta. Rakennusvalvonnassa on käytössä sähköinen asiointipalvelu Lupapiste, jonka kautta haetaan rakentamislain mukaisia lupia, kuten rakentamisluvat, purkamisluvat ja -ilmoitukset sekä poikkeamisluvat. Lupapäätöksiä tehtiin yhteensä 33 kpl, joista rakennuslupia oli 15 kpl, toimenpidelupia 9 kpl, toimenpideilmoituksia 1 kpl, purkulupia 4 kpl ja purkuilmoituksia 3 kpl.

Tuulivoimatoimija Neoen Oy:n jättämä 36 tuulivoimalan Takkukankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma on asetettu nähtäville. Hankkeen YVA-menettelyn arviointiohjelma on ollut nähtävillä.

Tuulikolmio Oy:n Pitkälähdon tuulipuistohankkeen (16-18 voimalaa) YVA-ohjelma valmistunut ja osayleiskaavan luonnos on asetettu nähtäville.

Toholampi-Lestijärven (WPD) tuulivoimapuiston (40 voimalaa Toholammilla) päivitetty YVA-menettely on valmistunut. Poikkeamis- ja rakennuslupahakemukset on jätetty kaikille voimaloille.

Länsi-Toholammin (WPD) tuulivoimapuiston (25 voimalaa) päivitetyn YVA-menettelyn arviointiohjelma on ollut nähtävillä vuonna 2021. Poikkeamis- ja rakennuslupahakemukset on jätetty kaikille voimaloille.

Vuoden 2024 aikana tehtiin tietopohjainen kartoitus Toholammin kunnan alueella sijaitsevien kiinteistöjen verotuksen perusteena olevien tietojen ajantasaisuudesta. Selvityksen perusteella suoritettiin Toholammin kunnan keskustaajaman alueella kiinteistöinventointi maastotyönä. Vuonna 2025 työtä jatketaan.

Ympäristönsuojelu

Ympäristönsuojelupalvelut on järjestetty ostopalveluina Ylivieskan kaupungilta. Vuonna 2024 tehtiin ympäristöön ja maa-aineksiin liittyviä päätöksiä 3 kpl. Valvontasuunnitelman mukaiset tarkastukset vuoden 2024 osalta on tehty. Vuoden 2024 aikana suoritettiin ympäristökatselmus Toholammin kunnan alueella.

Kiinteistöjen ja teiden kunnossapito ja rakentaminen

Kiinteistönhoidossa oli yleisesti normaaleja korjaus- ja huoltotoimenpiteitä. Talvikuukausina rakennettiin kunnan varikolla neljä pihavarastorakennusta Sykäräisen koululle/päiväkodille sekä Sateenkaaren päiväkodille. Varastot asennettiin kohteisiinsa elokuussa. Pieniä remontteja on tehty Kleemolan koululla ja terveyskeskuksella. Sateenkaarenpäiväkodilla uusittiin sisäänkäyntien terassilaudoituksia ja korjattiin piharakennusten ulkolaudoituksia. Osa kirvesmiestyöresurssista on kohdentunut myös Toholammin Vuokra-asuntojen kiinteistöjen korjauksiin. Huhtikuun alkupuolella aloitettiin alkuvuoden aikana kilpailutettu kunnantalon käyttövesiputkiremontti, joka saatiin päätökseen marraskuun loppuun mennessä. Kirvesmies-työt tehtiin omana työnä. Sykäräisen koululle on uusittu talotekniikkaa. Sykäräisen koululle jouduttiin uusimaan ukkosen särkemiä sekä kiinteistön että koulun käytössä olevia laitteita. Kuusiston koululla suoritettiin sisäpuolisia pintaosien saneerausta. Lintutaloja on ehostettu pienin korjauksin vuokrauskuntoon. Ilmanvaihdon puhdistuksia on suoritettu kiinteistöissä.

Lain kirjaimen täyttämiseksi Toholammin kunnan tiettyjen kiinteistöjen autopaikoille asennettiin sähköautojen latauksen mahdollistavat pistokkeet. Yhdessä sivistysosaston ja teknisen osaston kanssa on ollut 2 henkilöä. He ovat skannanneet Toholammin kunnan kiinteistöjen kuvia sähköiseen järjestelmään sekä tehneet pienimuotoisesti muita auttavia tehtäviä.

Kuusistontien korjauksen osalta tien kuivatukseen liittyvät työt saatiin päätökseen. Asfaltointi sekä tien ja kevyenliikenteen välissä olevan nurmialueen työt tehdään kesän 2025 aikana. Taajama-alueella olevia sorateitä lanattiin, sorastettiin ja suolattiin tarpeen mukaan. Taajama-alueella olevilta kunnan alueilta suoritettiin puuston harventamista.

Ruokahuolto

Ruokahuollon henkilöstöstä vuoden 2024 lopussa (koulut, päiväkotit ja sivukoulut ruokahuollon osalta) on 8,86 vakituista (lukuun sisältyy esihenkilö) ja 1 määräaikainen. Vuoden aikana yksi työntekijä irtisanoutui jatkaakseen opiskeluaan. Tällä henkilöstömäärällä on pystytty hoitamaan sairaslomat ja talvikuukausien lomat. Yrityksistä huolimatta toimivaa sijaisreserviä ei ole pystytty hankkimaan.

Kunta vastasi vuonna 2024 koulujen, päiväkodin, kotipalveluaterioiden ja henkilöstön ruokailuista. Yhteistyö Fodbar Oy:n kanssa on toiminut pääsääntöisesti hyvin. Ruokahuoltopäällikön aika on mennyt suurimmaksi osaksi keittiön arjen pyörittämiseen, käytännön työhön ja henkilöstöresurssin hallintaan. Kotipalveluateria-asiakkaita vuonna 2024 aikana oli noin 25 henkilöä. Tilinpäätöksessä ylitystä elintarvikkeissa ja koneiden korjauksessa, laitteet ovat jo vanhempia ja kovalla käytöllä.

Vuoden 2024 aikana selvitettiin siivous- ja ruokahuollon ulkoistamisen säästöpotentiaalia. Selvityksen seurauksena siivous- ja ruokahuolto päätettiin kilpailuttaa. Päätös kilpailutuksesta ja ulkoistamisesta aiheutti huolta, vaikka tiedossa oli, että siirtyvä henkilöstö siirtyy vanhoina työntekijöinä uuden työnantajan palvelukseen.

Siivousyksikkö

Vakituista työpanosta vuoden lopussa oli yhteensä 9,50, joista 1 on esihenkilön työpanos. Henkilömäärä vuoden lopussa oli 10 henkilöä. Kehityskeskustelut henkilöstön kanssa on käyty helmikuussa. Perekhdytyskansioiden (13 kappaletta) päivitys tehty alku vuodesta ja kansiot on jaettu kohteisiin. Pitkiä poissaoloja oli alkuvuodesta ja niihin oli otettava sijainen. Työpanosta annettiin myös yhteistyölle työpajan kanssa, se olisi kuitenkin voinut toimia paremmin. Oppisopimuksella opiskeleva sai tutkinnon suoritettua, nyt kaikilla on koulutus. Koneita ei hankittu, mutta siivouskoneille oli paljon huoltotarvetta. Siivoustunteja 14596,5 tuntia, joista esihenkilön tekemiä sijaisuuksia 485,5 tuntia. Tilinpäätös siivoustoimen osalta ylijäämäinen. Kuukausipalavereita pidetty kerran kuukaudessa ja loppu vuodesta useammin, siivouksen ja ruokahuollon toimintojen ulkoistamistiedon jälkeen.

Vuoden 2024 aikana selvitettiin siivous- ja ruokahuollon ulkoistamisen säästöpotentiaalia. Selvityksen seurauksena siivous- ja ruokahuolto päätettiin kilpailuttaa. Päätös kilpailutuksesta ja ulkoistamisesta aiheutti huolta, vaikka tiedossa oli, että siirtyvä henkilöstö siirtyy vanhoina työntekijöinä uuden työnantajan palvelukseen.

Ympäristöterveydenhuolto ja maaseututoimi (ostopalveluita)

Terveysvalvonta toteutui lähes budjetin mukaisesti ja eläinlääkintähuollon sekä maaseututoimen kulut toteutuivat alle arvioidun budjetin.

SIVISTYSOSASTO

Toimielin: **sivistyslautakunta**

Vastuuhenkilö: **sivistysjohtaja**

Toiminta-ajatus:

Sivistyslautakunta vastaa kirjasto-, varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen (aamu- ja iltapäivätoiminta, esi- ja perusopetus, lukio, ostopalveluna kansalaisopisto) sekä kulttuuri-, nuoriso- ja liikuntapalvelujen toteuttamisesta ja kehittämisestä. Lautakunnan tehtäväalueeseen kuuluu myös kunnan hyvinvoinnin ja terveyden sekä ehkäisevän päihdetyön toimenpiteiden edistäminen.

Sivistystoimen hallinto

Sivistystoimen hallinnossa toimii sivistysjohtaja ja toimistos sihteeri. Hallinto tukee yksiköiden toimintaa, huolehtii yhteisestä koordinaatiosta ja yhteistyöstä sekä kehitystehtävistä.

Sivistyslautakunta ohjaa toimintaa päätöksin. Sivistysjohtaja toimii kunnan hyvinvointikoordinaattorina.

Sivistystoimen hallinto tekee tiivistä yhteistyötä Keski-Pohjanmaan kuntien kanssa sivistyspalveluiden kehittämiseksi. Erityisesti hanketoiminta Kaustisen seutukunnan ja Perhon kuntien kesken on tiivistä ja erilaisia yhteistyömahdollisuuksia etsitään aktiivisesti. Yhteisiä hankkeita olivat mm. Toholammin kunnan koordinoima alueellinen liikuntaneuvontahanke sekä ankkuritoiminta, jota voitiin toteuttaa kahden eri yhteishankkeen puitteissa. Alueen sivistysjohtajat kokoontuvat säännöllisesti ja verkostossa on esimerkiksi aloitettu valmistautuminen oppimisen tuen uudistukseen, joka tapahtuu 1.8.2025 alkaen.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Lautakunta kokoontuu säännöllisesti	Järjestetään kokouksia säännöllisin väliajoin	Järjestettyjen kokousten määrä	Lautakunta toteuttaa päätöksin kuntastrategiaa	Sivistyslautakunta kokoontui kuusi kertaa.
Kuntalaisilla on mahdollisuus omaehtoiseen opiskeluun vapaa-ajalla	Varataan 50 000 € KanTo-kansalaisopiston toimintaan Tuetaan Keski-Pohjanmaan konservatoriossa opiskelua kuntaosuuksin	Kansalaisopiston kurssien määrä, laatu ja laajuus Konservatoriossa 30 oppilasta Asiakaspalaute kuntalaisilta	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus <i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-aika-palveluiden tarjoaminen	Kansalaisopiston menot olivat 38 000 €. Konservatoriossa oppilaita keväällä 28 ja syksyllä 33. Menot toteutuivat suunnitellusti ollen 33 900 €.
Toimivat koulu-kuljetukset	Reittejä kehitetään yhdessä liikennöitsijän kanssa.	Ei merkittäviä reklamaatioita koulukuljetuksista, poikkeamiin on vastattu. Huomioidaan perheiden toiveet kuljetusten	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus	Koulukuljetukset ovat toimineet pääsääntöisesti moitteetta. Sivistyslautakunta päätti käyttää hankintaa koskevan option

		suunnittelussa entistä paremmin.		lv. 2025 - 2026 osalta.
Oppilaita koskevat päätökset tehdään määräaikaisten puitteissa	Koulupaikat ovat tiedossa kesäkuun alkuun mennessä. Hallinnon tukipäätökset tehdään ilman viivytyksiä, kun kaikki tarvittavat selvitykset ovat koossa.	Asioiden ratkaisuaikat	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palvelu-asetus, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö	Esiopetuksen oppilaksioito-päätös 22.4.2024. Tukipäätöksiä tehty tarpeen mukaan esitysten perusteella. Ensimmäisen luokan oppilaiden koulupaikat selvitetty kesäkuun aikana.
Jatketaan kehittämistoimia hankkeiden avulla	Haetaan 10–15 hankerahoitusta vuosittain. Ne edistävät palveluiden toimintaa, saatavuutta ja laatua sekä henkilöstön osaamista.	Hankkeiden määrä, laatu ja laajuus. Omarahoitus n. 25 – 70 t€. Avustukset 50 – 150 t€.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen, monipuoliset harrastusmahdollisuudet, jokinmaiseman ja -laakson hyödyntäminen virkistyskäytössä <i>Palveleva kunta:</i> osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, laadukkaiden vapaa-aika-palveluiden tarjoaminen, jatkuva parantaminen innovaatioita hyödyntäen <i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit <i>Tasapainoinen talous:</i> hankkeilla toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkätään omarahoituksella	Tuet ja avustukset 182 000 €. Toteutettuja hankkeita mm. lasten kesäleiri, Lampin mallin harrastustoiminta, liikuntaneuvonta, vakan lisäresursointi, S2- ja oman äidinkielen opetus, etsivä nuorisotyö, koulujen kerhotoiminta, liikkuva koulu, liikkuva varhaiskasvatus, työpaja-toiminta, koulu-nuorisotyö sekä yhteisöllisen opiskeluhoitotyön ja lukion erityisopetuksen kehittäminen. Loppuselvitykset vaativat yhteistyötä toteuttajien, sivistystoimiston ja taloussuunnittelijan kesken.

Kasvatus- ja opetuspalvelut

Varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus sekä lukio yhteisesti

Toimintaa järjestetään kahdessa varhaiskasvatuksen toimipisteessä, neljässä alakoulussa sekä yläkoulussa ja lukiossa. Toimialueella toimii kolme esihenkilöä: varhaiskasvatuksen johtaja, alakoulujen rehtori sekä yläkoulun ja lukion yhteinen rehtori.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Hyvinvoiva kasvu- ja kouluyhteisö	Vahvistetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja, ehkäistään yksinäisyyttä, edistetään osallisuutta ja puututaan aktiivisesti kiusaamiseen, alakoulujen hyvinvoinnin vuosikellon hyödyntäminen Hanketoiminta edistää oppimista, tukea ja kouluyhteisön hyvinvointia. Osallistutaan Sairaala-koulun konsultoivan erityisopettajan kustannuksiin	Kouluyhteisössä ei ole jatkuvaa ja pitkäkestoista pahoinvointia. Kouluterveys-kyselyt Tunne- ja vuorovaikutus-taitojen oppitunnit. Haettujen hankkeiden lukumäärä ja avustussummat Rahoitusosuus	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resurssointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen <i>Tasapainoinen talous:</i> Ennalta ehkäisevä työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä.	Tunne- ja vuorovaikutustaito-tunnit ovat toteutuneet. Yhteishankkeita useita oppimisen, tuen ja kouluyhteisöiden hyvinvoinnin edistämiseksi (kts. sivistystoimen hallinto). Sairaalakoulun konsultoivan erityisopettajan palveluita on käytetty aktiivisesti. Syyslukukaudelle kuukausittain sovitut käynnit toteutuvat sovitusti.
Opiskelu-huolto	Kehitetään yhteisöllistä opiskeluhooltotyötä Poissaolojen seurannan, ehkäisyn ja puuttumisen malli kokonaisuudessaan toiminnassa Yhteisövaikuttavuustyön haltuunotto ja toimintamallin kehittämisen	Hankkeiden hyödyntäminen, uudet toimintamallit Henkilökunta tuntee mallin periaatteet ja Wilman työkalut toimivat Soiten ja Itlan kanssa säännölliset tapaamiset, toimintamallit käyttöön	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, riittävä resurssointi lasten ja nuorten palveluissa, nuorten osallisuuden lisääminen <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen <i>Tasapainoinen talous:</i> Ennalta	Yhteisöllisen opiskeluhooltotyön hanke alkoi elokuussa. Henkilökunta seuraa aktiivisesti poissaoloja ja puuttuu niihin järjestelmällisesti poissaolomallin mukaisesti. Wilman työkaluja hankittu, käyttöönotto kesken. Yhteisövaikuttavuustyön tiimoilta sivistysote -tapaamisia säännöllisesti.

			ehkäisevä työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä.	
Kulttuuri-kasvatus-suunnitelma	Toteutetaan kulttuuri-kasvatus-suunnitelmaa lautakunnan päätöksen mukaisesti	Oppilaille järjestetyt aktiviteetit noudattavat suunnitelmaa	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen	Kouluilla on toteutettu kulttuuri- kasvatus-suunnitelmaa tavoitteiden mukaisesti.
Henkilöstökoulutus luo työhyvinvointia	Talousarvioon on varattu yksiköille määrärahaa koulutukseen Osallistutaan hankkeisiin, joissa mahdollisuuksia osaamisen päivittämiseen	Koulutuksiin osallistuvien henkilöiden määrä Hankkeiden määrä ja laatu	<i>Palveleva kunta:</i> osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatioilla <i>Tasapainoinen talous:</i> hankkeilla toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omahoitoksella	Alakouluilta 4 henkilöä suoritti TCM –koulutuksen. Lisäksi suurin osa henkilökunnasta on osallistunut omaehtoisesti omaa työtään tukeviin lyhyempiin koulutuksiin. Ala- ja yläkoulun erityisopettajia osallistui lapset puheeksi –koulutukseen. Neljä kesäyliopistoa haki ja sai rahaa varhaiskasvatukseen henkilöstökoulutukseen. Sivistysjohtaja osallistui hankeideointiin ja kevään 2025 koulutuksiin osallistujia myös Toholammin varhaiskasvatuksesta.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen johtajan alaisuudessa toimii Sateenkaaren päiväkoti ja Sykrylän ryhmis.

Varhaiskasvatus järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa alakoululaisille sekä vastaa perhepäivähoidon järjestämisestä ja kotihoidon tuen kustannuksista.

HENKILÖKUNTA	Sateenkaaren päiväkoti	Sykrylä	APIP-toiminta
Vakituiset viranhaltijat	1	-	-
Vakituiset työsuhteiset	17	2	1
Määräaikaiset työsuhteiset	11	-	1
Ostopalvelu			1

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Laadukas, tarpeen- ja ajanmukainen varhaiskasvatus	Varhaiskasvatussuunnitelma ja kolmiportainen tuki käytössä Henkilökunta koulutuu muutoksiin (tuki, leikki- ja tunnetaidot) ja kehittää aktiivisesti osaamistaan Sykrylän ryhmis jatkaa kahden työntekijän yksikkönä Aamu- ja iltapäivätoiminta kirkonkylässä omana toimintanaan, esiopetusta täydentävä varhaiskasvatus toteutuu omana toimintana (erillistä 1- 2. lk ilttoiminnasta, mutta yhteistyössä), Sykäräisessä 4H:n toteuttamana ostopalveluna Yksi vakituinen perhepäivähoitaja Avoin päiväkotitoiminta ja muskaritoiminta Haetaan uusia hankerahoituksia sekä jatkorahoitusta Loikkaa liikkeelle	Varhaiskasvatussuunnitelman noudattaminen, tukipäätökset Koulutuksiin osallistumiseen varattu raha ja osallistumisaktiivisuus Palveluverkko vastaa perheiden tarpeisiin, lapsimäärä Hankkeiden määrä ja toiminta	<i>Hyvinvoiva kunta:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomiointi, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen <i>Tasapainoinen talous:</i> ennalta ehkäisevä työ tuottaa säästöjä myös lyhyellä aikavälillä, hankerahoituksella toteutetaan kuntastrategiaa edullisemmin kuin pelkästään omarahoituksella	Tukipäätökset tehty ja tukea järjestetty tarvetta vastaavasti Loikkaa liikkeelle2 hankkeeseen saatiin rahoitus OKM:ltä avustuspäätös vakalle koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin Avoin päiväkotitoiminta ja muskari toteutuneet
Kestävän elämäntavan tavoitteet ohjaavat kaikkea toimintaa sosiaalinen, ekologinen, taloudellinen ja kulttuurinen kestävä kehitys	Vakiintunut ulkopäiväkotitoiminta on näyttää esimerkkiä kestävä kehityksen ajattelun toteutuksesta varhaiskasvatuksessa Kulttuurinen kestävä kehitys huomioidaan kulttuurikasvatus-suunnitelman aktiviteetein	Arvio kestävä kehityksen toiminnan laajuudesta Ulkopäiväkotitoiminnan piirissä olevien lasten määrä Järjestetyt aktiviteetit	<i>Hyvinvoiva kunta:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomiointi	Ulkopäiväkotitoimintaan ilmoitettiin tulevalle toimintakaudelle edellistä vuotta enemmän lapsia

Suorite	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TOTEUMA 12/2024
Päivähoitopaikat	119	115	118	93
Aamu- ja iltapäivätoiminta	20	33	26	40

Esiopetus

Esiopetuksen järjestämisestä vastaa alakoulujen rehtori. Esiopetuksen oppilasmäärä vaihtelee lähivuosina 17–34 oppilaan välillä. Esiopetusta on järjestetty Herman Ojalan koululla sekä Kleemolan koululla. Kleemolassa esiopetus toimii 1.–3. luokkien yhteydessä, huomioiden esi- ja perusopetuksen erilaiset tavoitteet.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	2
Vakituiset työsuhteiset	1
Määräaikaiset	1

Esiopetuksen oppilasmäärän ennuste					
lukuvuosi	Herman Ojala	Kleemola	Sykäräinen	Viitoja	yhteensä
2023–2024	26	3	1	2	32
2024–2025	18	2	4	6	30
2025–2026	15	2	2	4	23
2026–2027	19	1	3	4	27
2027–2028	10	2	2	4	18
2028–2029	10	4	3	5	22
2029–2030	15	5	3	2	25
2030–2031	11	4	2	2	19

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Esiopetus järjestetään tarkoituksen mukaisissa ryhmissä	Esiopetus-ryhmät Herman Ojalan sekä Kleemolan kouluissa	Ryhmissä enintään 20 oppilasta Opetusta järjestetään ainakin kahden koulun tiloissa.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, jatkuva parantaminen innovaatiota hyödyntäen	Esiopetusta on järjestetty sekä Herman Ojalan että Kleemolan kouluissa. Syksyllä 2025 Kleemolan koulussa esiopetus on toteutunut 1.luokan yhteydessä. Herman Ojalan koulussa esiopetus on toteutunut yhdessä 22 oppilaan ryhmässä.

Perusopetuksen alakoulut

Alakoulujen rehtori johtaa alakoulujen toimintaa. Opetusta järjestetään Herman Ojalan, Kleemolan, Sykäräisen ja Viitojan kouluissa.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	14
Vakituiset työsuhteiset	9
Määräaikaiset	10

Vakituisia viranhaltijoita on useampia lakisääteisillä vapailla, jonka vuoksi määräaikaisia sijaisia on palkattu alkaneelle lukuvuodelle useita.

Alakoulujen oppilasmäärä					
lukuvuosi	Herman Ojala	Kleemola	Sykäräinen	Viitoja	yhteensä
2023–2024	157	16	28	35	236
2024–2025	157	12	19	32	220
2025–2026	150	12	21	36	219
2026–2027	134	13	12	32	191
2027–2028	121	14	11	29	175
2028- 2029	110	12	12	29	163
2029 - 2030	100	15	13	26	154
2030-2031	87	19	14	25	145

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Perusopetusta järjestetään tarkoituksenmukaisesti	Kleemolan pienten ja Sykäräisen isojen koulujen toiminnan vakiinnuttaminen	Koulujen oppilasmäärä Kustannukset Arvio opetuksen toimivuudesta, erityisesti lasten opimista ja kasvua ajatellen, pedagogiikka huomioiden.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Palveleva kunta:</i> Kunnan menestystä tukeva organisaatio-rakenteen järkevä uudistaminen ja palveluverkon optimointi Strategiset linjaukset: Kyläkoulut nähdään vahvuutena	Isojen ja pienten koulujen yhteiset tapahtumat (mm. vanhempainillat, kodin ja koulun päivä ja joulujuhla) ovat vahvistaneet koulujen välistä yhteistyötä.
Koulupäivien rakenteen tarkastelu	Tavoitteena kuljetusten, ruokailun, opetuksen ja välituntien osalta mahdollisimman toimiva koulupäivä	Arvio koulupäivän rakenteen toimivuudesta, lasten, vanhempien ja henkilöstön näkemykset, perusopetuslain toteutuminen	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa	Alakouluilla toteutettiin kysely koulupäivän rakenteen toimivuudesta oppilaille, henkilökunnalle ja huoltajille. Kyselyn tuloksia hyödynnettiin lukuvuoden suunnittelussa. Elokuussa alakouluissa on käynnistynyt Liikkuva koulu ja Move! ja yhteisöllisen oppilashuollon kehittämisen hankkeet.

Perusopetuksen yläkoulu ja lukio

Toholammin perusopetuksen yläluokkien opetus sekä lukio toimivat Kuusiston koulun tiloissa yläkoulun ja lukion yhteisen rehtorin johtamana. Opetusta järjestetään Toholammin kunnan sekä Kokkolan kaupungin Rahkosen alueen oppilaille. Perusopetus on kunnan lakisääteinen tehtävä. Yläkoulu toimii kolmisarjaisena.

Lukiokoulutus on oppivelvollisille maksutonta. Lukiolaiset ovat kotoisin pääasiassa Toholammilta, Lestijärveltä sekä Rahkosen alueelta. Lukiokoulutus mahdollistaa lamppilaisen nuoren asumisen kotona vielä toisen asteen opiskelujen aikana.

Henkilökunta	henkilöä
Vakituiset viranhaltijat	17
Vakituiset työsuhteiset	2
Määräaikaiset	8

Määräaikaisia työntekijöitä palkattiin lukukaudelle 2024 – 2025 runsaasti, koska vakituisia viranhaltijoita eläköityi ja irtisanoutui kevätlukukauden lopussa. Virkoja tulee haettavaksi keväällä 2025 ja virkajärjestelyjä kehitetään vastaamaan tulevaisuuden vähenevää oppilasmäärää.

Yläkoulun oppilasennuste			
lukuvuosi	Toholampi	Ullava	yhteensä
2023–2024	132	14	146
2024–2025	138	20	158
2025–2026	130	21	151
2026–2027	131	21	152
2027–2028	123	21	144
2028–2029	124	17	141
2029–2030	104	16	120

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Yläkoulu toimii järkevissä tiloissa	Tilojen korjaus aloitetaan ja Kuusiston alueen kehittäminen jatkuu.	Oppilas-määrän ja tilojen suhde Kustannukset Investoinnin toteutuminen	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietojen johtaminen	Kuusiston koulun tilojen laajempi korjaus ei ole alkanut. Vikoja korjattu tarpeen mukaan ja suoritettu tavanomaisia huoltotoimia. Hankittu uusia oppilastuoleja rikkoutuneiden tilalle investointivaroista. Ressivintille tehtiin pintaremontti ja hankittiin uudet kalusteet.

				Luokkiin vaihdettiin leveämpiä valko- kankaita.
Oppilaiden tuen tarpei- siin vastataan yksilöllisen ja yhteisöllisen opiskeluhoi- don sekä eri- tyisopetuksen toimin	Kouluyhteisö laatii suunnitelman tuen tarpeisiin vastaa- miseksi. Avun tarpeisiin puututaan yksilöllisesti tilanteen mukaan. Hyödynnetään käytössä olevaa toimintamallia, jotta toiminta on suunnitelmallista ja vastuut ovat selvillä.	Suunnitelma valmistunut ja toimintamallit käytössä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen	Oppilashuoltotyön kehittämisestä koskevaa hankerahoitusta on saatu. Hanke käynnistyi elokuussa. Hankkeen puitteissa on järjestetty ryhmäytymisiä, hyvinvointiteemapäiviä luokka-asteittain sekä luotu opiskelutaitoryhmä. Oppilaille on järjestetty tarvittavaa tukea. Kunnanhallitus perusti keväällä erityisluokanopettajan viran. Virkaan ei saatu kelpoista henkilöä, mutta kuitenkin sopiva sijainen lv. 24-25 ajalle.
Koulupäivän rakenteen ke- hittäminen	Ruokailu järjestetään n. klo 11-12. Tarkastellaan vaihtoehtoja toteuttaa liikuntavälitunti myös yläkoululaisten koulupäivän aikana. Koulupäivä on myös kuljetusten näkökulmasta järjestetty.	Kouluruokailu-suositus Koulupäivä vastaa tarkoitusta ja tukee oppimista	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi lasten ja nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen	Koulupäivän aikataulusta ja kehittämisvaihtoehtoja on selvitetty. Pitempi liikuntavälitunti todettiin hyvin hankalaksi järjestää nykyisten koulukuljetus- ym. järjestelyiden näkökulmasta. Aamupäivän ensimmäisellä välitunnilla on onnistuneesti tarjottu ohjattua liikuntaa syksyllä ja keväällä ulkona ja talvella Lampinhalilla. Syksyllä käynnistyi hanke Liikkuva koulu ja Move! yläkoulussa ja lukiossa.

Lukion oppilasmäärä				
lukuvuosi	1 lk	2 lk	3 lk	yhteensä
2023–2024	30	20	24	74
2024-2025	19	32	18	69
2025-2026	19	19	31	69

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Toholammin lukioon haetaan opiskelimaan laadukkaan opetuksen vuoksi	Turvataan riittävin resurssein opetuksen laatu Pyritään saamaan opiskelijoita myös paikkakunnan ulkopuolelta.	Opiskelijamäärä ja kotipaikkakunnat, aloittavien ja valmistuvien määrä Kouluikkunasta saatavat tiedot, vertailu samankokoisten kuntien välillä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö, lukio-koulutuksen jatkaminen	Toholammin lukioista valmistui keväällä 21 ylioppilasta. Jälleen Keski-Pohjanmaan paras lukio ja maan 13. paras pieni lukio. Uusia opiskelijoita aloitti 19.
Opiskelijat saavat tarvitsemansa tuen.	Lukiossa tarjottavaa erityisopetusta kehitetään.	Erityisopetuksen kehittäminen toteutuu hankkeen tai työryhmän avulla.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen	Lukion laatu-hankkeessa on kehitetty kokonaisvaltaisesti opiskelijoiden hyvinvointia ja osallisuutta tukevia toimia. Lukion erityisopetuksen kehittämishankkeen kautta on luotu opiskelijoiden oppimisen tukeen uusia käytänteitä. Hankkeen kautta on palkattu tuntiperusteisesti lukiovalmentaja auttamaan yksilötasolla opiskelijaa opiskelun haasteissa. Lukiolaisille tarjottiin välipala

				jokaisena koulu-päivänä.
Toholammin lukio on kansain-välinen ja yhteistyö-valmis	Yhteistyötä Latvian Jurmalaan jatketaan sekä mm. hankkein osallistutaan myös muihin kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön projekteihin. Rehtori toimii KPEDU:n ja Toholammin kunnan välisessä neuvottelukunnassa, jonka toimet palvelevat lukiota.	Liikkuvuuksien määrä, kesto, osallistujat Yhteistyöstä tunnistettava hyöty Saatu hankerahoitus, hankkeiden kytkeytyminen opetus-suunnitelmaan Neuvottelukunnan kokoontumisten määrä 3–4 /vuosi ja päätökset	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> nuorten huomioiminen ja osallisuuden lisääminen, perusarjen helppous ja sujuvuus, riittävä resursointi nuorten palveluissa, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> Kunnan menestystä tukeva organisaatorakenteen järkevä uudistaminen ja palveluverkon optimointi, lukio-koulutuksen jatkaminen	Kansainvälisen liikkuvuuden rahoituksen hake-mista valmisteltu yhdessä kumppanien kanssa. Hanke ei toteutunut. Neuvottelukunta ei ole kokoontunut, mutta rehtori osallistunut 2. asteen yhteistyöryhmän kokouk-siin.

Vapaa-aikapalvelut

Vapaa-aikapalvelut ovat kustannuksiaan merkittävämpi osa sivistyspalveluita ja kuntalaisten arkea. Ne edistävät kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä sekä edistävät yleisesti kuntalaisten viihtymistä paikkakunnalla.

Liikunta- ja nuorisopalvelut

Vastuuhenkilö liikunta- ja nuorisosihteeri. Kunta huolehtii liikuntapaikoista, joilla kuntalaiset liikkuvat oma-toimisesti tai ohjatusti mm. seurojen järjestämissä aktiviteeteissa. Yhdistystoiminnan rooli Toholammin liikuttajana on merkittävä.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUMA
Liikunta-palvelut tukevat kuntalaisten hyvinvointia	Tavoitetaan aina-kin 100 eläkkeelle siirtynyttä kunta-laista liikunnan parissa Järjestetään use-ampi erilainen liikuntakampanja tai tapahtuma, joi-den kohderyhmät on suunnattu eri ikäisille	Osallistuneiden lukumäärät Kampanjoiden ja tapahtumien lukumäärä Osallistujilta saatu palaute Yhdistyksille myönnettyjen avustusten	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, terveysliikun-nan merkityksen korostami-nen, perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palveluta-son turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö,	Tavoitettiin kevään ohja-tuissa liikuntaryhmissä n. 90 eläkeläistä ja syk-syn ryhmissä 53 eläke-läistä. Järjestettiin lihaskunto-kampanja maaliskuussa 2024, sekä Suksimes-tari-hiihtokampanja. Ke-sällä Toholammin pyö-räilykampanja sekä mar-raskuussa kuntokam-panja seutukunnan kun-tien kesken. Kampanjat

	Tuetaan yhdistystoimintaa avustuksin. Hyödynnetään mahdollisuudet saada liikunta/nuorisohankkeita Liikuntapaikkojen hinnastot ovat yhdistyksille ja kuntalaisille edullisia Seniorikortti Liikuntapalvelut edistävät hyvinvointia	määrä ja riittävyys Hinnastot verrattuna naapurikuntiin Käytettyjen seniorikorttien määrä	laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen muuttujiin vastaaminen	oli kohdennettu nuorisosta eläkeläisiin. Suksemestari-kampanjaan osallistui kolmisenkymmentä eri-ikäistä kuntalaista, lihaskuntokampanjaan niin ikään noin kolmekymmentä osallistujaa ja marraskuun kuntokampanjaan noin kaksikymmentä henkilöä. Perinteinen Toholammin pyöräilykampanja oli käynnissä 1.5.-31.8. välisen ajan ja pyöräilyvihkoihin kertyi noin tuhat suorituskirjausta. Liikuntatoimi myönsi avustusta kolmelle yhdistykselle, ja nuorisotoimi kolmelle. Keväällä 2024 haettiin apurahaa liikuntaneuvonnan käynnistämiseen. Liikuntaneuvontahanke käynnistyi syksyllä 2024 AVI:n rahoittamana. Kyseessä on seutukuntien (Toholampi, Perho, Veteli, Halsua, Lestijärvi) yhteishanke. Toiminta keskittyi ikäihmisten ja työikäisten liikunnan lisäämiseen, ja se tavoitti asiakkaita mukaan liikuntatoimintaan/-neuvontaan +100henk. Hanke sai jatkoa myös vuodelle 2025. Lampin hallin kuntosalin ja liikuntahallin hinnasto päivitetty vuodenvaihteessa 23-24. Hinnasto edelleen kilpailukykyinen naapurikuntiin nähden ja hinnat edullisia. Seniorikortteja haki liikuntatoimesta vuoden
--	--	--	--	---

				2024 aikana 76 henkilöä. Kaikukorttia käytetty liikuntapalveluihin 2 kpl.
Liikunta-paikat ja -välineet vastaavat tarpeita	Tehdään käyttöalous-hankintoja tarpeen mukaan välineitä ja paikkojen kunnossapitoa ajatellen. Edistetään kevyen liikenteen väylän toteuttamista kirkonkylä - Lahnalampi - välille Avustetaan kuntalaisten ylläpitämiä avoimia harrastuspaikkoja liikuntatoimen avustuksilla.	Hankinnat toteutuvat tarpeen mukaan. <i>Kevyen liikenteen väylä teknisen osaston kadut ja tiet -investointi, joka toteutuuessaan palvelee myös liikuntapaikkana</i> Myönnettyjen avustusten määrä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit <i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kestävä investointitaso, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen	Korkeushyppypaikan suojakate hankittu elokuussa. Kuntalaisten ylläpitämiä avoimia harrastuspaikkoja tuettu talven 23-24 aikana liikuntatoimen avustuksilla kahdelle talviliikuntakohteelle (erämaalatu ja Toukolan ladut).
Ehkäistään liikunta-paikkojen vikoja, omaisuuden arvon laskua sekä vahinkoja riittävällä kunnossapidolla	Liikuntapaikoilla on nimetty hoitaja Käyttäjien turvallisuudesta huolehtiminen: hiekoitus, liikuntapaikkojen ja -välineistön säännöllinen tarkistus	Henkilötyövuodet Liikuntapaikkojen silmämääräinen kunto, reklamaatiot Ei merkittäviä henkilö- tai omaisuusvahinkoja liikuntapaikkojen kunnan vuoksi	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Viihtyisä asuminen:</i> hyvät luonto-, virkistys- ja liikuntareitit <i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen	Liikuntapaikkojen hoitaja irtisanoutui alkuvuodesta 2024. Liikuntapaikkojen hoitajan tehtävään palkattu huhtikuusta vuoden määräajaksi henkilö. Liikuntapaikkoja on hoidettu tilapäisesti myös ostopalveluin. Kesäajan työt hoidettiin pääosin omana työnä. Talvikauden 24–25 kunnossapitotoimet pääosin järjestetty omana työnä.
Toteutetaan ennalta ehkäisevää ja varhaiseen puuttumiseen perustuvaa	Nuorisovaltuusto kokoontuu säännöllisesti ja ottaa osaa maakunnallisiin tilaisuuksiin	Järjestetyt aktiviteetit, määrä ja laatu Osallistujien määrä	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen sekä osallisuuden lisääminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova,	Nuorisovaltuusto on ideoinut ja osin toteuttanut yhteistyössä toimintaa, kuten nuorisotoimen kanssa yläkouluikäisten discon toukokuussa. Nuorisotoimi kokoontui

nuoriso-työtä	Mahdollisuuksien rajoissa osallistutaan mm. Villa Elban toimintaan Koulunuorisotyöntekijä hankkeella toukokuun 2024 loppuun saakka Etsivä nuorisotyö tavoittaa yhteiskunnasta pudonneita ja putoamassa olevia nuoria. Nuorisotilan toiminta vakiintuu uuden tilan avauduttua.	Saatu hankerahoitusta ja hanke-toiminta Nuorilta saadut ideat, aloitteet ja lausunnot Valtionavustukset Nuortentilan kävijämäärien seuranta	joustava ja ystävällinen palveluasenne, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö <i>Tasapainoinen talous:</i> hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen Tasapainoinen talous: Talouden tasapainosta huolehtiminen	vuoden 2024 aikana yhteensä 3 kertaa. Nuorisotoimi oli mukana Villa Elban Kenttätyöntekijöiden koulutuksessa 13.5. Aiheina Vape, nuorten kohtaaminen, sekä nuorisotilojen säännöt. Järjestetty nuorille hiihtolomaviikolla nuorten reissu Vuokattiin sekä syyslomaviikolla Seinäjoelle. Molemmat reissut ovat olleet suosittuja ja linja-auto on saatu täyteen väkeä. Mukana molemmilla reissulla n. 50 nuorta ja muutama huoltaja. Kesän alussa järjestetty lasten leiriviikko, jossa osallistujia viikon aikana n. 25 henkilöä. Koulunuorisotyöntekijä on työskennellyt kevätlukukaudella ja jatkorahoituksen avulla työ jatkui syyslukukaudella uuden työntekijän toimesta. Etsivä nuorisotyön kautta nuoria on työllistynyt yrityksiin sekä myös työkokeilun puitteissa. Kolme nuorta aloitti opiskelun, parilla heistä taustalla pitkä työttömyystausta. Etsivä nuorisotyö on jalkautunut lukioon sekä myös ammatillisiin kouluihin, joissa kunnan nuoria. Heitä on tavoitettu ja he ovat löytäneet etsivä nuorisotyön. Etsivä nuorisotyö koetaan tärkeänä linkkinä niin nuorten kuin yhteistyökumppaneidenkin puolesta. Nuorisotilassa toteutettu monipuolista ohjattua
-----------------------------	---	---	--	---

				toimintaa nuorten toiveiden pohjalta (kyselyt). Tapahtumia, kuten vaputempaus, pääsiäisrieha, leffailtoja, korupajaa, pikkujoulet. Myös koulun jälkeiset nuorten iltapäivät olleet suosittuja, tavoittaneet parhaimmillaan yli 30 nuorta päiväkohtaisesti.
--	--	--	--	--

Kirjasto- ja kulttuuripalvelut

Vastuuhenkilö on kirjastopalveluiden osalta kirjastonjohtaja. Kirjastolla on kaksi toimipaikkaa: pääkirjasto ja Sykäräisen sivukirjasto. Lisäksi toimitaan koulujen kanssa yhteistyössä.

Kulttuuripalveluiden vastuuhenkilö on kulttuurisihteeri. Kulttuuritapahtumia järjestetään mm. Kulttuurisalisissa ja Pajamäen perinnekeskuksessa sekä kesällä torilla.

TAVOITE	TOIMENPITEET	MITTARIT	KYTKÖS STRATEGIAAN	TOTEUTUMA
Järjestetään monipuolisesti lasten kulttuuritoimintaa	Kulttuurikasvatussuunnitelma käytössä, kts. kasvatus- ja opetus Hyödynnetään lastenkulttuurikeskus Lykyn tarjontaa	Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja laatu Lastenkulttuurikeskus Lykyn kanssa tehdyn yhteistyön laajuus	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> lapsiystävällisyys ja nuorten huomioiminen, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen, kustannustietoinen johtaminen, hyte-kertoimen indeksimuuttujiin vastaaminen	Toteutettu suunnitelman kakkostason toimintaa; Teatteri Mukamaksen esitys varhaiskasvatukselle Lykky toteuttanut muskari työpajan varhaiskasvatukselle, osallistunut Pajamäen lastenpäivään, joulumyyjäisiin ja järjestänyt viisi esitystä koululaisille.
Toholampi tunnetaan monipuolisista kulttuuriaktiiviteeteistä	Järjestetään tilaisuuksia yhteistyössä yhdistysten ja seurakuntien kanssa n. 100 kpl	Järjestettyjen tilaisuuksien määrä ja laatu	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen	Mukana 98 kulttuuritilaisuuden, 3 näyttelyn ja 20 muun tilaisuuden järjestämisessä.

	Osallistutaan K-P:n siirtolaisuus hankkeeseen Hyödynnetään mahdollisuudet saada kulttuuri-hankkeita Avustetaan kulttuuritoimijoita Kulttuuri edistää hyvinvointia. Jatetaan Kaiku-kortti- ja ystävän-korttitoimintaa. Järjestetään ikään-tyville suunnattua toimintaa esim. Ikääntyvien yliopiston etäluentoja	Yhteistyöhankkeiden määrä ja saatu rahoitus Jaettujen avustusten määrä	<i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palvelu- asenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen <i>Tasapainoinen talous:</i> Talouden tasapainosta huolehtiminen, hytekertoimen indeksimuuttuihin vastaaminen	Mukana maakunnan siirtolaisuushankkeessa. Saatu Kansainvälinen Toholampi - Lampin siirtolaisuus -hankkeelle rahoitus. K-P:n kulttuurirahastolta kaksi apurahaa Lampille. Jaettu avustuksia 8.000 € sekä kulttuuri- ja liikuntarahastosta 2.400 € Kaikukortti-käyntejä 15 kpl. Etäluentoja, 3 konserttia Männistössä, veteraanipäivän juhla. Vanhustenviikon hyvinvointipäivä Härkänevilla
Kirjasto innostaa eri ikäryhmiä lukemaan ja tekee aktiivista koulu-yhteistyötä	Kirjavinkkauksia ja kirjastonkäytön opetusta tarjotaan aktiivisesti koululaisille ja lukiolaisille. Kirjavinkkauksia myös aikuisasiakkaille yhteistyössä eri järjestöjen kanssa. Kirjastossa järjestetään luokkakäyntejä ja myös kirjastohenkilökunta jalkautuu kouluille. Lampin malli -hankkeessa kirjastohenkilökunta pitää alakoululaisten lukukerhoa. Yhteinen kirjailijavieras-hanke Kannuksen kaupunginkirjaston kanssa.	Toiminnan määrä, laatu ja laajuus Kirjavinkkausten, kirjastonkäytön opetuksen ja lukukäyntien määrä. Kerhoihin osallistuvien lasten määrä, kerhoja myös sivukouluilla Saatu rahoitus, kirjailijavierailujen määrä.	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakaslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palvelu- asenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, osaava ja hyvinvoiva henkilöstö <i>Tasapainoinen talous:</i> talouden tasapainosta huolehtiminen	Kaikki Toholammin peruskoulun luokka-asteet ovat saaneet kirjavinkkausta, osa on ollut myös mukana kirjastonkäytön opetuksessa. Yläkoululla on pidetty nuorten lukupiiriä. Lukukoiratoiminta on vakiintunutta. Erilaista kirjavinkkausta ja kirjaston palveluiden esittelyä on pidetty myös aikuisväestölle yhteistyössä eri järjestöjen kanssa. Lampin malli –kerhotoimintaan liittyvää lukukerhoa on pidetty Viitojan koululla. Toholammin ja Kannuksen kirjastojen yhteiseen Lukeva Lestijokilaakso-kirjailijavieras-hankkeeseen saatiin 14 000e avustusta.

				Hankkeessa on järjestetty kirjailijavierailuja Toholammilla (4kpl) sekä mm. Tarinatouko –tapahtuma Kunnankämpällä.
Kirjasto tarjoaa monipuolisia, ajantasaisia palveluita ja opastaa niiden käyttöön	Omatoimikirjasto-palvelusta kerrotaan kuntalaisille ja opetetaan käyttöä. Kirjastossa monipuolista tapahtumatoimintaa eri ikäisille Digineuvontahanke yhteistyössä Kannonuksen kaupungin kirjaston kanssa: digitukea ja -neuvontaa, uuden valtakunnallisen e-kirjaston tehokas käyttöönotto Hakeutuvien kirjastopalveluiden kehittäminen	360- > 500 asiakasta Tapahtumien määrä ja monipuolinen tarjonta Saatu rahoitus ja digiopastusten määrä sekä laatu Kotipalvelu-asiakkaiden määrä	<i>Hyvinvoiva kuntalainen:</i> perusarjen helppous ja sujuvuus, hyvän palvelutason turvaaminen <i>Palveleva kunta:</i> asiakslähtöinen neuvova, joustava ja ystävällinen palvelu- asenne, laadukkaiden vapaa-ajan palveluiden tarjoaminen, jatkuva parantaminen innovatiivisia ja sähköisiä ratkaisuja hyödyntäen	Omatoimiasiakkaita 452 Tapahtumia kaikenikäisille 48: mm. satutuokiot, nuorten lukupiiri, Ikääntyvien yo, Lasten vaalit, kirjailijavierailut, käsityöillat yhteistyössä Marttojen kanssa. Rahoitusta saatu Kannonuksen ja Toholammin kirjastojen yhteiseen Lestijoen Digilaaksohankkeeseen yht. 21 000 e. Hanketyöntekijä aloitti syksyllä 2024. Digineuvontaa on ollut Toholammin kirjastossa kerran viikossa. Kotipalveluasiakkaita 4 Kuntien yhteinen E-kirjasto avattiin käyttöön 29.4. Toholammilla käyttäjiä 70.

TUNNUSLUVUT

Suorite	TP 2023	TA 2024	TOTEUMA
Kulttuurisalin kävijämäärä	6.516	6.200	5.109
Kulttuuriavustukset yhdistyksille €	7.500	8.000	8.000
Liikuntatoimen avustukset yhdistyksille €	12.000	12.000	12.000
Nuorisotoimen avustukset yhdistyksille €	12.000	12.000	12.000
Nuorisovaltuuston kokoontuminen	6	6	3

Henkilöstö	TP 2022	TP 2023	TA 2024	TOTEUMA
Vakinaiset viranhaltijat	81*	85*	42	39
Vakinaiset työsuhteiset			34	36
Määräaikaiset viranhaltijat	28*	30*	4,5	8
Määräaikaiset työsuhteiset			16,5	27
Yhteensä	109*	115*	97	110

* Henkilöstöraporteissa ei ole eritelty viranhaltijoita ja työsuhteisia työntekijöitä. Luvut sisältävät sekä virat että työsuhteiset tehtävät.

TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

Joulukuu 2024 Sivistysosasto

	TA2024	Muutos	TA+muutos	TOT2024	Poikkeama
Myyntituotot	341 960	44 282	386 242	418 946	32 704
Maksutuotot	106 500	0	106 500	105 962	-538
Tuet ja avustukset	223 000	0	223 000	225 331	2 331
Muut toimintatuotot	63 900	0	63 900	112 069	48 169
TOIMINTATUOTOT	735 360	44 282	779 642	862 308	82 666
Henkilöstökulut	-5 161 855	85 000	-5 076 855	-5 269 262	-192 407
Palvelujen ostot	-2 124 225	0	-2 124 225	-2 049 987	74 238
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-280 830	0	-280 830	-251 389	29 441
Avustukset	-174 700	0	-174 700	-152 936	21 764
Muut toimintakulut	-1 642 428	0	-1 642 428	-1 678 596	-36 168
TOIMINTAKULUT	-9 384 038	85 000	-9 299 038	-9 402 169	-103 131
TOIMINTAKATE	-8 648 678	129 282	-8 519 396	-8 539 860	-20 464
VUOSIKATE	-8 648 678	129 282	-8 519 396	-8 539 860	-20 464
Poistot ja arvonalentumiset	-68 357	-12 886	-81 243	-80 020	1 223
TILIKAUDEN TULOS	-8 717 035	116 396	-8 600 639	-8 619 880	-19 242
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-8 717 035	116 396	-8 600 639	-8 619 880	-19 242

KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ

Joulukuu 2024

	TA2024	Muutos	TA+muutos	TOT2024	Poikkeama
Myyntituotot	20 685 446	35 858	20 721 304	21 500 271	778 967
Maksutuotot	2 827 500	-288 000	2 539 500	2 772 334	232 834
Tuet ja avustukset	463 200	-9 000	454 200	454 313	113
Muut toimintatuotot	3 160 190	-14 900	3 145 290	3 508 304	363 014
TOIMINTATUOTOT	27 136 336	-276 042	26 860 294	28 235 222	1 374 928
Henkilöstökulut	-23 336 137	85 000	-23 251 137	-23 444 499	-193 362
Palvelujen ostot	-8 183 944	32 112	-8 151 832	-8 100 918	50 914
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 984 967	200 000	-1 784 967	-1 829 456	-44 489
Avustukset	-1 294 700	-33 600	-1 328 300	-1 566 900	-238 600
Muut toimintakulut	-2 047 608	0	-2 047 608	-2 360 520	-312 912
TOIMINTAKULUT	-36 847 356	283 512	-36 563 844	-37 302 293	-738 449
TOIMINTAKATE	-9 711 020	7 470	-9 703 550	-9 067 071	636 479
VUOSIKATE	-9 711 020	7 470	-9 703 550	-9 067 071	636 479
Poistot ja arvonalentumiset	-934 252	-12 886	-947 138	-1 261 422	-314 284
TILIKAUDEN TULOS	-10 645 272	-5 416	-10 650 688	-10 328 492	322 195
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	-10 645 272	-5 416	-10 650 688	-10 328 492	322 195

4.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Joulukuu 2024

	TA2024	Muutos	TA+muutos	TOT2024	Poikkeama
Myyntituotot	20 685 446	35 858	20 721 304	21 500 271	778 967
Maksutuotot	2 827 500	-288 000	2 539 500	2 772 334	232 834
Tuet ja avustukset	463 200	-9 000	454 200	454 313	113
Muut toimintatuotot	3 160 190	-14 900	3 145 290	3 508 304	363 014
TOIMINTATUOTOT	27 136 336	-276 042	26 860 294	28 235 222	1 374 928
Henkilöstökulut	-23 336 137	85 000	-23 251 137	-23 444 499	-193 362
Palvelujen ostot	-8 183 944	32 112	-8 151 832	-8 100 918	50 914
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 984 967	200 000	-1 784 967	-1 829 456	-44 489
Avustukset	-1 294 700	-33 600	-1 328 300	-1 566 900	-238 600
Muut toimintakulut	-2 047 608	0	-2 047 608	-2 360 520	-312 912
TOIMINTAKULUT	-36 847 356	283 512	-36 563 844	-37 302 293	-738 449
TOIMINTAKATE	-9 711 020	7 470	-9 703 550	-9 067 071	636 479
Verotulot	5 744 145	40 855	5 785 000	5 870 020	85 020
Valtionosuudet	5 154 027	3 561	5 157 588	5 118 908	-38 680
Rahoitustuotot ja -kulut	-248 900	-43 000	-291 900	-218 296	73 604
VUOSIKATE	938 252	8 886	947 138	1 703 561	756 423
Poistot ja arvonalentumiset	-934 252	-12 886	-947 138	-1 261 422	-314 284
TILIKAUDEN TULOS	4 000	-4 000	0	442 139	442 139
YLIJÄÄMÄ / ALIJÄÄMÄ	4 000	-4 000	0	442 139	442 139

Tilikaudella tehtiin muutoksia käyttötalouden talousarvioon.

Suurimmat muutokset käyttötaloulosaon olivat seuraavat:

- Sähkökulujen säästö + 200 000 €, tekninen
- Rakentamisen ja aluerakentamisen sekä kunnossapitopalvelujen säästö +182 885 €, tekninen
- Palkkakulujen pienempi toteuma + 114 000 €, sivistys
- Kotikuntakorvaukseen lisää tuloja + 15 282 €, sivistys
- Toteutumattomat tuulivoimatulot – 288 000€, tekninen
- Budjetoimaton kiinteistöuudistus – 55 000 €, tekninen
- Liika budjetoidut tulot – 80 097 €, hallinto
- Työmarkkinatuen kuntaosuuden ylitys – 33 600 €, hallinto
- Asiantuntijapalveluiden ylitys – 30 000 €, hallinto
- Matkustus ja kuljetuspalveluiden ylitys (joukkoliikenne) – 14 000€, hallinto
- Viemäriiikelayoksen muut kulut budjetoimatta – 4 000 €, hallinto

Muutoksia investointiosaan ei tehty.

Muutosten jälkeen talousarvion netto on 0.

VEROTULOJEN ERITTELY

	2024 Talousarvio	2024 LisäTA	TA + LisäTA	Joulukuu 2024 vuoden alusta	Poikkeama
5000 Kunnan tulovero	4 340 000	112 000	4 452 000	4 529 308,13	77 308
5100 Kiinteistövero.	815 000	-35 000	780 000	776 364,95	-3 635
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta	589 145	-36 145	553 000	564 346,69	11 347
Verotulot	5 744 145	40 855	5 785 000	5 870 019,77	85 020

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY

5500 Yleinen valtionosuus	2 640 725	-22 192	2 618 533	2 618 531,00	-2
5502 Verotuloihin perust. tasaus	1 616 834	2 772	1 619 606	1 619 606,00	0
5504 Veroperustemuutosten korvaus	694 162	2 843	697 005	697 005,00	0
5505 Verotulojen maksulykkäyskompen.	0	0	0	0,00	0
5700 Opetus- ja kultt.t.valt.osuus	202 306	20 138	222 444	183 766,00	-38 678
Valtionosuudet	5 154 027	3 561	5 157 588	5 118 908,00	-38 680

4.3.3 Investointien toteutuminen

INVESTOINNIT	TA2024	Muutos	TOT2024	Poikkeama
HALLINTO				
ATK-ohjelmat	-15 000	0		15 000,00
Maa-alueet	-50 000	0	2 016,00	52 016,00
				0,00
TEKNINEN				0,00
Kiinteistöjen korjaukset MR	-125 000	0	0,00	
Kunnantalon putkiremontti	0	0	-121 913,18	3 086,82
				0,00
Kaavateiden rakentaminen MR	-175 000	0	0,00	
Kuusistontien korjaus	0	0	-123 827,12	51 172,88
Kaasutankausaseman pohjatyöt	-100 000	0	-2 912,51	97 087,49
Sähkölatauspisteet	-25 000	0	-14 647,02	10 352,98
				0,00
SIVISTYS				0,00
Kalusteiden hankinta	-20 000	0	-18 614,16	1 385,84
				0,00
				0,00
INVESTOINNIT YHTEENSÄ				0,00
Investointihankinnat yht.	-510 000	0	-281 913,99	228 086,01
Muut tuet ja avustukset	0	0		0,00
Investoinnit netto (-/tulo)	-510 000	0	-279 897,99	230 102,01

4.3.4 Rahoitusosan toteutuminen

RAHOITUSLASKELMA	TA2024	Muutos	TA + muutos	TOT2024	Poikkeama
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	938 252	8 886	947 138	1 703 561	756 423
Tulorahoituksen korjauserät	0	0	0	0	0
	938 252	8 886	947 138	1 703 561	756 423
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-510 000	0	-510 000	-281 914	228 086
Rah.osuudet investointimenoiksi	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot		0	0	2 016	2 016
	-510 000	0	-510 000	-279 898	230 102
Toiminnan ja invest.rahavirta	428 252	8 886	437 138	1 423 663	986 525
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset					
Antolainasaamisten lisäykset	-1 280 000	0	-1 280 000	-100 000	1 180 000
Antolainasaamisten vähennykset	1 280 000	0	1 280 000	69 389	-1 210 611
	0	0	0	-30 611	-30 611
Lainakannan muutokset					
Pitkäaik.lainojen lisäys	0	0	0	0	0
Pitkäaik.lainojen vähennys	-448 010	0	-448 010	-449 092	-1 082
Lyhytaik.lainojen muutos	50 000	0	50 000	-1 000 000	-1 050 000
	-398 010	0	-398 010	-1 449 092	-1 051 082
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiant.var.ja po:n muut.	0	0	0	-2 400	-2 400
Saamisten muutos	0	0	0	603 635	603 635
Korottomien velkojen muutos	0	0	0	275 813	275 813
	0	0	0	877 049	877 049
Rahoituksen rahavirta	-398 010	0	-398 010	-602 655	-204 645
RAHAVAROJEN MUUTOS	30 242	8 886	39 128	821 009	781 881
 Rahavarat 31.12.				1 222 607,90	
Rahavarat 01.01.				401 599,69	
				821 008,21	

4.3.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	TA2024	Muutos	TA + muutos	TOT2024	Poikkeama
HALLINTO-OSASTO					
Tulot yht.	828988	-32 324	796 664	735 307,53	-61 356
Menot yht.	-2053608	-129 373	-2 182 981	-2 054 727,49	128 253
Netto	-1224620	-161 697	-1 386 317	-1 319 419,96	66 897
LOMATOIMEN OSASTO					
Tulot yht.	20189012	0	20 189 012	21 541 044,29	1 352 032
Menot yht.	-20189012	0	-20 189 012	-21 067 734,75	-878 723
Netto	0	0	0	473 309,54	473 309
TEKNINEN OSASTO					
Tulot yht.	5382976	-288 000	5 094 976	5 096 561,69	1 586
Menot yht.	-5220699	327 885	-4 892 814	-4 777 661,66	115 152
Netto	162277	39 885	202 162	318 900,03	116 738
SIVISTYSOSASTO					
Tulot yht.	735360	44 282	779 642	862 308,48	82 666
Menot yht.	-9384038	85 000	-9 299 038	-9 402 168,69	-103 131
Netto	-8648678	129 282	-8 519 396	-8 539 860,21	-20 464
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
Tulot yht.	27136336	-276 042	26 860 294	28 235 221,99	1 374 928
Menot yht.	-36847356	283 512	-36 563 844	-37 302 292,59	-738 449
Netto	-9 711 020	7 470	-9 703 550	-9 067 070,60	636 479
TULOSLASKELMAOSA					
Verotulot	5 744 145	40 855	5 785 000	5 870 019,77	85 020
Valtionosuudet	5 154 027	3561	5 157 588	5 118 908,00	-38 680
Korkotuotot	50 000	0	50 000	69 718,71	19 719
Muut rahoitustuotot	25 700	0	25 700	63 445,25	37 745
Korkokulut	-315 000	-43 000	-358 000	-342 222,60	15 777
Muut rahoituskulut	-9 600	0	-9 600	-9 237,83	362
Netto	10 649 272	1 416	10 650 688	10 770 631	119 943
INVESTOINTIOSA					
Investointihankinnat	-510 000	0	-510 000	-281 913,99	228 086
Rahoitusosuudet	0	0	0	0,00	0
Myynnit	0	0	0	2 016,00	2 016
Netto	-510 000	0	-510 000	-279 897,99	230 102
RAHOITUS					
Antolainauksen muutokset	0	0	0	-30 611,00	-30 611
Lainakannan muutokset			0		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-448 010	0	-448 010	-449 092	-1 082
Lyhytaikaisten lainojen muutokset	50 000	0	50 000	-1 000 000	-1 050 000
Yhteensä	-398 010	0	-398 010	-1 479 703	-1 081 693

5 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

5.1 Tilinpäätöslaskelmia koskevat säännökset ja ohjeet

Tilinpäätöslaskelmia ovat tuloslaskelma, rahoituslaskelma, tase ja konsernitase. Tilinpäätöslaskelmien laatimisessa sovelletaan kirjanpitolakia ja -asetusta kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeiden ja laskelmakaavojen mukaisesti.

Tuloslaskelmassa on ilmoitettava tuotto- ja kuluerät erikseen niitä toisistaan vähentämättä, jollei tuoton ja kulun yhdistäminen yhdeksi eräksi ole perusteltua oikean ja riittävän kuvan antamiseksi (KPA 1: 10.1 §).

Tuloslaskelma ja tase laaditaan sentin tarkkuudella. Rahoituslaskelma ja konsernitase voidaan esittää myös tuhansin euroin.

5.2 Tuloslaskelma

KUNTA

TULOSLASKELMA (sis. Viemäriiikelayos 2023)

	01.01.-31.12.2024		01.01.-31.12.2023
Toimintatuotot			
Myyntitulot	19 179 705,77		19 982 800,57
Maksutulot	2 772 334,22		2 811 549,38
Tuet ja avustukset	454 313,38		456 296,69
Muut tulot	1 605 126,48	24 011 479,85	1 591 843,01 24 842 489,65
Toimintakulut			
Henkilöstökulut			
Palkat ja palkkiot	-19 294 473,65		-19 407 786,41
Henkilösivukulut			
Eläkekulut	-3 449 102,24		-3 450 822,20
Muut henkilösivukulut	-608 342,13		-1 111 059,09
Palvelujen ostot	-5 839 414,76		-5 839 216,73
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-1 770 394,19		-2 286 583,16
Avustukset	-1 566 900,22		-1 404 347,24
Muut toimintakulut	-549 923,26	-33 078 550,45	-719 646,13 -34 219 460,96
Toimintakate		-9 067 070,60	-9 376 971,31
Verotulot		5 870 019,77	5 637 286,02
Valtionosuudet		5 118 908,00	5 134 259,00
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	69 718,71		104 781,85
Muut rahoitustuotot	63 445,25		82 040,87
Korkokulut	-342 222,60		-445 855,79
Muut rahoituskulut	-9 237,83	-218 296,47	-21 159,37 -280 192,44
Vuosikate		1 703 560,70	1 114 381,27
Poistot ja arvonalentumiset			
Suunnitelman mukaiset poistot		-1 261 421,74	-1 114 214,94
Arvonalentumiset			-156 326,76
Tilikauden tulos		442 138,96	-156 160,43
Satunnaiset tuotot ja kulut			
Satunnaiset tuotot			1 325 334,09
Tilikauden ylijäämä(alijäämä)		442 138,96	1 169 173,66

5.3 Rahoituslaskelma

TOHOLAMMIN KUNTA RAHOITUSLASKELMA (sis. Viemäriiikelayos 2023)

	2024		2023	
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	1 703 560,70		1 114 381,27	
Satunnaiset erät			1 325 334,09	
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	1 703 560,70	0,00	2 439 715,36
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-281 913,99		-667 595,32	
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00		0,00	
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 016,00	-279 897,99	2 032 645,91	1 365 050,59
Toiminnan ja investointien rahavirta		1 423 662,71		3 804 765,95
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	-100 000,00		-2 978 000,00	
Antolainasaamisten vähennykset	69 389,00	-30 611,00	433 000,00	-2 545 000,00
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00		0,00	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-449 092,00		-448 010,00	
Lyhtyaikaisten lainojen muutos	-1 000 000,00	-1 449 092,00	-6 000 000,00	-6 448 010,00
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-2 400,00		24 164,65	
Saamisten muutos	603 635,11		891 900,54	
Korottomien velkojen muutos	275 813,39	877 048,50	3 266 716,00	4 182 781,19
Rahoituksen rahavirta		-602 654,50		-4 810 228,81
Rahavarojen muutos		821 008,21		-1 005 462,86
Kassavarat 31.12.	1 222 607,90		401 599,69	
Kassavarat 1.1.	401 599,69	821 008,21	1 407 062,55	-1 005 462,86

5.4 Tase

TASE 31.12.2024 (sis. Viemäriiikelaitos 2023)

VASTAAVAA	2024	2023	VASTATTAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet			Peruspääoma	9 093 368,12	9 093 368,12
Aineettomat oikeudet	0,00	0,00	Arvonkorotusrahoasto		
Muut pitkävaikutteiset menot	0,00	0,00	Muut omat rahastot		
Ennakkomaksut			Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	5 335 891,55	4 166 717,89
Aineettomat hyödykkeet yht.	0,00	0,00	Tilikauden yli-/alijäämä	442 138,96	1 169 173,66
Aineelliset hyödykkeet				14 871 398,63	14 429 259,67
Maa- ja vesialueet	1 851 695,53	1 853 711,53	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Rakennukset	14 188 897,24	15 069 109,89	Valtion toimeksiannot		
Kiinteät rakenteet ja laitteet	2 309 990,55	2 505 405,18	Lahjoitusrahastojen pääomat	35 511,29	37 911,29
Koneet ja kalusto	56 758,53	87 378,63	Toimeksiantojen pääomat yht.	35 511,29	37 911,29
Muut aineelliset hyödykkeet	15 357,21	15 357,21	VIERAS PÄÄOMA		
Ennakkomaksut ja kesken-			Pitkäaikainen		
eräiset hankinnat	272 499,92	145 760,29	Joukkovelkakirjalainat		
Aineelliset hyödykkeet yht.	18 695 198,98	19 676 722,73	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 989 839,00	9 438 931,00
Sijoitukset			Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	0,00	0,00
Osakkeet ja osuudet	6 171 991,78	6 171 991,78	Pitkäaikainen vieras pääoma yht.	8 989 839,00	9 438 931,00
Muut lainasaamiset	3 296 093,13	3 265 482,13	Lyhytaikainen		
Sijoitukset yht	9 468 084,91	9 437 473,91	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	449 092,00	1 449 092,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Saadut ennakot	144 402,36	132 538,87
Valtion toimeksiannot			Ostovelat	719 700,56	882 191,34
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet			Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	552 796,82	620 332,27
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHT.			Siirtovelat	5 064 896,36	4 570 920,23
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lyhytaikainen vieras pääoma yht.	6 930 888,10	7 655 074,71
Saamiset			(vieras pääoma)	15 920 727,10	17 094 005,71
Lyhytaikaiset saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	30 827 637,02	31 561 176,67
Myyntisaamiset	606 343,28	668 363,41			
Lainasaamiset	200 000,00	140 000,00			
Muut saamiset	598 370,62	1 202 783,72			
Siirtosaamiset	37 031,33	34 233,21			
Lyhytaikaiset saamiset yht.	1 441 745,23	2 045 380,34			
Rahat ja pankkisaamiset	1 222 607,90	401 599,69			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	30 827 637,02	31 561 176,67			

5.5 Konsernilaskelmat

KONSERNITULOSLASKELMA

	2024	2023
Toimintatuotot	33 652 735,88	33 784 013,85
Toimintakulut	-40 871 061,04	-41 226 768,02
Toimintakate	-7 218 325,16	-7 442 754,16
Verotulot	5 834 509,17	5 601 565,55
Valtionosuudet	6 625 372,46	5 134 259,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	29 721,53	119 141,98
Muut rahoitustuotot	75 497,41	104 439,66
Korkokulut	-590 366,26	-769 234,54
Muut rahoituskulut	-197 649,96	-21 577,32
Vuosikate	4 558 759,19	2 725 840,16
Poistot ja arvonalentumiset		
Sumupoistot	-2 659 728,30	-2 487 218,26
Arvonalentumiset		-156 326,76
Satunnaiset erät	-700,20	-706,94
Tilikauden tulos	1 898 330,69	81 588,20
Tilinpäätössiirrot	55 480,45	-19 032,57
Tilikauden ylijäämä	1 953 811,13	62 555,63

TOHOLAMMIN KUNTA

KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

	2024	2023		
Toiminnan rahavirta				
Vuosikate	4 558 759	2 725 840		
Satunnaiset erät		-7		
Tilikauden verot				
Tulorahoituksen korjauserät	-768 080	3 790 679	-31 370	2 694 464
Investointien rahavirta				
Investointimenot	-1 412 702	-2 044 023		
Rahoitusosuudet investointimenoihin	6 659	0		
Investointien taseen luovutukset	227 384	576 780		
Pys.vast.hyöd. Luovututmyyntivoitto/.tappio	995 589	-183 070		-1 467 243
Toiminnan ja investointien rahavirta	3 607 609	1 227 220		
Rahoituksen rahavirta				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset				
Antolainasaamisten vähennykset	158 000	158 000	795 000	795 000
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	387 889	447 164		
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 978 266	-1 317 057		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-1 120 041	-2 710 418	-1 418 008	-2 287 901
Oman pääoman muutokset				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutok:	-4 147	23 498		
Vaihto-omaisuuden muutos	-17 219	-187 179		
Saamisten muutos	942 418	2 002 269		
Korottomien velkojen muutos	-197 184	723 868	-1 959 403	-120 815
Rahoituksen rahavirta	-1 828 550	-1 613 716		
Rahavarojen muutos	1 779 059	-386 495		
Kassavarat 31.12.	5 704 226	3 925 167		
Kassavarat 1.1.	3 925 167	5 498 280		
Rahavarojen muutos	1 779 059	-386 496		

KONSERNITASE 31.12.2024

VASTAAVAA	2024	2023	VASTATTAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet	393 878,82	447 575,47	Peruspääoma	9 093 368,15	9 093 368,11
Aineelliset hyödykkeet			Arvonkorotusrahasito	1 138 310,76	1 137 834,64
Maa- ja vesialueet	2 512 413,39	3 760 876,75	Muut omat rahastot	1 886 505,60	1 876 670,38
Rakennukset	23 036 586,75	23 708 811,32	Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	6 436 301,06	6 391 478,93
Kiinteät rakenteet ja laitteet	8 073 231,17	8 563 940,50	Tilikauden yli-/alijäämä	1 953 811,13	62 555,63
Koneet ja kalusto	2 838 050,83	3 050 621,19		20 508 296,70	18 561 907,68
Muut aineelliset hyödykkeet	1 502 779,78	391 163,05	VÄHEMMISTÖOSUUDET	130 648,07	93 754,99
Ennakkomaksut ja kesken-			TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
eräiset hankinnat	555 893,99	187 575,56	Valtion toimeksiannot	220 029,90	154 135,18
	38 518 955,91	39 662 988,37	Lahjoitusrahastojen pääomat	35 511,29	37 911,29
Sijoitukset			Muut toimeksiantojen pääomat	16 166,16	15 815,83
Osakkeet ja osuudet	4 927 623,54	5 068 049,83		271 707,35	207 862,30
Muut lainasaamiset	208 778,59	366 778,59	VIERAS PÄÄOMA		
Muut saamiset	90,15	90,15	Pitkäaikainen		
	5 136 492,28	5 434 918,57	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks	18 459 552,61	19 781 243,23
	44 049 327,01	45 545 482,39	Lainat julkisyhteisöiltä		279 482,14
TOIMEKSIANTOJEN VARAT			Muut velat/Liittymismaksut ja muut	4 035 378,11	4 159 397,97
Muut toimeksiantojen varat	237 440,76	169 449,08	Laskennalliset verovelat	91 900,26	81 828,91
	237 440,76	169 449,08		22 586 830,99	24 301 952,25
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Lyhytaikainen		
Vaihto-omaisuus			Joukkovelkakirjalainat	22 231,14	34 547,00
Aineet ja tarvikkeet	240 707,27	234 862,31	Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoks	1 351 536,00	2 347 400,22
Keskeneräiset tuotteet		277 005,21	Lainat julkisyhteisöiltä		161 065,51
Valmiit tuotteet	60 001,78	59 264,93	Lainat muilta luotonantajilta	208 248,00	208 248,00
Muu vaihto-omaisuus	13 425,69	24 552,32	Saadut ennakot	280 133,64	254 020,62
Ennakkomaksut	26 752,20	4 988,35	Ostovelat	1 151 039,40	1 560 478,04
	340 886,94	600 673,12	Muut velat/Liittymismaksut ja muut	1 136 257,30	1 266 420,86
Pitkäaikaiset saamiset			Siirtovelat	5 391 044,11	4 865 186,26
Myyntisaamiset	4 425,98	4 425,98	Laskennalliset verovelat	700,20	700,20
Muut saamiset				9 541 189,80	10 698 066,70
	4 425,98	4 425,98	(vieras pääoma)	32 128 020,79	35 000 018,94
Lyhytaikaiset saamiset			VASTATTAVAA YHTEENSÄ	53 038 672,59	53 863 543,56
Myyntisaamiset	1 811 589,13	2 187 443,73			
Lainasaamiset	150,00	150,00			
Muut saamiset	820 229,41	1 318 359,23			
Laskennalliset verosaamiset					
Siirtosaamiset	70 397,34	112 392,98			
	2 702 365,88	3 618 345,94			
Saamiset	2 706 791,86	3 622 771,92			
Rahat ja pankkisaamiset	5 704 226,02	3 925 167,06			
	8 751 904,83	8 148 612,10			
VASTAAVAA YHTEENSÄ	53 038 672,59	53 863 543,56			

6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

6.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

6.1.1 Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Pysyvien vastaavien käyttöomaisuusosakkeet sekä sijoitusluontoiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoa arvoon.

Rahoitusomaisuus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

6.2. Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

6.2.1 Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikauden tietojen vertailussa tulee ottaa huomioon, että kunta on yhtiöittänyt Viemäriiikelayoksen 31.12.2023. Eli 2023 vuoden tuloslaskelman luvuissa on mukana Viemäriiikelayos. Taseen puolella muutokset tehtiin jo vuoden 2023 tilinpäätökseen.

6.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

6.3.1 Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistelty kaikki tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat

Tuloslaskelman tuotoista ja kuluista on eliminoitu keskinäiset erät siinä laajuudessa mitä eri yhteisöiltä on saatu tietoja. Konserniyhteisöjen keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistaminen kuntayhtymien taseisiin merkityt olennaiset keskinäiset saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Konsernirahoituslaskelma on johdettu konsernituloslaskelmasta ja tietoja on kerätty yhteisöjen lähettämistä materiaaleista.

Keskinäisten omistusten eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Energia Oy:n ja As Oy Kerttulanrivin vähemmistöosuudet on erotettu konsernin omasta pääomasta.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen käyttöomaisuuden poistot on oikaistu kunnan suunnitelmapoistojen mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhteisöjen oman pääoman erään edellisten tilikausien ylijäämää (alijäämää) vastaan.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöistä on yhdistelty KASE Kehitys Oy. Osakkuusyhteisö As Oy Kultavieri on jätetty yhdistelemättä.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Yhdistellyissä yhteisöissä ei ole poikkeavia arvostus- ja jaksotusperiaatteita ja menetelmiä.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikaudet ovat keskenään vertailukelpoisia.

6.4 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6.4.1 Toimintatuotot

Toimintatuotot tehtäväalueittain	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Yleishallinto	170 292,38	229 702,93	170 292,38	229 702,93
Opetus- ja kulttuuripalvelut	1 170 806,90	2 750 656,68	773 507,90	883 673,13
Muut palvelut	10 789 352,31	9 437 980,11	1 545 395,28	2 363 439,44
Lomituspalvelut	21 522 284,29	21 365 674,15	21 522 284,29	21 365 674,15
Yhteensä	33 652 735,88	33 784 013,87	24 011 479,85	24 842 489,65

6.4.2 Verotulojen erittely

Verotulojen erittely	2024	2023
Kunnan tulovero	4 529 308,13	4 240 877,71
Osuus yhteisöveron tuotosta	564 346,69	696 228,33
Kiinteistövero	776 364,95	700 179,98
Verotulot yhteensä	5 870 019,77	5 637 286,02

6.4.3 Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely

Valtionosuuksien ja verotulomenetysten korvausten erittely	2024	2023
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	2 618 531,00	2 739 050,00
Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus	1 619 606,00	1 535 334,00
Verotulomenetysten korvaus	697 005,00	698 965,00
Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaiset valtionosuudet	183 766,00	160 910,00
Valtionosuudet ja verotulomenetysten korvaukset yhteensä	5 118 908,00	5 134 259,00

6.4.4 Palvelujen ostojen erittely

Palvelujen ostojen erittely	Kunta	
	2024	2023
Asiakaspalvelujen ostot	630 659,99	621 198,86
Muiden palvelujen ostot	5 208 754,77	5 218 017,87
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	5 839 414,76	5 839 216,73

6.4.5 Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä

Käyttöomaisuuden poistojen määrittämisessä on käytetty kunnanvaltuuston 02.09.2002 § 48 vahvistamaa poistosuunnitelmaa ja 12.11.2012 § 40 tarkistettua poistosuunnitelmaa. Tarkistetun poistosuunnitelman mukaan vuonna 2013 ja sen jälkeen valmistuneisiin hyödykkeisiin sovelletaan Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen 2011 liitteen 1 mukaisia poistoaikojen alarajoja. Poistomenetelmäksi on vahvistettu tasapoisto ja poistoajat ovat:

	Ennen vuotta 2013 valmistuneet	2013 ja sen jälkeen valmistuneet
Aineettomat hyödykkeet	5 vuotta	5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	5 vuotta	2 vuotta
Rakennukset		
Asuinrakennukset	50 vuotta	30 vuotta
Hallinto- ja laitosrakennukset	50 vuotta	20 vuotta
Tehdas- ja tuotanto- sekä vapaa-ajanrakennukset	30 vuotta	20 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta	10 vuotta
Kiinteitä rakenteita ja laitteita		
Viemäriverkko	40 vuotta	30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	20 vuotta	15 vuotta
Kadut, tiet, torit, puistot ym. Maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	15 vuotta	10 vuotta
Yleisurheilukenttä		30 vuotta
Koneet ja kalusto		
Sairaala-, terv.huolto- yms. laitteet	10 vuotta	5 vuotta
Atk-laitteet	10 vuotta	3 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	10 vuotta	3 vuotta

Kunnanvaltuusto on vahvistanut poistosuunnitelmaan pienhankintarajaksi 8 400 euroa. Pienet käyttökustannushankkeet, joiden hankinta-arvo on alle 8 400 euroa, kirjataan vuosikuluksi. Vuosikulut on koottu omaksi luetteloksi. Mikäli hankinta-arvon alittava hanke on osa suurempaa kokonaisuutta, on se kirjattu käyttöomaisuuteen.

6.4.6 Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Muut toimintatuotot				
Rakennusten luovutusvoitot				
Muut luovutusvoitot	995 589,37			
Luovutusvoitot yhteensä	995 589,37			
Muut toimintakulut				
Kiinteistöjen luovutustappiot		1 246,93		
Luovutustappiot yhteensä		1 246,93		

6.4.7 Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely

Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Satunnaiset tuotot				
Viemäriiikelaituksen kaupan voitto (2023)				1 325 334,09
Satunnaiset kulut		706,94		

6.4.8 Osinkotuottojen erittely

Osinkotuottojen erittely	2024	2023
Osinkotuotot muista yhteisöistä	26 802,00	66 062,80

6.5 Tasetta koskevat liitetiedot

6.5.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

6.5.1.1 Tiedot pysyvistä vastaavista tase-eräkohtaisesti

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet										
	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet					
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Ennakkomaksut	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat
Poistamaton hankintameno 1.1.				0,00	1 853 711,53	15 069 109,89	2 505 405,18	87 378,63	15 357,21	145 760,29
Lisäykset tilikauden aikana				0,00						281 913,99
Rahoitusosuudet tilikaudella										0,00
Vähennykset tilikauden aikana					2 016,00					2 016,00
Siirto erien välillä				0,00		121 913,18	14 647,02	18 614,16		-155 174,36
Tilikauden poisto				0,00		1 002 125,83	210 061,65	49 234,26		1 261 421,74
Arvonlennukset ja niiden palautukset										0,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	1 851 695,53	14 188 897,24	2 309 990,55	56 758,53	15 357,21	272 499,92
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00	1 851 695,53	14 188 897,24	2 309 990,55	56 758,53	15 357,21	272 499,92
Erittely olennaisista lisäpoistoista							314 183,53			

Pysyvien vastaavien sijoitukset										
	Osakkeet ja osuudet					Jvk-, muut laina- ja muut saamiset				
	Tytäryhteisö-osakkeet ja osuudet	Kuntayhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Liikelaitosten peruspääomaos.	Yhteensä	Muut lainasaamiset	Muut lainasaamiset muilta	Muut saamiset tytäryht.	Muut saamiset jäs. ky:ltä	Muut saamiset muilta
Hankintameno 1.1.	5 281 049,59	445 575,84	445 366,35	760 500,59	6 932 492,37	3 265 482,13		0,00	0,00	0,00
Lisäykset						100 000,00				
Vähennykset				760 500,59	760 500,59	69 389,00				
Siirto erien välillä										
Hankintameno 31.12.	5 281 049,59	445 575,84	445 366,35	0,00	6 171 991,78	3 296 093,13	0,00	0,00	0,00	0,00
Arvonlennukset										
Arvonkorotukset										
Kirjanpitoarvo 31.12.	5 281 049,59	445 575,84	445 366,35	0,00	6 171 991,78	3 296 093,13	0,00	0,00	0,00	0,00

Kunnan osuus Lampin yhteismetsästä on 42,08 %.

Olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvonnäytökset			
	Tasearvo 01.01.2024	Lisäykset tilikaudella	Tasearvo 31.12.2024
Keski-Pohjanmaan Liitto	21 427,03		21 427,03
Korpelan Voima	4 875,77		4 875,77
K-P:n Koulutusyhtymä	419 273,04		419 273,04
	445 575,84	0,00	445 575,84

6.5.1.2 Omistuksia muissa yhteisöissä koskevat liitetiedot

Tytär yhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt			Kunnan	Konsernin	Kuntakonsernin osuus 1000€		
		Y-tunnus	omistus- osuus %	omistus-osuus %	omasta pääomasta	vieraasta pääomasta	tilikauden voitosta/ tappiosta
Tytär yhteisöt	Toholammin Energia Oy	0726682-1	96,66 %	96,66 %	-2 052	4 621	-471
	KOY Toholammin Vuokr	0888764-6	100 %	100 %	743	994	162
	As. Oy Kerttulanrivi	0309146-2	59,04 %	59,04 %	0	3	1
	Toholammin kehitys Oy	2155867-9	100 %	100 %	140	947	98
	Toholammin Viemäri Oy	3409407-6	100 %	100 %	-35	261	-35
Kuntayhtymät	Keski-Pohjanmaan koulu	0208916-8	4,53 %	4,53 %	927	1 427	-4
	Keski-Pohjanmaan Liitto	0959806-1	4,88 %	4,88 %	69	33	-3
	Korpelan Voima ky	0178464-4	18,18 %	18,18 %	6 294	7 979	1 311
Osakkuusyhteisöt	KASE Kehitysyhtiö	3409175-6	20 %	20 %	0	0	0
Yhdistelemätön osakkuusyhteisö	As Oy Kultavieri	0656969-5	27 %	27 %			

6.5.1.3 Lyhytaikaiset saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuusyhteisöiltä

Saamisten erittely	2024		2023	
	Pitkä-aikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkä-aikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		24 060,62		4 254,36
Lainasaamiset		200 000,00		140 000,00
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		11 021,32		11 751,78
Yhteensä		235 081,94		156 006,14
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta jäsenenä				
Myyntisaamiset				2 296,71
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä				2 296,71
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä				0,00

6.5.1.4 Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosaamisiin ja muihin saamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset muut saamiset:				
Tulojäämät				
Alv-saaminen	86 489,12	151 106,23	86 489,12	151 106,23
KELAn korvaus työterv	155 912,40	149 432,80	155 912,40	149 432,80
Maaseutuyksikkö Kase	8 021,87	59 443,10	8 021,87	59 443,10
KELA:n korvaus sairas	18 791,84	22 125,09	18 791,84	22 125,09
Vesivahinkokorvaus		24 882,38		24 882,38
Kansalaisopiston palau	1 758,36	32 799,76	1 758,36	32 799,76
Itse järjestetty lomitus		12 339,40		12 339,40
Lomituksen sijaisapu	1 584,00	10 416,05	1 584,00	10 416,05
Mela		614 443,59		614 443,59
Tapaturmavakuutussaa	71 160,20	13 486,89	71 160,20	13 486,89
Puunmyyntitulo	16 296,43		16 296,43	
Jätesvesimaksusaatavat		60 995,29		60 995,29
Palkkatuki	12 208,60		12 208,60	
Toimistopalvelujen/Heta	75 096,94		75 096,94	
Seutukunnan palautus	60 217,56		60 217,56	
Eläinlääkintähuollon pa	55 643,00		55 643,00	
Muut tulojäämät	257 049,09	166 888,42	35 190,30	51 313,14
Lyhytaikaiset muut saami	820 229,41	1 318 359,00	598 370,62	1 202 783,72
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	11 021,32	12 985,12	11 021,32	12 985,12
Muut tulojäämät	59 376,02	99 407,88	26 010,01	21 248,09
Lyhytaikaiset siirtosaamis	70 397,34	112 393,00	37 031,33	34 233,21

6.5.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

6.5.2.1 Oman pääoman erittely

Oman pääoman erittely				
	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Peruspääoma 1.1.	9 093 368,15	9 335 291,72	9 093 368,12	9 335 291,72
Alkutase muutokset	0,00	-241 923,60		-241 923,60
Peruspääoma 31.12.	9 093 368,15	9 093 368,12	9 093 368,12	9 093 368,12
Arvonkorotusrahasto 1.1.	1 137 834,64	1 114 381,53		
Lisäykset	476,12	23 453,11		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	1 138 310,76	1 137 834,64		
Muut omat rahastot				
Pääoma 1.1.	1 876 670,38	1 889 573,06		
Siirrot rahastosta	9 835,22	-12 902,68		
Muut omat rahastot 31.12.	1 886 505,60	1 876 670,38		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	6 454 034,56	6 511 586,82	5 335 891,55	3 338 196,21
Kirjaukset tilikaudella	-17 733,50	-120 107,89		828 521,68
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	6 436 301,06	6 391 478,93	5 335 891,55	4 166 717,89
Tilikauden yli-/alijäämä	1 953 811,13	62 555,63	442 138,96	1 169 173,66
Oma pääoma yhteensä	20 508 296,70	18 561 907,70	14 871 398,63	14 429 259,67

6.5.2.2 Pitkäaikaiset velat

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät 01.01.2030 tai sen jälkeen		
	2024	2023
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (Kuntarahoitus)	3 019 669	3 073 419

6.5.2.3 Lyhytaikaiset velat tytäryhteisöille, kuntayhtymille ja osakkuusyhteisöille

Vieras pääoma	2024		2023	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		75 826,42		88 810,53
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		75 826,42		88 810,53
Velat kuntayhtymille, joissa kunta jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		18 769,61		23 307,13
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		18 769,61		23 307,13
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä				
Vieras pääoma yhteensä		94 596,03		112 117,66

6.5.2.4 Sekkitililimiitti

Sekkitililimiitti	2024	2023
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	20 000,00	120 000,00
-siitä käyttämättä oleva määrä	20 000,00	120 000,00

6.5.2.5 Muut velat

Muiden velkojen erittely	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Liittymismaksut	4 035 378,00	4 159 398,00		
Muut velat	91 900,00	81 829,00		

6.5.2.6 Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Tulolennakot	144 402,36	132 538,87	144 402,36	132 538,87
Menojäämät				
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 303 226,35	3 248 011,38	3 114 124,95	3 089 303,68
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	1 254 212,63	1 226 665,24	1 240 291,65	1 214 664,21
Korkojaksotukset	139 992,47	153 749,31	91 893,06	94 732,15
Muut menojäämät	549 910,50	104 921,20	618 586,70	39 681,84
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	5 391 744,31	4 865 886,00	5 209 298,72	3 356 256,54
Siirtovelat yhteensä	5 391 744,31	4 865 886,00	5 209 298,72	3 356 256,54

6.6 Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

6.6.1 Vuokravastuut

Vuokravastuut	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Vuokravastuut yhteensä	552 006,06	464 603,37	386 633,45	300 176,63
-siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	215 925,38		179 390,80	
-siitä PPP-hankkeet (public-private partnerships)				
-siitä sopimuksiin sisältyvät lunastusvelvoitteet				
Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olenaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.				

6.6.2 Muut vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	9 562 000,00	9 562 000,00	9 562 000,00	9 562 000,00
Jäljellä oleva pääoma	5 515 514,00	6 414 668,00	5 515 514,00	6 414 668,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	475 650,00	475 650,00	941 421,50	296 421,50
Jäljellä oleva pääoma	169150,20	187 265,67	683 843,71	58 889,24

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2024	2023
Kunnan osuus takausvastuista 31.12.	24 622 530,00	24 082 792,00
Kunnan osuus kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	26 422,00	19 170,00

6.6.3 Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni		Kunta	
	2024	2023	2024	2023
Sopimusvastuut				
Maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti kunnalle aiheutuvat velvoitteet				
Sivoumukset avustukseen				
Sopimuksiin sisältyvät palautusvastuus				
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset				
Sopimusvastuut yhteensä				
Osuus kuntayhtymän alijäämästä				
Arvonlisäveron palautusvastuu	0,00	1 205 385,54	0,00	860 041,58
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu				

Arvonlisäveron palautusvastuu on aikaisemmin ilmoitettu kokonaismäärällisesti, eli koko palautusvastuu mikä kunnalla on voimassa. Tässä on tarpeellista kuitenkin ilmoittaa vain todennäköisesti realisoitumassa oleva palautusvastuu ja 2024 vuonna tehty niin.

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni	
	2024	2023
Hyödyke johdannaiset		
Sähköjohdannaiset		
Korpelan Voimalla 2023-2026 voimassa olevat sopimukset sähkönhankinnan ja -myynnin sekä häviösähkön hankinnan hintariskeiltä suojautumista varten. Realisoimattomia sopimuksia ei ole kirjattu tuloslaskelmaan.		
Ostosuojauskset, GWh	17,96	29,66
Käypä arvo	-119 323,16	-153 922,24
Myyntisuojauskset, GWh	-24,67	-27,64
Käypä arvo	-115 642,80	34 220,76

Päästöoikeudet

Toholammin energiatoiminta on sen verran pientä, että emme ole mukana päästökaupassa. Raja laitoksen koossa on 20 MW, jotta päästökauppaa on veloitettu käymään. Meillä Toholammin ORC-voimalaitoksen yksikkökooko 8,2 MW + 1,5 MW = 9,7 MW.

6.7 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

6.7.1 Henkilöstön lukumäärä

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2024	2023
Hallinto	10	
Lomatoimi	427	
Sivistys	121	
Tekninen	27	
Yhteensä	585	557

Erillisessä henkilöstöraportissa on käsitelty henkilöstömäärä ja henkilöstörakennetta tarkemmin

6.7.2 Taseeseen aktivoidut henkilöstömenot

Henkilöstökulut	2024	2023
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	23 351 918,02	23 969 667,70
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin		
Henkilöstökulut yhteensä	23 351 918,02	23 969 667,70

6.7.3 Luottamushenkilön palkkioista perityt ja puolueelle tilitetyt luottamushenkilömaksut

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut	2024	2023
Keskustapuolue Toholampi	2700,5	2 564,75
Toholammin Kokoomus	493,88	414,00
Toholammin Perussuomalaiset		
Toholammin Sosialidemokraatit	382,73	430,69
Yhteensä	3 577,11	3 409,44

6.7.4 Tilintarkastusyhteisölle suoritettut palkkiot

Tilintarkastajan palkkiot	2024	2023
SK-Reviisorit Oy Ab		
Tilintarkastuspalkkiot	4 930,13	4 715,82
Tilintarkastajan lausunnot	276,75	
Tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät	3 110,67	3 601,44
Muut palkkiot		0,00
Palkkiot yhtenäsä	8 317,55	8 317,26

7 ERIYTETYT TILINPÄÄTÖKSET

7.1 Tytäryhtiöiden tilinpäätökset

KIINTEISTÖ OY TOHOLAMMIN VUOKRATALOT (100 %)

Vastuuhenkilö: Toimitusjohtaja

Kiinteistö Oy Toholammin vuokratalojen hallitus

Toiminta-ajatus: Omistaa ja hallita Toholammin kunnassa vuokratalokiinteistöjä sekä vuokrata niiden huoneistoja. Vuokraus tapahtuu omakustannusperiaatteella.

TAVOITTEET 2024

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut
Toimintaedellytykset mahdollistava tulorahoitus	Käyttöaste	>75 % (90 %)	83,8 %
Asukkaiden tarpeisiin vastaava vuokrataso ja asuntokanta	Asukkaiden vaihtuvuus	< 25 %	19 %
Onnistunut asukasvalinta ja riskinhallinta vuokrasuhteissa	Luottotappioiden määrä	< 2.500 €	847 €

Suunnitelmavuosien tavoitteet 2025 - 2028

- Kiinteistöjen hoidon ja teknisen kunnon tason nostaminen käyttöastetta ylläpitävällä tavalla.
- Asukaskokemuksen parantaminen sähköisiä asiointipalveluja ja asukasdemokratiaa kehittämällä.
- Asuntokannan pienentäminen ja peruskorjausten käynnistäminen 2025 - 2028.

TUNNUSLUVUT

Suorite	TP2023	TA2024	TP2024
Vuokrattavia asuntoja	134	134	134
Asuntojen käyttöaste %	82,3	85	83,8
Keskivuokra €/m ²	8,76	8,90	8,91
Taloyhtiöltä asunnon saaneet ruokakunnat	31	40	13

KOY Toholammin Vuokratalot	2024	2023
----------------------------	------	------

TULOSLASKELMA

KIINTEISTÖN TUOTOT

Vuokrat	646 651,22	605 832,99
Käyttökorvaukset	36 578,91	31 619,00
Muut kiinteistön tuotot	42 089,49	31 986,00
		669 437,99

LUOTTOTAPPIOT JA OIKAISUERÄT	1 849,44	2 439,81
KIINTEISTÖN HOITOKULUT	-562 670,08	570 094,02
KÄYTTÖKATE/HOITOKATE	164 498,98	101 783,78
Rahoitustuotot ja kulut	-32 872,96	-25 525,39

Poistot ja arvonalentumiset	-180 576,12	-180 576,12
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINP.S	-48 950,10	-104 317,73
Tilinpäätössiirrot	0,00	0,00
TILIKAUDEN TULOS	-48 950,10	-104 317,73

KOY Toholammin Vuokratalot

T A S E

VASTAAVAA	2024	2023	VASTATTAVAA	2024	2023
PYSYVÄT VASTAAVAT			OMA PÄÄOMA		
Aineettomat hyödykkeet	131 158,16	131 158,16	Osakepääoma	794 015,19	794 015,19
			Ed.tilikausien yli-/alijäämä	-289 283,52	-184 965,79
Aineelliset hyödykkeet			Tilikauden yli-/alijäämä	-48 950,10	-104 317,73
Omistuskiinteistöt	91 715,27	91 715,27	Oma pääoma yhteensä	455 781,57	504 731,67
Rakennukset	1 595 435,31	1 776 011,43			
			VIERAS PÄÄOMA		
Koneet ja kalusto			Pitkäaikainen		
Aineelliset hyödykkeet yht.	1 687 150,58	1 867 726,70	Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	843 500,00	894 500,00
			Lainat julkisyhteisöiltä	271 482,14	279 482,14
Sijoitukset			Pitkäaikaiset velat yht.	1 114 982,14	1 173 982,14
Osakkeet ja osuudet	740,76	740,76	Lyhytaikainen		
Sijoitukset yht.	740,76	740,76	Luotto rahoituslaitoksilta	22 231,14	34 547,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHT.	1 819 049,50	1 999 625,62	Lainat rahoituslaitoksilta	59 000,00	59 000,00
			Lainat julkisyhteisöiltä	100 000,00	161 065,51
VAIHTUVAT VASTAAVAT			Saadut ennakot	41 036,21	40 720,03
Myyntisaamiset	7 771,06	2 440,55	Ostovelat	26910,75	24 334,72
Siirtosaamiset		0,00	Velat saman konsernin yrityksille	27357,30	28 309,25
Saamiset yht.	7 771,06	2 440,55	Muut velat	44,10	144,00
			Siirtovelat	10 832,09	9 754,78
Rahat ja pankkisaamiset	31 354,74	34 552,93	Lyhytaikaiset velat yhteensä	287 411,59	357 017,49
Vaihtuvat vastaavat yhteensä	39 125,80	36 963,48	Vieras pääoma yhteensä	1 402 393,73	1 531 857,43
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 858 175,30	2 036 589,10	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 858 175,30	2 036 589,10

TOHOLAMMIN KEHITYS OY (100 %)

Vastuuhenkilö: Toholammin Kehitys Oy:n hallitus

Toiminta-ajatus: Toholammin kehitys Oy tuottaa kiinteistönhoitopalveluita omistamilleen kiinteistöille.

TAVOITTEET 2024

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteutunut
Toimitilojen vuokrausaste ja tuotto	Vuokrausaste, tuotto €	100 %, Budjetoitu tuotto	99,2 % vuokrausaste, 99,2 % tuotto
Sijoitustoiminnan tuotto	Tuotto €	Budjetoitu tuotto	Budjetoitu tuotto

SUUNNITELMAVUOSIEN TAVOITTEET 2025–2028

Toimitilavuokraus: Toimitilojen vuokrausasteen ja tuoton varmistaminen. Toimitilojen hoito- ja ylläpitokulujen hallinta ennakoivan kiinteistöhoidon avulla.

Sijoittuvat yritykset: Tuulipuistorakentamiseen ja ylläpitoon osallistuvat sijoittuvat yritykset, muut sijoittuvat yritykset.

Henkilöstö	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Vakinaiset työsuhteiset	0	0	0
Määräaikaisten työsuhteiset	0	0	0

Toke Oy:llä ei ole palkattua toimitusjohtajaa. Kunta ostaa yritysneuvonnan palvelut Kaustisen seutukunnalta.

TULOSLASKELMA

Toholammin kehitys Oy
2155867-9
TILINPÄÄTÖS 01.01.2024-31.12.2024

	1.1.2024 - 31.12.2024	1.1.2023 - 31.12.2023
LIKEVAIHTO	475 080,93	432 676,86
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 515,00	-1 740,00
Henkilöstökulut yhteensä	-1 515,00	-1 740,00
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-174 796,29	-176 117,76
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-174 796,29	-176 117,76
Liiketoiminnan muut kulut	-176 005,81	-154 014,21
LIKEVOITTO(-TAPPIO)	122 763,83	100 804,89
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Muilta	19 674,36	74 210,71
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Muille	-44 006,30	-48 914,63
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-24 331,94	25 296,08
VOITTO(TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	98 431,89	126 100,97
Tuloverot	-20 587,84	-25 073,95
TILIKAUDEN VOITTO(TAPPIO)	77 844,05	101 027,02

TASE

Toholammin kehitys Oy
2155867-9
TILINPÄÄTÖS 01.01.2024-31.12.2024

	31.12.2024	31.12.2023
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Maa - ja vesialueet		
Omistettut	401 015,62	401 015,62
Maa - ja vesialueet yhteensä	401 015,62	401 015,62
 Rakennukset ja rakennelmat		
Omistettut	1 863 195,89	2 036 571,77
Rakennukset ja rakennelmat yhteensä	1 863 195,89	2 036 571,77
 Muut aineelliset hyödykkeet	4 002,95	5 423,36
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	2 268 214,46	2 443 010,75
 Sijoitukset		
Osuudet omistusyhteisyrityksissä	1 320,00	1 320,00
Muut saamiset	191 642,51	349 642,51
Sijoitukset yhteensä	192 962,51	350 962,51
 PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	2 461 176,97	2 793 973,26
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	24 154,16	14 991,69
Lainasaamiset	150,00	150,00
Muut saamiset	7 032,46	0,00
Siirtosaamiset	4 862,51	37 127,72
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	36 199,13	52 269,41
 Saamiset yhteensä	36 199,13	52 269,41
 Rahat ja pankkisaamiset	687 042,95	651 982,61
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	723 242,08	704 252,02
 VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 184 419,05	3 498 225,28

TASE

Toholammin kehitys Oy
2155867-9
TILINPÄÄTÖS 01.01.2024-31.12.2024

	31.12.2024	31.12.2023
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Osakepääoma		
Osakepääoma	2 115 000,00	2 115 000,00
Osakepääoma yhteensä	2 115 000,00	2 115 000,00
Edellisten tilikausien voitto (tappio)	41 412,28	-59 614,74
Tilikauden voitto (tappio)	77 844,05	101 027,02
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	2 234 256,33	2 156 412,28
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	684 356,00	1 074 262,00
Pitkäaikainen yhteensä	684 356,00	1 074 262,00
Lyhytaikainen		
Lainat rahoituslaitoksilta	229 906,00	229 906,00
Ostovelat	14 182,71	15 185,58
Muut velat	16 291,65	13 190,36
Siirtovelat	5 426,36	9 269,06
Lyhytaikainen yhteensä	265 806,72	267 551,00
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	950 162,72	1 341 813,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 184 419,05	3 498 225,28

TOHOLAMMIN ENERGIA OY (96,66 %)

Vastuuhenkilö Toimitusjohtaja Toni Mäki-Asiala
Toholammin Energia Oy:n hallitus

Toiminta-ajatus: Jotta ihmisillä olisi joku, jonka kanssa lämmitys on helppoa, varmaa ja edistyksellistä.

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Mittarin tavoitearvo	Toteuma 2024
Näkyvyyden parantaminen	Some-näkyvyys	>12 julkaisua / vuosi	Ok
Asiakkaiden huomiointi	Asiakaspäivät	1 kpl	Ok
Uusien lämpöasiakkuuksien hankinta	Määrä	3 kpl	2 kpl
Koulunmäen laitoksen saneeraus osa 1	Savukaasujen puhtaus	30 % pienemmät hiukkaspäästöt	Ok

Tapahtumat vuodelta 2024

Vuosi alkoi poikkeuksellisen kylmällä pakkasjaksolla nostaen vuoden tulostason heti alkuvuodesta budjetoitua paremmaksi. Kylmästä jaksosta selvitettiin hyvin toimineella tuotannolla. Alkuvuodesta solmittiin kaksi uutta lämmityssopimusta, jotka lisättiin verkostoon kesän alussa. Tarjouksia kaukolämmöstä tehtiin myös muutama muuhun kohteeseen, mutta ne jäivät vielä suunnitteluasteelle. Teollisella puolella suunniteltiin ja tarjottiin höyryntoimittamisratkaisua asiakkaalle.

Tuotantovarmuutta ylläpidettiin molemmissa kiinteän polttoaineen laitoksessa erilaisin saneerausinvestoinnein, joista suurimpina koulunmäen laitoksen kattilan multisyklonin vaihto, taajuusmuuttajien uusinnat sekä lämmönsiirtoputkien osittainen uusinta. ORC-voimalaitoksella puolestaan päivitettiin polttoaineensyöttölaitteiston osia uusiin.

Kaukolämpöverkostoa saneerattiin kolmesta eri paikasta kesän aikana. Vanhaa putkea vaihdettiin näistä kohteista uuteen noin 50 m verran. Verkosto oli korjausten jälkeen lähes vuodoton. Myöhemmin syksyllä vuotomäärät nousivat hieman. Verkoston vedestä otettiin vesianalyyssejä kuukausittain ja putkiston kuntotaso todettiin olevan vuotomäärien ja vesianalyyysien pohjalta hyvä. Verkostoa saneerataan vuotopaikkojen läheisyydestä aina, kun vuotopaikka löydetään. Tiedossa ei ole suurempaa saneeraustarvetta.

ORC-voimalaitoksen kattilan yläosan päälle rakennettiin uutena investointina lämmöntalteenottokotelo, joka ottaa kattilasta vuotavaa lämpöä talteen ja ohjaa sen hyötykäyttöön kuumempaa palamisilmana.

Markkinointiin ja näkyvyyteen panostettiin suuresti. Teimme sopimuksen alihankkijan kanssa markkinointimateriaalin laatimisesta sosiaaliseen median alustoille sekä blogiteksteinä meidän nettisivuillemme. Olimme myös mukana Toholammin toukomarkkinoilla oman teltan kanssa ja syksyllä järjestimme asiakkaille ja paikkakuntalaisille kaukolämmön syyspäivän Toholammin ORC-voimalaitoksella.

Polttoainepuolella jatkoimme vuoden 2023 linjalla pitäen pääpolttoaineen jysinturpeena. Pienempinä määrinä poltimme lisäksi metsähaketta ja kierrätyspuuta. Kierrätyspuun vastaanottopihalla puumäärät tuplaantuivat ensimmäiseen vastaanottovuoteen verrattuna. Koulunmäen laitoksen kesäajan polttoaine-toimiukset kilpailutettiin ja toimituksista tehtiin kahden vuoden jatkosopimus edellisen toimittajan kanssa.

Syksyllä aloimme tarjota uutena palveluna painelaitteiden käytönvalvontaa. Toholammin Energia Oy:n toiminta on alkanut vuonna 1989 ja vuoden 2024 tilikausi oli yhtiön 36.

Arviot lähitulevaisuuden tapahtumista

Koulunmäen lämpölaitoksen monivaiheinen saneeraus jatkuu keväällä 2025 automaation ja valvomopäätteen osittaisella päivittämisellä nykyaikaan.

Rekrytoimme uuden vakituisen laitospäällikön kevään 2025 aikana, kun vuonna 2023 palkattu laitospäällikkö jää pois palveluksestamme maaliskuun alussa 2025.

Aktiivisella toiminnallamme etsimme yhteistyökumppania, jonka toimintaan voisimme tuoda lisäarvoa prosessihöyryn tai 300 °C kuumaöljylämmön toimittamisella. Paikallisesti keskitymme lämmön tarjontaan kaukolämpöverkon vieressä sijaitseviin kiinteistöihin, joiden rakennusten lämmitysjärjestelmät vaativat päivittämistä.

Kehityshankkeina jatkamme selvitystyötä kaukolämmön osittaiseen sähköistymiseen siirtymisestä sekä energiantuotannon ja kaukolämpöverkoston energiatehokkuuksien parantamisista.

Suunnitelmavuosien tavoitteet 2025–2028

Saneerata koulunmäen lämpölaitosta asteittain.

Tehdä yritys positiivisella tavalla näkyväksi ja tunnetuksi.

Tutkia uusia lämmittämiskäytäntöjä tulevaisuuteen.

Kartoittaa nykyisten sekä potentiaalisten uusien asiakkaiden tarpeita lämmitykseen liittyen ja hankkia sen pohjalta uusia lämmönkäyttäjiä yli 10 000 MWh verran.

Henkilöstö	TP 2023	TA 2024	TP 2024
Vakituiset työsuhteet	3	3	3
Määräaikaiset työsuhteet	0,5	0,3	0,3

Talous

Tuloslaskelma

		Budjetti: Budjetti 2024-		
Toholammin Energia Oy	1.1.2024 - 31.12.2024	1.1.2023 - 31.12.2023	1.1.2024 - 31.12.2024	
LIKEVAIHTO	1 470 418 €	1 415 693 €	1 445 917 €	
Liiketoiminnan muut tuotot	15 387 €	3 860 €	16 820 €	
Materiaalit ja palvelut yhteensä	- 610 315 €	- 675 925 €	- 676 027 €	
Henkilöstökulut				
Henkilöstökulut yhteensä	- 235 833 €	- 218 439 €	- 241 098 €	
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	- 227 870 €	- 258 139 €	- 221 300 €	
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	- 161 848 €	- 149 056 €	- 115 613 €	
LIIKEVOITTO (-TAPPIO)	249 938 €	117 993 €	208 699 €	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	- 186 046 €	- 140 369 €	- 180 342 €	
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP-SIIRTOJA JA VEROJA	63 892 €	22 376 €	28 357 €	
Tilinpäätössiirrot				
Konserniavustus	75 000 €	- €	- €	
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	138 892 €	22 376 €	28 357 €	

Tase

Toholammin Energia Oy

1.1.2024 - 31.12.2024 1.1.2023 - 31.12.2023

VASTAAVAA**PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineettomat hyödykkeet yhteensä	5 646 €	7 528 €
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	3 656 586 €	3 784 131 €
Sijoitukset		
Osuudet saman konsernin yrityksissä	640 000 €	640 000 €
Muut osakkeet ja osuudet	3 307 €	3 307 €
Sijoitukset yhteensä	643 307 €	643 307 €
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	4 305 538 €	4 434 966 €

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus yhteensä	178 339 €	133 975 €
Saamiset		
Saamiset, pitkäaikaiset yhteensä	4 426 €	4 426 €
Saamiset, lyhytaikaiset yhteensä	315 966 €	299 908 €
Saamiset yhteensä	320 392 €	304 334 €
Rahat ja pankkisaamiset	414 431 €	694 490 €
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	913 162 €	1 132 799 €

VASTAAVAA YHTEENSÄ**5 218 700 €****5 567 764 €****VASTATTAVAA**

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	576 227 €	437 335 €
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen, yhteensä	4 224 836 €	4 703 107 €
Lyhytaikainen, yhteensä	417 637 €	427 322 €
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	4 642 473 €	5 130 430 €

VASTATTAVAA YHTEENSÄ**5 218 700 €****5 567 764 €****Energisoiva Oy (Toholammin Energia Oy:n tytäryhtiö)**

Energisoiva Oy tuottaa ja myy sähköä emoyhtiö Toholammin Energialle sekä valtakunnanverkkoon sähköpörssiin.

Tuloslaskelma

Energisoiva Oy

28.9.2023 - 31.12.2024

LIKEVAIHTO		299 382 €
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-	136 430 €
Henkilöstökulut yhteensä	-	300 €
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-	53 333 €
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-	17 947 €
LIKEVOITTO (-TAPPIO)		91 372 €
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP-SIIRTOJA JA VEROJA		91 372 €
Tilinpäätössiirrot		
Konserniavustus	-	75 000 €
Tuloverot	-	3 274 €
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)		13 097 €

Tase

Energisoiva Oy

28.9.2023 - 31.12.2024

VASTAAVAA

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineelliset hyödykkeet

Koneet ja kalusto 586 667 €

Aineelliset hyödykkeet yhteensä 586 667 €

PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ 586 667 €**VAIHTUVAT VASTAAVAT**

Saamiset

Lyhytaikaiset

Myyntisaamiset 36 124 €

Siirtosaamiset 10 300 €

Saamiset, lyhytaikaiset yhteensä 46 424 €

Saamiset yhteensä 46 424 €

Rahat ja pankkisaamiset 112 613 €

VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ 159 037 €**VASTAAVAA YHTEENSÄ 745 704 €**

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Muut rahastot

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 640 000 €

Tilikauden voitto (tappio) 13 097 €

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 653 097 €

VIERAS PÄÄOMA

Lyhytaikainen

Velat saman konsernin yrityksille 75 000 €

Ostovelat 12 022 €

Muut velat 5 585 €

Lyhytaikainen, yhteensä 92 607 €

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ 92 607 €**VASTATTAVAA YHTEENSÄ 745 704 €**

TOHOLAMMIN VIEMÄRI OY (100 %)

Vastuuhenkilö Yhtiön hallitus

Toiminta-ajatus: Huolehtii asiakkaiden jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä Toholammin kirkonkylällä sekä Sykäräisen toiminta-alueella.

Tavoitteet 2024

Tavoite	Mittari	Mittarin voitearvo	Toteuma
Puhdistamot täyttävät ympäristöluvan vaatimukset	Poikkeamien lukumäärä	Poikkeamien lukumäärä <1	ok
Viemäriverkoston toiminta ei aiheuta ympäristöhaittaa	Ympäristöhaittaa aiheuttavat tapahtumat	Tapahtumien lukumäärä <1	ok
Talouden tasapainottaminen	Osavuositarkastukset ja tilinpäätös	Tulos arvioitua parempi	Tavoitetulosta ei ole saavutettu.

Toiminta 2024

Viemäri Oy:n toiminta on alkanut yhtiömuotoisena 2024 vuoden alusta ja kunta omistaa sitä 100 %. Viemäri Oy siirtyi osaksi Toholammin kuntakonsernia.

Viemäri Oy:n toimintaa on aloitettu kehittämään sen jokaisella osa-alueella 2024 vuoden aikana. Yksi kehitystoimi oli siirtolinja uusiminen Maitokolmiolle.

Suunnitelmavuosien tavoitteet 2025–2028

Investointien tarve tulevaisuudessa tulee kasvamaan, jonka takia määrätietoista kehittämistä tulee jatkaa. Vuonna 2023 tehdyssä kuntokartoituksessa on annettu korjausehdotukset tuleville vuosille. Laitoksen toiminnan kannalta on tehtävä kriittisiä investointeja suunnitelmavuosien aikana.

Investointeja on priorisoitava ja ennakkohuoltoja on toteutettava ajan tasaisesti. Investointien onnistumisen kannalta laadukkaaseen suunnitteluun ja yhteistyöhön tulee satsata. Yhteistyö ja synergia Toholammin kunnan alueen muiden toimijoiden ja Kannuksen veden kanssa selvitetään.

Jäteveden käsittelyn kustannukset nousevat jatkuvasti kaikkialla Suomessa. Tähän ovat syynä aineiden ja tarvikkeiden hinnan nousun lisäksi puhdistamoiden käsittelyvaatimuksissa tapahtuvat muutokset.

Verkostojen aktiivista kunnon seurantaa ja saneerausta tulee jatkaa vuosittain. Määrätietoisella saneeraamisella saadaan verkoston toimivuutta ylläpidettyä ja mahdollisesti myös estettyä vakavat rikkoutumiset ja niistä aiheutuvat vahingot. Väestön väheneminen tulee huomioida myös kaikessa kehittämisessä.

Henkilöstö

1 työntekijä

Tuloslaskelma

22.11.2023 - 31.12.2024

LIKEVAIHTO	716 706,05
Liiketoiminnan muut tuotot	5 718,78
Materiaalit ja palvelut	
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	
Ostot tilikauden aikana	-287 632,99
Varastojen lisäys (+) tai vähennys (-)	1 348,85
Ulkopuoliset palvelut	-95 383,72
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-381 667,86
Henkilöstökulut	
Palkat ja palkkiot	-93 106,94
Henkilösivukulut	
Eläkekulut	-12 273,00
Muut henkilösivukulut	-2 359,32
Henkilöstökulut yhteensä	-107 739,26
Poistot ja arvonalentumiset	
Suunnitelman mukaiset poistot	-117 821,10
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-117 821,10
Liiketoiminnan muut kulut	
Liiketoiminnan muut kulut	-165 730,92
Liiketoiminnan muut kulut yhteensä	-165 730,92
LIKEVOITTO (-TAPPIO)	-50 534,31
Rahoitustuotot ja -kulut	
Muut korko- ja rahoitustuotot	
Muilta	8,53
Korkokulut ja muut rahoituskulut	
Muille	-30 265,14
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-30 256,61
VOITTO (TAPPIO) ENNEN TP-SIIRTOJA JA VEROJA	-80 790,92
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	-80 790,92

VASTAAVAA**PYSYVÄT VASTAAVAT****Aineelliset hyödykkeet**

Rakennukset ja rakennelmat

Omistettut

2 075 092,44

Koneet ja kalusto

46 551,45

Muut aineelliset hyödykkeet

1 168 522,84

Aineelliset hyödykkeet yhteensä**3 290 166,73****Sijoitukset**

Muut osakkeet ja osuudet

15 000,00

Sijoitukset yhteensä**15 000,00****PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ****3 305 166,73****VAIHTUVAT VASTAAVAT****Vaihto-omaisuus**

Valmiit tuotteet/tavarat

1 348,85

Vaihto-omaisuus yhteensä**1 348,85****Saamiset****Lyhytaikaiset**

Myyntisaamiset

185 549,24

Muut saamiset

3 684,24

Siirtosaamiset

12 231,05

Saamiset, lyhytaikaiset yhteensä**201 464,53****Saamiset yhteensä****201 464,53****Rahat ja pankkisaamiset****20 369,01****VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ****223 182,39****VASTAAVAA YHTEENSÄ****3 528 349,12**

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA****Muut rahastot**

Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 226 790,14

Tilikauden voitto (tappio) -80 790,92

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ 145 999,22

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen**

Velat saman konsernin yrityksille 2 895 543,00

Muut velat 153 189,86

Pitkäaikainen, yhteensä 3 048 732,86

Lyhytaikainen

Pääomalaina 100 000,00

Velat saman konsernin yrityksille 121 068,00

Ostovelat 79 120,30

Muut velat 25 886,20

Siirtovelat 7 542,54

Lyhytaikainen, yhteensä 333 617,04

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ 3 382 349,90

VASTATTAVAA YHTEENSÄ 3 528 349,12

8 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

TOHOLAMMIN KUNNAN VUODEN 2024 TILINPÄÄTÖS

Kh 31.3.2025

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Toholammilla 31.3.2025

Toholammin kunnanhallitus

Ville Suomala, puheenjohtaja

Pasi Lintilä, varapuheenjohtaja

Virpi Ali-Haapala, jäsen

Ulla-Riitta Harju, jäsen

Hannu Kivelä, jäsen

Hanna Nurmela, jäsen

Kaija Polso, jäsen

Jukka Hillukkala, kunnanjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

.2025

Oy SK-Reviisorit Ab

Ilari Karhu

vastuullinen tilintarkastaja JHT

9 TILINPÄÄTÖSTÄ VARMENTAVAT ASIAKIRJAT

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

Kunnan taloushallinnossa on käytössä sähköinen arkistointijärjestelmä Visma Archive.

Päiväkirja	Sähköinen arkistointi
Pääkirja	Sähköinen arkistointi
Reskontrat	Sähköinen arkistointi
Palkkakirjanpito	Sähköinen arkistointi (Kuntien Hetapalvelut)
Tilinpäätösasiakirja	Sähköinen, Dynasty
Tase-erittelyt	Sähköinen arkistointi

Tositelajit:

- 1 pankkitositteet
- 4 palkkatapahtumat
- 7 lomituskaskut
- 10 muistiotositteet
- 12 käyttöomaisuus
- 25 ostoreskontran maksut Intime-Plus
- 26 ostoreskontralaskut Intime-Plus
- 29 myyntireskontran suoritukset Intime-Plus
- 30 myyntireskontra yleislaskutus Intime-Plus
- 50 myyntireskontra/korkolaskut Intime-Plus
- 51 myyntireskontra/luottotappiot Intime-Plus
- 96 kirjanpidon tulos

TOHOLAMMIN KUNNAN TOIMIELIMET KERTOMUSVUONNA 2024 / LIITE

Valtuustokausi 1.8.2021 – 31.5.2025

Kunnanvaltuusto

Valtuutetut

Potila Raija (kesk.) pj.
Saukko Jarno (kesk.) I vpj.
Ali-Haapala Virpi (kd.) II vpj. 2021 - 2023
Rimpioja Jukka (kok.) II vpj. 2023 - 2025
Harju Ulla-Riitta (sd.)
Hirvinen Juha (sd.)
Hovila Liisa (kok.)
Hylkilä Marja (kesk.)
Isopahkala Janne (kesk.)
Kivelä Hannu (kesk.)
Korhonen Matti (kesk.)
Lintilä Mika (kesk.)
Lintilä Pasi (kesk.)
Nurmela Hanna (kesk.)
Olkola Mika (kesk.)
Piispanen Ilkka (kesk.)
Polso Kaija (kesk.)
Suomala Ville (kesk.)
Tervala Niko (ps.)

Varavaltuutetut (kutsumisjärjestyksessä puolueittain, kd ja kok vaaliliitossa)

Etelämäki Anne (kesk.) 8.4.2024 asti
Järvenoja Marko (kesk.)
Kallio Raimo (kesk.)
Tuikka Jarmo (kesk.)
Kallio Markku (kesk.)
Rimpioja Katja (kok.)
Porkola Veijo (sd.)
Korpela Tuomas (ps.)

Kunnanhallitus

jäsen

Suomala Ville (kesk.), pj.
Lintilä Pasi (kesk.) vpj.
Harju Ulla-Riitta (sd.)
Kivelä Hannu (kesk.)
Nurmela Hanna (kesk.)
Polso Kaija (kesk.)

Rimpioja Jukka (kok.) 26.6.23 asti

henkilökohtainen varajäsen

Tuikka Jarmo (kesk.)
Korhonen Matti (kesk.)
Tervala Niko (ps.)
Isopahkala Janne (kesk.)
Kallio Raimo (kesk.)
Etelämäki Anne (kesk.) 8.4.2024 asti
Järvenoja Marko (kesk.) 8.4.2024 alk.
Hovila Liisa (kok.)

Ali-Haapala Virpi (kd.) 26.6.23 alk.

Valtuuston suhteellisten vaalien vaalilautakunta

jäsen

Isopahkala Janne (kesk.), pj.
Harju Ulla-Riitta (sd.), vpj.
Rimpioja Jukka (kok.)
Tervala Niko (ps.)
Ali-Haapala Virpi (kd.)

henkilökohtainen varajäsen

Nurmela Hanna (kesk.)
Hirvinen Juha (sd.)
Hovila Liisa (kok.)
Olkkola Mika (kesk.)
Lintilä Pasi (kesk.)

Keskusvaalilautakunta

jäsen

Keskitalo Helena (kesk.), pj.
Rautiainen Mauri (sd.), vpj. 18.12.23 asti
Korhonen Matti (kesk.), vpj. 18.12.23 alk.
Rimpioja Katja (kok.)
Lappi Seppo (ps.)
Hopeavuori Dagny (kd.)

varajäsen (järjestys, jonka mukaan varajäsenet tulevat jäsenten sijaan)

1. Hukari Sakari (kesk.)
2. Rautio Helena (sd.)
3. Hovila Liisa (kok.)
4. Tervala Mari (ps.)
5. Snellman Ritvariitta (kd.)
6. Keskitalo Alpo (kesk.)
7. Luoma Tuija (kesk.)
8. Leppä-Aho Pentti (sd.)
9. Nisula Heikki (kesk.)

Rakennus- ja ympäristölautakunta

jäsen

Tuikka Jarmo (kesk.), pj.
Etelämäki Anne (kesk.), vpj. 8.4.2024 asti
Isosaari-Pollari Sari (kesk.), vpj. 8.4.2024 alk.
Olkkola Antero (kesk.)
Lankinen Minna (kesk.)
Hirvinen Juha (sd.)
Harju Ulla-Riitta (sd.)

henkilökohtainen varajäsen

Rautiainen Piia (kesk.)
Tuomainen Esko (kesk.)
Lintilä Maria (kesk.)
Kopsala Pasi (kesk.)
Potila Matti (kesk.) 8.4.2024 alk.
Porkola Veijo (sd.)
Tervala Niko (ps.)

Sivistyslautakunta

jäsen

Korhonen Matti (kesk.), pj.
Saukko Jarno (kesk.), vpj.
Remesaho Laura (kesk.)
Hotakainen Armi (kesk.)
Tervala Niko (ps.)
Nylander Iida (kok.)
Ali-Haapala Minna (kd.)

henkilökohtainen varajäsen

Etelämäki Anne (kesk.) 8.4.2024 asti
Matti Potila (kesk.) 8.4.2024 alk.
Rautiainen Piia (kesk.)
Tuikkanen Joonas (kesk.)
Koskela Jouko (kesk.)
Latomaa Henna
Rimpioja Jukka (kok.)
Myllykoski Aili (kd.)

Tarkastuslautakunta

jäsen

Olkola Mika (kesk.), pj.
Marja Hylkilä (kesk.), vpj.
Porkola Veijo (sd.)
Rautiainen Piia (kesk.)

henkilökohtainen varajäsen

Virkkala Anna-Liisa (kesk.)
Laakso Ritva (kesk.)
Hirvinen Juha (sd.)
Virkkala Kimmo (kd.)

Toholammin Viemäriiikelaytoksen johtokunta

jäsen

Polso Eero (kesk.), pj.
Rimpioja Jukka (kok.), vpj.
Lintilä Vesa (kesk.)
Isopahkala Janne (kesk.)
Harju Ahti (sd.)

henkilökohtainen varajäsen

Isokangas Aulis (kesk.)
Miia Laakso (kok.)
Annala Pekka (kesk.)
Nurmela Jukka (kesk.)
Juha Hirvinen (sd.)

EDUSTUS KUNTAYHTYMISSÄ, YHTEISLAUTAKUNNISSA YM. KERTOMUSVUONNA 2024

Keski-Pohjanmaan liitto

Maakuntavaltuusto

valtuutettu

Marja Hylkilä (kesk.)
Liisa Hovila (kok.)

henkilökohtainen varavaltuutettu

Anne Etelämäki kesk.) 8.4.2024 asti
Hanna Nurmela (kesk.) 8.2.2024 alk.
Jukka Rimpioja (kok.)

Keski-Pohjanmaan koulutusyhtymä

Yhtymävaltuusto

jäsen

Hylkilä Marja (kesk.)
Isopahkala Janne (kesk.)
Rimpioja Jukka (kok.)

henkilökohtainen varajäsen

Polso Kaija (kesk.)
Nurmela Hanna (kesk.)
Hovila Liisa (kok.)

Yhtymähallitus

varajäsen

Isopahkala Janne (kesk.)

Korpelan Voima kuntayhtymä

Yhtymävaltuusto

edustaja

Marja Hylkilä
Ilkka Piispanen
Juha Hirvinen

henkilökohtainen varaedustaja

Kaija Polso
Jarno Saukko
Ulla-Riitta Harju

Yhtymähallitus

jäsen

Ville Suomala, vpj.

henkilökohtainen varajäsen

Raija Potila

Tarkastuslautakunta

jäsen

Ilkka Piispanen, pj.

Kaustisen seutukunta, seutuvaltuusto

jäsen

Ville Suomala (kesk.)
Raija Potila (kesk.)
Jukka Rimpioja (kok.)

henkilökohtainen varajäsen

Pasi Lintilä (kesk.)
Jarno Saukko (kesk.)
Virpi Ali-Haapala (kd.)

Lestijärven kunta, maaseutulauslautakunta

jäsen

Pasi Lintilä (kesk.)

henkilökohtainen varajäsen

Kaija Polso (kesk.)

Kokkolan kaupunki, ympäristöterveyslautakunta

jäsen

Ulla-Riitta Harju (sd.)

henkilökohtainen varajäsen

Juha Hirvinen (sd.)

Ylivieskan kaupunki, jätelauslautakunta

jäsen

Eero Polso (kesk.)

henkilökohtainen varajäsen

Anne Etelämäki (kesk.) 8.4.2024 asti
Kaija Polso 8.4.2024 alk.

Vestia oy

Hallitus

varajäsen

Isopahkala Janne 2022–2024

Kannuksen kaupunki, KanTo kansalaisopistojaosto

jäsen

Matti Korhonen, vpj.
Minna Ali-Haapala
Armi Hotakainen

henkilökohtainen varajäsen

Jarno Saukko
Laura Remesaho
Niko Tervala

Poliisin neuvottelukunta

jäsen

Kallio Raimo

henkilökohtainen varajäsen

Terhi Kleemola

Käräjäoikeuden lausmiehet

Heikkilä Timo

Kiinteistötoimituksen uskotut miehet

Hirvinen Juha

Kivelä Tapio

Hirvikoski Teijo

Säkkinen Esa

Koskela Jouko

Annala Pekka

Kulju Seppo

Heiskanen Leo

Etelämäki Anne 8.4.2024 asti